

**AKÇAKOCA ALTERNATİF TURİZM OLANAKLARININ
ARAŞTIRILMASI**

ASLI ALTANLAR

EYLÜL – 2007

**AKÇAKOCA ALTERNATİF TURİZM OLANAKLARININ
ARAŞTIRILMASI**

ASLI ALTANLAR

**ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALINDA
YÜKSEK LİSANS
DERECESİ İÇİN GEREKLİ ÇALIŞMALARI YERİNE GETİREREK
ONAYA SUNULAN TEZ**

EYLÜL – 2007

Fen Bilimleri Enstitüsü'nün Onayı

Prof. Dr. Nihat ÇELEBİ

Enstitü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans derecesinde bir tez olarak gerekli çalışmaları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Güniz AKINCI KESİM

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Başkanı

Okuduğunuz bu tezin Yüksek Lisans derecesinde bir tez olarak onaylanması, düşüncemize göre, amaç ve kalite olarak tamamen uygundur.

Prof. Dr. Güniz AKINCI KESİM

Tez Danışmanı

Jüri Üyeleri

1. Prof. Dr. Güniz AKINCI KESİM
2. Doç. Dr. Sibel MANSUROĞLU
3. Yrd. Doç. Dr. Osman UZUN

ABSTRACT

INVESTIGATION OF ALTERNATIVE TOURISM OPPORTUNITIES IN AKÇAKOCA

Altanlar, Aslı

Master of Science, Department of Landscape Architecture

Advisor: Prof. Dr. Güniz Akıncı Kesim

September 2007, 167 pages

Consuming natural resources without any plan makes sustainable tourism more important than any other times. For this purpose, alternatives tourism model was developed according to environmental conscious. Making resources sustainable with local people and environmental conscious has been become important for tourism in future in alternative tourism applications.

In this study, Akçakoca town, Düzce was selected because of high tourism potential. Alternative tourism types and activities as well as already established tourism activities were investigated to obtain sustainability in tourism in investigated area. Various solutions have been providing how Alternative Tourism developments could be carried out according to city planners as well as daily problems in tourism. For this purpose literature survey was carried out and natural and cultural resources of searched area where investigated. It was observed that wrong land usages destroyed natural and cultural resources in researched areas and ecotourism and its

policies as alternative tourism type was considered important to protect tourism potentials in town. Possible ecotourism types and facilities for Akçakoca were determined and potential activities were provided. Moreover semi-standard questionnaire was prepared and applied in five hundred people investigated quality, goods, services, trend for tourism activities, spaces for tourism applications, obstacles in spaces, density and appreciation in tourism system. Computer aided Statistical program was used to understand questionnaire data; percent frequency factor, Crombach alpha, independent samples for single factor variance and T test and analyses were carried out. Obtained data were provided as tables in outcome section.

As a result, problems in tourism facilities of town were discussed as a planner and users points of view. various suggestions have been provided to overcome problems and make balance in different activities that would provide alternative tourism applications.

Key Words: Akçakoca, Alternative Tourism, Natural and Cultural Resources, Ecotourism, Planning, Sustainability.

ÖZET

AKÇAKOCA ALTERNATİF TURİZM OLANAKLARININ ARAŞTIRILMASI

Altanlar, Aslı

Master of Science, Department of Landscape Architecture

Advisor: Prof. Dr. Güniz Akıncı Kesim

September 2007, 167 pages

Doğal kaynakların plansızca tüketildiği ve fiziksel çevre üzerinde onarımı güç tahribatların ortaya çıktığı günümüz dünyasında, her alanda olduğu gibi turizmde de sürdürülebilirlik kavramı giderek önem kazanmaktadır. Turizmde sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla, çevre sorunlarına daha duyarlı olan alternatif turizm modeli geliştirilmiştir. Alternatif turizm uygulamalarında kaynakların sürdürülebilir şekilde kullanımı ile yerel halk ve çevreye olan saygı turizmin geleceği için bu modelin önemini arttırmıştır.

Bu çalışmada araştırma alanı olarak, turizm potansiyeli varlığı nedeniyle Düzce'nin Akçakoca ilçesi seçilmiştir. Araştırma alanında sürdürülebilir bir turizm sağlamak amacıyla mevcut turizm faaliyetlerine ek olarak alternatif turizm türleri ve faaliyetleri araştırılmıştır. Mevcut turizmin sorunları ortaya konularak, planlı gözüyle koruma kullanma dengesinin sağlandığı alternatif bir turizm gelişmesinin nasıl olması gerektiği konusunda çözüm önerilerinde bulunulmuştur. Bu amaçla konuyla ilgili literatür taranmış ve araştırma alanının doğal ve kültürel kaynakları

incelenmiştir. Yanlış arazi kullanımları sonucu araştırma alanının doğal ve kültürel kaynaklarındaki tahribatın gün geçtikçe arttığı görülmüş ve turizm potansiyeli olan alanlarda koruma kullanma dengesini sağlamak için alternatif turizmin bir çeşidi olan ekoturizm ve politikalarına öncelik verilmiştir. Akçakoca için uygun olabilecek ekoturizm türleri ve faaliyetleri; belirlemiş ve bu faaliyetler için potansiyel olabilecek alanlar önerilmiştir. Ayrıca araştırma alanında turizm sisteminin kalitesi, ürünleri, hizmetleri, turizm faaliyetlerine olan eğilim, turizm amaçlı kullanılan alanlar, alanlardaki kısıtlayıcı nedenler, kullanım yoğunluğu ve turistik alanlardaki memnuniyetleri belirlemek amacıyla yarı standart anket formları hazırlanmış ve 500 denek üzerinde uygulanmıştır. Anket verilerinin çözümlenmesinde bilgisayar destekli istatistik programı kullanılmış ve Yüzde Frekans, Faktör, Cronbach' Alpha, Bağımsız Örneklem İçin Tek Faktörlü Varyans ve T Testi analizleri yapılmıştır. Elde edilen veriler, bulgular bölümünde çizelgelerle belirtilmiştir.

Sonuç olarak hem planıcı ve hem de kullanıcı bakış açısıyla ilçenin turizm faaliyetlerinde karşılaşılan sorunlar tartışılmış, önerilen ve turizm potansiyeli olan diğer alanlarda koruma kullanma dengesinin sağlandığı alternatif bir turizm uygulamasının nasıl olması gerektiği konusunda bazı çözüm önerileri ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akçakoca, Alternatif Turizm, Doğal ve Kültürel

Kaynaklar, Ekoturizm, Planlama, Sürdürülebilirlik.

Canım Babam ve Abimin Anısına...

TEŞEKKÜR

Öğrencisi olduğum ilk günden itibaren anlayış ve rehberliğini üzerimden eksik etmeyen, tez çalışmamın tüm aşamasında da her türlü yardım ve desteğini gördüğüm değerli hocam ve danışmanım Prof. Dr. Güniz AKINCI KESİM'e en derin teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Değerli hocalarım, Yrd. Doç. Dr. Osman UZUN, Yrd. Doç. Dr. Haldun MÜDERRİSOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Necmi Aksoy'a öneri ve yorumları için, ayrıca tez çalışmam süresince anket analizlerimin yapılmasında ve değerlendirilmesinde yardımcı olan Öğr.Gör.İbrahim KILIÇ, Arş. Gör. Özlem Altınöz, Uzman Hürriyet Çimen'e ve değerlendirmedeki katkıları nedeniyle tüm jüri üyelerime teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Tüm çalışmam süresince yardım ve desteklerini esirgemeyen Arş. Gör. Özgür YERLİ, Arş. Gör. Elif Lütfiye KUTAY, Sırma USTAOĞLU değerli dost ve arkadaşlarıma, Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi ve Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Akademik ve İdari Personeli ve Akçakoca İlçesi Kamu Kurum ve Kuruluşları ile değerli halkına çok teşekkür ederim.

Hayatımın her aşamasında yanımda olan bugünlere gelmemde büyük bir emek ve özveri gösteren, bana karşı duydukları sarsılmaz inançlarını her zaman yansıtarak maddi ve manevi destek olan, canım annem Aysel ALTANLAR ve ablam Ayşe KÖSEOĞLU'na, eniştem Ömer Faruk KÖSEOĞLU ve yeğenlerime sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ABSTRACT	III
ÖZET	VI
TEŞEKKÜR.....	IX
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	X
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	XIV
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XVII
1. GİRİŞ.....	1
1.1.Turizm Kavramları	2
1.1.1. Turizm	2
1.1.2. Turist ve Ziyaretçi.....	3
1.1.3. Turizm Çeşitleri	5
1.2. Alternatif Turizm	7
1.2.1. Alternatif Turizm Çeşitleri	9
1.3. Ekoturizm	12
1.3.1. Ekoturist Kavramı Amaç ve Tercihleri	19
1.3.2. Ekoturizm Çeşitleri	20
1.3.3. Ekoturizmin Diğer Turizm Çeşitleri ile Karşılaştırılması	23
1.3.4. Ekoturizm Planlaması	25
1.3.4.1. Ekoturizm Planlama Yöntemine İlişkin Örnek Çalışmalar ...	30
2. MATERYAL ve YÖNTEM.....	33
2.1. Materyal	33

2.2. Yöntem.....	35
2.2.1. Araştırma Alanına İlişkin Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi.....	36
2.2.2. Anket Çalışmaları	38
3. BULGULAR.....	42
3.1. Konum.....	42
3.2. Tarihi.....	43
3.3. Doğal Yapı	44
3.3.1. Jeoloji	44
3.3.2. Jeomorfoloji.....	45
3.3.3. Hidroloji	50
3.3.4. Toprak	52
3.3.5. İklim	54
3.3.6. Flora	56
3.3.7. Fauna	58
3.4. Kültürel Yapı.....	60
3.4.1. Yerleşim	60
3.4.2. Tarım ve Hayvancılık.....	65
3.4.3. Ormancılık	67
3.4.4. Altyapı.....	70
3.4.5. Tarihsel Değerler.....	73
3.4.6. Folklorik Değerler.....	79
3.4.7. Tabiatı Koruma Alanı ve Orman İçi Dinlenme Yerleri	81

3.5. Sosyal ve Ekonomik Yapı.....	82
3.5.1. Nüfus	82
3.5.2. Ekonomi	84
3.6. Doğal ve Kültürel Peyzaj Değerlerinin Alternatif Turizm Potansiyeli	
Açısından Değerlendirilmesi.....	85
3.6.1. İnanç Turizmi.....	88
3.6.2. Dağ Turizmi.....	88
3.6.3. Mağara Turizmi	89
3.6.4. Trekking / Doğa Yürüyüşü	90
3.6.5. Tarım ve Çiftlik Turizmi	90
3.6.6. Av ve Yaban Hayatı Turizmi.....	91
3.6.7. Botanik Turizmi, Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği ve Foto	
Turizmi	94
3.6.8. Bisiklet Turizmi	95
3.6.9. Deniz Turizmi ve Su Sporları Etkinlikleri.....	96
3.6.10. Karavan Turizmi ve Çadır Kamp.....	97
3.6.11. Piknik Alanları, Orman İçi Dinlenme Yerleri ve Tabiatı Koruma	
Alanları.....	97
3.6.12. Çalışma Alanına Uygun Önerilebilecek Diğer Ekoturizm	
Faaliyetleri.....	98
3.7. Anket Sonuçları	100
3.7.1. Frekans ve Yüzde Dağılımları	100
3.7.1.1. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Demografik Özellikleri	100

3.7.1.2. Yerli Turistlerin Seyahat Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	101
3.7.1.3. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Turizm Faaliyetleri	104
3.7.1.4. Yöre Halkının ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyi	107
3.7.2. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Belirleyen Etmenlerin Sınıflandırılması	115
3.7.3. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Demografik Özellikleri ile Memnuniyetlerini Belirleyen Etmenlerin Karşılaştırılması	118
3.7.3.1. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Demografik özellikleri ile Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin Karşılaştırılması	119
3.7.3.2. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Demografik özellikleri ile Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin Karşılaştırılması	123
3.7.4. Yerli Turistlerin Seyahat Özellikleri ile Memnuniyetlerini Belirleyen Etmenlerin Karşılaştırılması	128
3.7.4.1. Yerli Turistlerin Seyahat Özellikleri ile Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin Karşılaştırılması	128
3.7.4.2. Yerli Turistlerin Seyahat Özellikleri ile Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin Karşılaştırılması	131
4. TARTIŞMA ve SONUÇ	136
KAYNAKLAR	148
EKLER	158
ÖZGEÇMİŞ	167

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1. Turizm Etkinlikleri ve Turizm Çeşitleri.....	6
Çizelge 2. Ekoturizm İçin Belirlenen Amaçlar ve Olası Göstergeler	17
Çizelge 3. Bazı Ekoturizm Çeşitleri	22
Çizelge 4. Kitle Turizmi ve Ekoturizmin Karşılaştırılması	24
Çizelge 5. Avrupa'nın Korunan Alanları İçinde ve Civarında Sürdürülebilir Turizm İçin Önerilmiş Zonlar	28
Çizelge 6. Akçakoca Meteoroloji İstasyonunun 35 Yıllık İklim Değerleri.....	55
Çizelge 7. Deniz Suyu Sıcaklığı Ortalama Değerleri.....	55
Çizelge 8. Arazi Kullanım Durumu (1999).	62
Çizelge 9. Akçakoca İlçesi 2006 Yılı Ürün Deseni Verileri.....	66
Çizelge 10. Akçakoca İlçesinin 2006 Yılı Hayvancılık Verileri.....	67
Çizelge 11. 2005 Yılı Akçakoca Orman İşletme Şefliklerine Bağlı Köylere Göre Ormanlık Alanlar.	68
Çizelge 12. Akçakoca İlçesi Orman Yolları Durumu.....	73
Çizelge 13. Akçakoca İlçesi 2000 Yılı Genel Nüfus Sayımı Sonuçları	83
Çizelge 14. Kentsel ve Kırsal Nüfus Yoğunlukları.....	83
Çizelge 15. Akçakoca'ya Uygun Olabilecek Bazı Alternatif Turizm (Ekoturizm) Türleri ve Önerilen Alanlar.....	86
Çizelge 16. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Demografik Özellikleri.....	101
Çizelge 17. Turistlerin Seyahat Özellikleri.....	102
Çizelge 18. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Turizm Faaliyetleri.....	105

Çizelge 19. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Arttıran	
Etmenlerin Frekans ve Yüzde Dağılımları	108
Çizelge 20 Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Azaltan	
Etmenlerin Frekans ve Yüzde Dağılımları	112
Çizelge 21. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Arttıran	
Etmenlerin Sınıflandırılması	116
Çizelge 22. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Azaltan	
Etmenlerin Sınıflandırılması	117
Çizelge 23. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran	
Etmenlerin Eğitim Düzeyi ile Karşılaştırılması	119
Çizelge 24. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran	
Etmenlerin Yaş Dağılımı ile Karşılaştırılması	120
Çizelge 25. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran	
Etmenlerin Gelir Dağılımı ile Karşılaştırılması	121
Çizelge 26. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran	
Etmenlerin İkametgah Durumu ile Karşılaştırılması.....	122
Çizelge 27. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan	
Etmenlerin Eğitim Düzeyi ile Karşılaştırılması	123
Çizelge 28. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan	
Etmenlerin Yaş Dağılımı ile Karşılaştırılması	124
Çizelge 29. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan	
Etmenlerin Gelir Dağılımı ile Karşılaştırılması	126

Çizelge 30. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan	
Etmenlerin İkametgah ile Karşılaştırılması	127
Çizelge 31. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin	
Ziyaret Sayısı ile Karşılaştırılması	128
Çizelge 32. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin	
Geliş Sıklığı ile Karşılaştırılması	129
Çizelge 33. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin	
Konaklama Süresi ile Karşılaştırılması	130
Çizelge 34. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin	
Ziyaret Sayısı ile Karşılaştırılması	132
Çizelge 35. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin	
Geliş Sıklığı ile Karşılaştırılması	133
Çizelge 36. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin	
Konaklama Süresi ile Karşılaştırılması	134

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Sürdürülebilirlik, Kitle Turizmi, Alternatif Turizm ve Ekoturizm Arasında Algılanan İlişki.	9
Şekil 2. Ekoturizm’de Doğal Alanların Korunması ve Sosyo-Ekonomik Gelişmenin Sürdürülebilirliği Arasındaki İlişki.	16
Şekil 3. Araştırma Alanının Konumu.	33
Şekil 4. Yöntem Akış Şeması.....	37
Şekil 5. Araştırma Alanının Konumuna Ait Uydu Görüntüsü.....	42
Şekil 6. Araştırma Alanının Topografik ve Jeomorfolojik Yapısı	47
Şekil 7 a,b,c. Akçakoca Plajlarından Görünümler	48
Şekil 8a,b. Araştırma Alanında Yer Alan Fakıllı Mağarasından Görünümler.	49
Şekil 9a,b. Araştırma Alanında Yer Alan Şelalelerden Görünümler.....	50
Şekil 10. Hidroloji Haritası	51
Şekil 11. Arazi Yetenek Sınıfları Haritası	53
Şekil 12. Akçakoca İklim Verilerinin Hidrometrik İklim Diyagramı	56
Şekil 13. Arazi Kullanım Haritası	63
Şekil 14. Aktaş ve Sarıayla Köy Yerleşimlerinden Bir Görünüm	64
Şekil 15. Sarıayla, Aktaş ve Çiçekpınar Köylerinden Geleneksel Konut Örnekleri	64
Şekil 16. Üretim ve Koruma Ormanları Haritası	69
Şekil 17. Alt Yapı ve Ulaşım Haritası	72
Şekil 18a,b. Ceneviz Kalesi ve Çevresi.....	74

Şekil 19. Doğa ve Kültür Değerleri Haritası.....	75
Şekil 20. Paşalar Köyünden Geleneksel Konut Örnekleri.	78
Şekil 21. Uluslararası Akçakoca Turizm, Kültür ve Fındık Festivalinden Bir Görünüm.....	80
Şekil 22. Akçakoca'ya Uygun Olabilecek Bazı Alternatif Turizm (Ekoturizm) Türleri ve Önerilen Alanlar Haritası	87

1. GİRİŞ

Turizm, istihdama olumlu etkisi, önemli bir gelir kaynağı olması, katma değerinin yüksek olması, altyapı, üstyapı ve diğer sektörlerle olumlu etkisi nedeniyle özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından önemli bir sektör olarak kabul edilmekte ve hızla gelişimini sürdürmektedir. Dünya turizm sektörü, uzun yıllar kitlesel turizm üzerine kurulmuştur. Değişen turist profili ve kitlesel turizmin fiziksel ve sosyal çevreye verdiği olumsuz koşullar görülmeye başlandığında, turizm sektöründe her zaman var olan risk faktörünü en aza indirerek, turizm sektörünün sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla kitlesel turizme alternatif oluşturacak yeni turizm türleri oluşturulmaya başlanmıştır. Dünya geneline bakıldığında, birçok ülkenin sahip olduğu potansiyeller dahilinde alternatif turizm türleri üzerine yatırımlarda bulunduğu ve dünya turizm pazarında turist arayışına girdiği görülmektedir.

Ülkemiz, bünyesinde barındırdığı tarihi ve kültürel çeşitlilikleri, sahip olduğu farklı iklim özellikleri ve çeşitli turizm türlerinin aynı anda gerçekleştirilmesi olanaklarıyla farklı özelliklere sahip turistleri ağırlamaktadır. Yapılan araştırmalar geleceğin turistin, turistik ürün satın alma davranışlarında giderek çok daha seçici olacağı yönünde yoğunlaşmaktadır. Dolayısıyla dünya turizminde ülkemizin mevcut olan pazarının korunması ve mevcut kaynakların potansiyelinin devam ettirilebilmesi amacıyla sürdürülebilir yaklaşımla bir turizm anlayışının benimsenmesinin gerekliliği açıkça görülebilmektedir. Değişen turizm anlayışına ayak uydurabilmek, doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla turizm için potansiyel arz eden alanların belirlenmesinde ve planlanmasında peyzaj mimarlarına da önemli bir görevler ve sorumluluklar düşmektedir.

Bu çalışmada, araştırma alanı olarak 1947 yılında daha Ege ve Akdeniz kıyıları henüz turizme açılmamışken, turizm potansiyeli keşfedilmiş Düzce ilinin

Karadenize tek kıyısı olan Akçakoca ilçesi seçilmiştir. Araştırma alanının Akçakoca olarak seçilmesinde; Akçakoca'nın yanlış arazi kullanımları ve turizm politikaları sonucunda hızla doğal ve kültürel kaynaklarını kaybediyor olması önemli bir etken oluşmuştur. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmanın amacı, Akçakoca'da koruma kullanma dengesinin göz önünde bulundurulduğu sürdürülebilir bir turizm sağlamak amacıyla, mevcut turizm faaliyetlerine ek olacak alternatif turizm türleri ve faaliyetlerinden ilçe için uygulanabilir olanlarının araştırılmasıdır.

1.1.Turizm Kavramları

1.1.1. Turizm

Turizm, latince dönme hareketini ifade eden '*tornus*' sözcüğünden türetilmiştir. İngilizce'de, '*touring*' ile '*tour*' terimleri bu sözcükten türemiştir. "*Tour*" dairesel bir hareketi, bazı yerleşim ve yörelerin ziyaretini, iş ve eğlence amacıyla yapılan yer değiştirme hareketini ifade etmektedir (Yaşar, 2002). "*Tour*" kelimesi ilk olarak on sekizinci yüzyılda, genç İngiliz soylularının, eğitimleri için Avrupa'daki tarihi, kültürel, bilimsel ve doğal güzelliği bulunan yerleri ziyaretlerinde kullanılmıştır. Bu geziye, Büyük Avrupa Turu (The Grand Europe Tour) denilmektedir. Daha sonraları, İngiliz soylularının sağlık ve daha rahat yaşam için kışları daha sıcak iklimdeki Güney Avrupa'ya gelmeleri, artış göstermiştir. Kitle turizmi ise taşıma araçlarının gelişip, taşımacılığın ucuzlamasıyla insanların kitleler halinde yer değiştirmeleri sonucu ortaya çıkmıştır. İlk paket turu, 1841 yılında Thomas Cook düzenlemiştir (Anonim, 2007).

Turizm için farklı tanımlar yapılmıştır. Yaşar (2002) da turizm, "sürekli oturulan yer dışında yapılan yolculuk ve gidilen yerlerde geçici konaklamalardan doğan tatil-dinlenme-eğlence gibi gereksinimlerin giderilmesi amacıyla yapılan etkinliklerdir" olarak tanımlanmaktadır.

Turizm tanımına göre, çoğunlukla rekreasyon veya boş vakit değerlendirmek amacıyla seyahat etmek ve bu amaca yönelik hizmetler vermektir (Anonim, 2007).

Tekeli (2001)' de ise, "turizm, "dinlence ya da iş amaçlı bir yöreden yola çıkarak belli bir hedefe yönelinen bir insani faaliyettir. Seyahatin başlangıcından itibaren ekonomik, kültürel, sosyal ve teknolojik öğelerin karmaşık bir bütünüdür" olarak ifade edilmektedir.

Ulusal turizm politikası final çalışma raporunda ise (national tourism policy study final report), turizm, seyahat ile eş anlamlı olarak ele alınmıştır. Evin dışında gerçekleştirilen her türlü faaliyet (evden işe, işten eve gidiş-geliş hariç) seyahat edilen mesafe, seyahat için seçilen bölge, varılan yer, ulaşım türü, genel seyahat teriminin içinde yer almaktadır. Seyahatin amacı ve hangi ulaşım ile yapıldığı önemli değildir. Seyahatin amacı, zevk, iş, toplantı, şahsi veya başka bir neden olabileceği gibi, seyahatte, otomobil, otobüs, tren veya başka bir araç kullanılabilmektedir (Dinçer, 1993).

1.1.2. Turist ve Ziyaretçi

Turizm faaliyetinde yer alan insan unsurunun tanımı birçok şekilde yapılmaktadır. Bu tanımlardan ilk olarak Milletler Cemiyeti daha sonra da Birleşmiş Milletlerce yapılanlar en kapsamlı ve kabul edilir olanlarıdır.

Milletler Cemiyeti İstatistik Uzmanları Komitesinin tanımına göre, yabancı turist, "Devamlı oturduğu ülkenin dışında herhangi bir ülkeyi yirmi dört saatten az olmayan bir süre için ziyaret eden kişi yabancı turistir." olarak tanımlanmıştır (Tunç ve Saç, 1998).

Milletler Cemiyetinin turist kabul ettikleri;

- Zevk, ailevi nedenler, sağlık ve benzeri sebeplerden dolayı seyahat edenler,
- Bilim, iş, diplomasi, spor nedeniyle veya toplantılara katılmak amacıyla seyahat edenler,
- Yirmi dört saatten az dahi olsa deniz yoluyla seyahat edenlerdir.

Milletler Cemiyetinin turist olarak kabul etmedikleri ise;

- Ülkeye çalışma amacıyla gelenler,
- Sürekli ikamet için gelenler,
- Okul veya yurtlarda kalan öğrenciler,
- Sürekli kaldığı yerle, sürekli çalıştığı yer arasında günübirliğine gidip gelenler,
- Bir ülkeden yirmi dört saati geçse bile transit geçiş yapanlardır.

1963 yılında, Birleşmiş Milletlerin Roma’da düzenlediğı, Turizm ve Seyahat Konferansı’nda ziyaretçi ve turist tanımları görüşölmüş ve bu doğrultuda aşğıdaki tanımlar kabul edilmiştir (Tunç ve Saç, 1998).

Ziyaretçi, devamlı ikamet ettiği ülke dışında herhangi bir ülkeyi çalışma amacı dışında ziyaret eden kişidir. Bu kavram incelendiğinde, turist ve günübirlikçiler kavramı ortaya çıkmaktadır.

Turistler, ziyaret ettikleri ülkede asgari yirmi dört saat kalan, boş zaman değerlendirme, iş, ailevi, diplomatik nedenler, toplantı ve benzeri amaçlarla geçici ziyaretler yapan ziyaretçilerdir.

Günübirlikçiler (excursionists), ziyaret edilen ülkede yirmi dört saatten az kalan geçici ziyaretçilerdir.

Turist, düşündüğü, planladığı, ekonomik imkânı ve sosyal yaşantısıyla, görüşüne uygun olarak boş zamanı değerlendiren kişi olarak ta tanımlanmıştır

(Bayer, 1992). Turistik alanların farklı özellikleri ve turistlerin farklı sosyo-ekonomik yapısı nedeniyle farklı turist tipleri ortaya çıkmaktadır. Bireysel olarak farklı turistik alanları, tercih eden turistlerin bu davranışları üzerine yapılan araştırmalar çeşitli turist tiplerini ortaya çıkarmıştır.

1.1.3. Turizm Çeşitleri

Turizmin çeşitleri konusunda pekçok kaynakta çoğu zaman birbirlerinden farklı sınıflandırmaların yapıldığı görülmektedir. Bunun nedeni, turizm çeşitlerinin çoğu zaman birbirleri ile olan yakın ilgisi ve kendi aralarında kesin çizgilerle ayıramamalarıdır (Kozak ve ark.,1996). Genel olarak turizm, ‘kitle turizmi’ ve ‘bireysel turizm’ olmak üzere iki ana grupta incelenebilmektedir. Kitle turizmi, turistlerin bir turizm dağıtım kurumunun sunduğu bir ya da iki haftalık bir tur paketini satın alarak gruplar halinde yaptıkları turizm faaliyetidir. Bireysel turizm ise, seyahat eden bireylerin herhangi bir turizm dağıtım kurumuna bağlı kalmaksızın özgürce kendi seyahat programlarını hazırladıkları türdeki esnek turizmdir (Tekeli, 2001). Turizm etkinlikleri turizmin fonksiyonlarına bağlı olarak ta şekillenmektedir. Kişi hangi motifi etkisiyle seyahate karar vermiş ise, buna uygun turizm türü kendini göstermektedir. Kısacası turizm ihtiyaçlara göre şekillendiği için kesin bir gruplama yapmak olanaksızdır. Çizelge 1’ de olduğu gibi çeşitli gruplandırma denemelerinde bulunulmuştur (Bayer 1992, Kozak ve ark., 1996).

Turizm yerleşim yerlerine göre ise,

- Kentsel turizm
- Kırsal turizm
- Kıyı turizmi

olarak üç genel grupta toplanabilmektedir (Kuntay, 2004).

Çizelge 1. Turizm Etkinlikleri ve Turizm Çeşitleri (Bayer 1992; Kozak ve ark.,1996 değiştirilerek).

Turizm Türleri ve Turizm Etkinlikleri		
Dinlenme turizmi a) Konaklama süresine göre - Günlük turlar (plaj gezileri – piknik gezileri - Hafta sonu turları - Haftalık turlar - Bir ay süreli turlar b) Uzaklıklara göre turizm türleri - Kısa mesafeli turizm - Uzun mesafeli turizm - Transit turizm Kültür turizmi - Tarihi ve ören yerleri ziyaretleri turizmi - Kültürel yerleri gezme turizmi - Doğal varlıkları gezme turizmi - Dinsel turizm Sağlık turizmi - Kaplıca turizmi - Kür turizmi - Zayıfla turizmi - Tedavi turizmi - İçmeler turizmi - Yayla turizmi Ticaret turizmi - İş turizmi - Ticaret (alış – satış turizmi) - Sergi fuar turizmi	Spor turizmi - Aktif spor turizmi - Dağcılık turizmi - Kış turizmi - Kampçılık turizmi Eğlence turizmi Kongre turizmi Politika turizmi - Diplomatik turizmi - Politik gösteri turizmi Macera turizmi - Dağcılık - Rafting - Vahşi doğa gezileri - Mağaracılık - Yamaç paraşütü Konaklama süresine göre turizm a) Kısa süreli turizm - Günlük turlar - Haftasonu turları - Sportif aktiviteler - Fuarlar ve Festivaller - Dini ziyaretler - Kongreler ve Toplantılar b) Uzun süreli turizm - Tatil turizmi - Sağlık turizmi - Yayla turizmi - Kültürel Geziler Turizmi - Seyahat acentelerinin düzenlediği turistik geziler	Turistin geldiği yere göre turizm türleri - Dış turizm - İç turizm Turist sayısına göre turizm türleri - Bireysel (ferdi) turizm - Kitle turizmi - Kolektif (Grup) turizmi Seyahat zamanı seçimine göre turizm a) Turizm sezonuna göre - Sezon turizmi - Yarı sezon turizmi - Sezon dışı turizm b) İklim saatlerine göre - Yaz turizmi - Kış turizmi Turistik sosyal seviye ve isteklere göre turizm türleri - Sosyal turizm - Geleneksel turizm - Lüks turizm - Yaşa göre turizm - Aile boyu turizm - Grup turizmi - Gençlik turizmi - Orta yaş turizmi - Üçüncü yaş turizmi

Kentsel turizm, kentlerin barındırdıkları işlevlere göre sınıflandırılmaktadır.

Kentsel turizmde, kenti oluşturan tarihi ve kültürel yapı, kültürel etkinlikler (Tiyatro, sergiler, konserler, vb.), eğlenceler, sosyal etkinlikler, serbest zaman değerlendirme olanakları gibi öğeler turistlerin ilgi odağı olmaktadır.

“Kırsal turizm, amacı tarımsal ya da yerel değerlerle iç içe bulunarak hoşça zaman geçirmek olan turistlere, beklentileri doğrultusunda konaklama, yiyecek içecek ve diğer hizmetleri veren küçük ölçekli işletmelerin yer aldığı kırsal yerleşimlerde gerçekleştirilen faaliyetler bütünüdür” (Yağcı, 2003).

Kıyı turizmi, güneş- deniz- kum üçlüsünün vazgeçilmez bir parçası olup, hem kırsal, hem de kentsel yerleşimleri kapsadığı için, kentsel ve kırsal turizmi de içermektedir.

1.2. Alternatif Turizm

Alternatif turizm kavramı, bütün gelecekteki turizm gelişmelerine yol gösterici olarak yeni bir çözüm şeklinde önerilmiştir. Kitle turizminin, en kısa zamanda çok fayda sağlamak amacıyla özel istekler yerine toplu hareketi ön planda tutması, çok insan barındırma planları, farklı insan gruplarını bir araya getirmesi, alternatif turizm türleri kadar planlı ve kontrollü olmamaları ve sınırlı hizmet vermeleri gibi birçok sorun dolayısıyla rahatsızlık verici bir durum almasına neden olmuştur. Bu yüzden araştırmacılar, turizm gelişiminde kullanılan eski yöntemler ve kullanım tarzlarını eleştirmeye ve yerine alternatif turizm umudunu önermeye yönelmişlerdir (Kerry, 1992).

“Alternatif Turizm” kavramı, kitle turizminden farklı bir ürün sunumunu ifade etmektedir. Bu ürün yavaş yavaş gelişen bir turizm hareketliliğini, optimum karlılığın göz önünde bulundurulmasını, uzun vadeli programlarla turistik gelişmenin sağlanmasını, değişime karşı direnci, çevre değerlerine saygıyı ve çevreyle bütünleşmeyi ifade etmektedir. Bu temel hususlar etrafında, alternatif turizm kavramından anlaşılan yerine göre değişiklikler göstermektedir (Altınay, 1996).

Weaver (1999)’a göre alternatif turizm, ideal biçimiyle kitle turizmine doğrudan zıt özelliklere sahip olan, yerel olarak kontrol edilen ve yerel mimariye uyan bir turizm formudur. Alternatif turizm, esas olarak arzu edilmeyen turizm olan kitle turizminin karşıtı olarak değerlendirilirken, olumlu ekonomik etkiler sağlayan ve çok az olumsuz etkilere neden olan ideal bir turizm formu olarak görölmektedir (Erdoğan, 2003a).

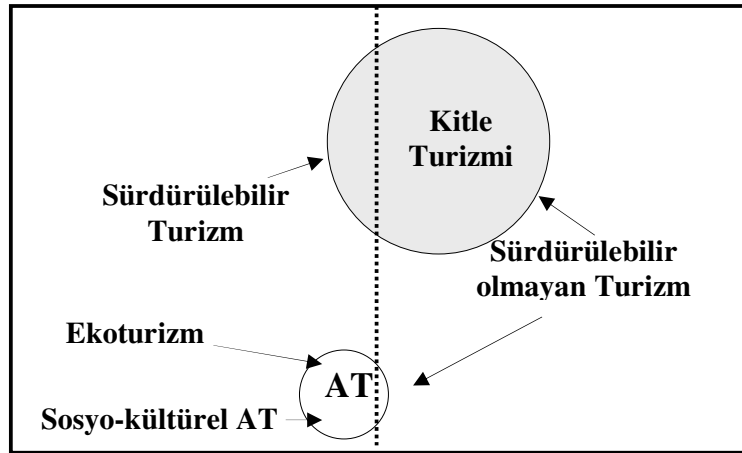
Alternatif turizm kavramsal olarak, yavaş ve adım adım gelişme, optimum karlılık, uzun vadeli programlar, değişime karşı direnç, çevre değerlerine saygı ve çevre ile bütünleşmeyi tanımlamaktadır (Kozak, 2007). Bu tanımdan alternatif turizmin sürdürülebilir kalkınma üzerine kurulduğu anlaşılmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma kullanılan fonksiyonların, tüketilen hizmetlerin ve doğal çevrenin yaşam süresini uzun tutmayı amaçlamak ve kullanımlara ihtiyaç olduğunda cevap verebilmektir. Alternatif turizm de, alınan önlemler ve yapılan girişimler, insan ile doğa arasında denge kurarak doğal kaynakları tüketmeden, gelecek nesillerin ihtiyacının karşılanmasına imkan verecek şekilde bugünün ve geleceğin yaşamını ve kalkınmasını programlama amacı taşıması ile sürdürülebilir kalkınmayı da beraberinde getirebilecek bir turizm türüdür (Oruç, 2004).

Kitle turizmine bir tepki olarak gelişen “alternatif turizm” politikalarının ortak çevresel özellikleri ise 10 maddede sıralanabilmektedir.

- Bölgenin taşıma kapasitesini zorlamayan sınırlı katılım,
- Turizmin mekan ve zaman açısından yayılması,
- Yavaş ve denetimli gelişim,
- Küçük ölçekli turistik işletmeler,
- Çevreye uyumlu, özgün turizm mimarisi,
- Yerel halk ve turist arasındaki iletişimde uyumluluk,
- Bağımsız çalışan uzmanlaşmış tur operatörleri,
- Geleneksel ve özgün değerlerin korunması,
- Yerel ölçekte turizm planlaması,
- Turistik istihdamda yöre halkına öncelik verilmesi (Uçkun ve Türkay, 2003).

1.2.1. Alternatif Turizm Çeşitleri

Alternatif turizm, etkinliğin yönelimine göre doğa temelli alternatif turizm veya kültürel kaynaklara yönelen sosyo-kültürel alternatif turizm olarak ayrılabilir. Doğa temelli alternatif turizm ekoturizm olarak adlandırılabilir (Şekil 1), (Erdoğan, 2003a). Bu bağlamda alternatif turizm, ile ilgili olarak kabul görmüş belli başlı bazı turizm çeşitleri sağlık turizmi, kırsal turizm, macera turizmi, yeni çağ turizmi, inanç turizmi, kongre turizmi, yat turizmi, golf turizmi, ekoturizm olarak sınıflandırılabilir.

Şekil 1. Sürdürülebilirlik, Kitle Turizmi, Alternatif Turizm ve Ekoturizm Arasında Algılanan İlişki (Noktalarla ayırım yerin kesin olmadığına işaret eder) (Erdoğan, 2003a).

Yat Turizmi

Yatçılık, limanlar arasında düzenli yolcu ulaşımı sağlamaktan çok, gezi, eğlence, dinlenme ve spor amacıyla az sayıda kişinin hizmetine sunulan pek büyük olmayan gemilerle yapılan turistik ve ticari faaliyetlerdir (Anonim,1990).

Sağlık Turizmi

Turistlerin sağlıkları açısından faydalı olabilecek bir hizmeti satın almak için kaplıca, ılıca ve benzeri doğal yeraltı kaynaklara sahip bir destinasyonu ziyaret etmektir. Temel motivasyon, kişisel sağlık açısından faydalı olacak hizmetlerin satın alınması olduğundan, sağlık turizmi farklı biçimlerde ortaya çıkabilmektedir. Bu farklı şekillerden bazıları ise, kaplıca turizmi, kür turizmi, zayıflama turizmi, tedavi turizmi, içmeler turizmi olarak adlandırılabilir (Bayer 1992; Kahraman ve ark., 2004).

Kırsal Turizm

Amacı tarımsal ya da yerel değerlerle iç içe bulunarak hoşça zaman geçirmek olan turistlere, beklentileri doğrultusunda konaklama, yiyecek içecek ve diğer hizmetleri veren küçük ölçekli işletmelerin yer aldığı kırsal yerleşimlerde gerçekleştirilen faaliyetler bütünüdür. Kırsal turizm modellerinden biri çiftlik turizmi veya tarımsal turizmdir. Avrupada çok yaygındır (Yağcı, 2003; Kahraman ve ark., 2004).

Macera Turizmi

Şehir yaşamının stresinden kurtulmak için birçok turist, güç koşullar altında doğa ve tehlikeli ortamlarda değişik spor aktivitelerine katılmak istemektedir. Bu aktiviteler heyecan verici ve aynı zamanda gerilim yaratıcı türden aktiviteler olmaktadır. Katılımcıları şehir yaşamının güvenliğinden uzakta doğal ortamlarda deneyime sürükleyen ve onlara fiziksel güçlerini test etme olanağı sağlayan bu sportif aktiviteler, dağcılık, uzun yürüyüşler, değişik kar sporları ve benzerleridir. Macera turizmi tamamen, dağlar, ırmaklar, ormanlar gibi doğal kaynaklara bağlıdır (Kahraman ve ark., 2004).

Yeni Çağ Turizmi

Metafizik inançların birer seyahat motivasyonu olarak kullanıldığı bir turizm çeşididir. Daha çok manevi ve kutsal yerlerde tasarlanan, metafizik ve tarih öncesi efsanelerle ün yapmış yerlere düzenlenen ve katılımcıların yaşadıkları çevrenin materyalist havasından uzaklaştıran turlar bu kapsamda ele alınmaktadır. Antik kültür, yoga, meditasyon, iyileştirme sanatı, şifalı bitkilerle tedavi gibi metafizik düşünceyle iç içe faaliyetleri kapsamaktadır (Kahraman ve Ark., 2004).

İnanç Turizmi

İnsanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına, dini inançlarını gerçekleştirmek, inanç çekim merkezlerini görmek amacıyla yaptıkları turistik amaçlı gezilerin, turizm olgusu içerisinde değerlendirilmesi inanç turizmi olarak tanımlanabilmektedir (Anonim, 2007a).

Kongre Turizmi

Yaşadığımız bilgi ve iletişim çağının gündeminde giderek önem ve öncelik kazanan bir turizm çeşididir. Bilim, kültür, sanat, ekonomi alanlarında hızla, yoğun, yaygın gelişmeleri, etkileşimleri insanların ortaklaşa yaşamak, görüşmek, teneffüs etmek, paylaşmak, birbirlerine aktarmak istedikleri birer iletişim, rekreasyon ortamları ve merkezidir (Soley, 1991).

Golf Turizmi

Yapılacak müsabaka ve sunulacak diğer hizmetlerle birlikte bölgenin spora dayalı turizme pazarlanabilmesine olanak verme açısından çok önemli bir turizm çeşitini oluşturmaktadır (Soley, 1991).

1.3. Ekoturizm

Yıllar itibariyle, teknolojik gelişmelere bağlı olarak endüstrinin giderek gelişmesi ve kentleşme düzeyinin artması, fiziksel çevre üzerinde onarımı güç tahribatlara yol açmıştır. Bu durum ise, insanları yeni arayışlara, yoğun iş temposundan kısa süreli de olsa uzaklaşmaya ve doğal çevrenin zarar görmediği, sürekli korunduğu alanlara yönelik seyahatlere yöneltmiştir. Böylece, yeni bir turizm türü olarak “ekoturizm” ön plana çıkmıştır (Gökdeniz ve ark., 2003).

Ekoturizm, yalnızca doğal alanlarda yapılan turizm faaliyetlerinden daha fazlasını ifade etmektedir. Fakat ekoturizmin yaygın bir şekilde kabul edilmiş olan bir tanımının olmaması ve ekoturizmi diğer turizm türlerinden ayıran karakteristik özelliklerinin ve boyutlarının ortak bir tanımının da bulunmaması bu konudaki en büyük eksikliktir. Ceballos Lascurain tarafından neredeyse 20 yıl önce yaptığı tanımdan bu yana terimin uygun kullanımı ve uygulamasıyla bağlantısız oluşu kavramın gelişmesini ve belirli alanlarda pratiksel olarak tanımlanmasını engellemiştir (Ross and Wall, 1999). 1980 ve 1990’lı yıllarda geniş çapta yayılan çevresel ilgi ekoturizm modasının gelişmesine yardımcı olmuştur. İlk zamanlar ekoturizm kavramı, ifade de anlam eksikliği taşımakla birlikte genelde iş alanı oluşturmak için bir pazarlama taktiğinin olduğu küçük yeşil bir alan olarak algılanmıştır. Fakat daha sonraları dünya çapında büyümekte olan yeşil alan ve deniz aktivitelerine yönelik doğayı keyif almak amacıyla kullanmak isteyen insanların talebi üzerine ekoturizmin önemi anlaşılmıştır. Bu tür bir turizmin doğal alanların ulaşılabilir ve kalite özelliklerine bağlı olduğu ve bu nedenle doğal alanların koruma ve bakımı üzerine stratejiler geliştirmesi gerektiği ortaya çıkmıştır (Ross and Wall, 1999).

Ceballos Lascurain (1996) ekoturizmi, doğanın değerini bilip severek, doğal kaynaklara zarar vermeden yapılan, yöre halkının sosyal ve ekonomik anlamda faaliyetlerden yararlanmasını sağlayan, çevreye duyarlı ve saygılı turizm olarak tanımlamıştır.

Dünya Koruma Birliği (The World Conservation Union's-IUCN) ekoturizmi, çevresel sorumluluk taşıyarak seyahat etme ve bozulmamış doğal alanları doğadan keyif alma amacıyla ziyaret etme eylemi olarak tanımlamakta, kullanıcının olumsuz etkisinin az ve yerel halka sosyo-ekonomik yönde gelişme sağladığını belirtmektedir (Ceballos-Lascurain, 1996).”

Uluslararası Ekoturizm Derneği (The International Ecotourism Society - TIES) ise ekoturizmi, doğayı koruyan, yerel halkın refahına katkıda bulunan ve bir sorumluluk duygusu içinde doğal alanlara yapılan bir seyahat türü olarak tanımlamaktadır (Anonim, 2007b).

Ong (1999) 'a göre de ekoturizmdeki üç ana unsur;

1. Kültür ve doğa kültürünü anlamak (eğitim amaçlı),
2. Bölgenin korunması amaçlı kuvvetli çalışmalar yapmak,
3. Yöre halkının ekonomik kalkınması için bölgede ekonomik aktiviteler yapmaktır (Kaur, 2006).

Bu tanımlamalar, ekoturizmin turistleri, yerli insanları, yatırımcıları ve yöneticileri içeren birçok faktörün bütünleşmesinden oluşan karmaşık bir fenomen olduğunu göstermektedir (Ceballos-Lascurain, 1993).

Dünya'nın pekçok ülkesinde, ekoturizmin ulusal planlamalarda yer alması öneminin anlaşılmaya başlanmasını sağlamış ve bu konuda çalışan ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşlarının kurulmasına neden olmuştur. Bu kuruluşlardan en eskisi 1990 yılında kurulan Uluslararası Ekoturizm Derneği

(TIES)'dir. Derneğin kuruluş amacı; ekoturizmin uygulama tekniklerini belirlemek, konuyla ilgili uzmanlar arasında işbirliğini arttırmak ve küresel bir çalışma ağı oluşturmak olarak açıklanmaktadır (Anonim, 2007b).

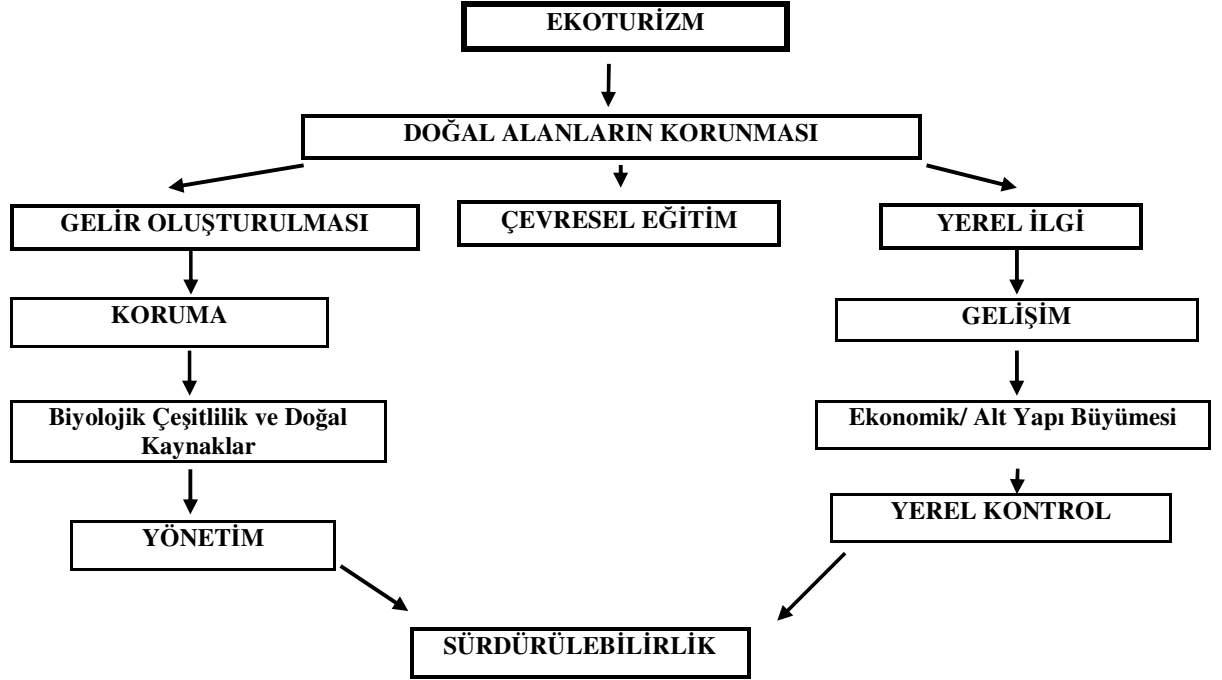
Doğal ve kültürel kaynakların öneminin gün geçtikçe daha iyi kavranmasının sonucu Dünya Eko Turu 97 (World Ecotour' 97) adıyla anılan ilk Dünya ekoturizm kongre ve sergisi, Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde 15-18 Aralık 1997 tarihleri arasında yapılmıştır. Kongre, Çevre için Brezilya Toplumu (Biosfera:Brazilian Society for The Environment) tarafından organize edilmiştir. Konferansa 35 ülkeden yaklaşık olarak 2000 kişi katılmıştır. Ekoturizm teorileri, politikaları, gelişme ve yönetim modelleri aktarılan konferansın sonunda, eko-turizmin geçici bir merak olmadığı ve doğru uygulandığında toplum ve ekonomi için yararlı olacağı ve ekoturizm gelişmesinin çevresel etkilere ve ekonomik koşullara bağlı olduğu belirtilmiş ve ekoturizmin çevresel koruma stratejisi ön plana çıkarılmıştır (Dowling, 1997).

Ekoturizm açısından diğer önemli bir gelişme ise, Birleşmiş Milletlerin 2002 yılı "Uluslararası Dağlar ve Ekoturizm Yılı" olarak ilan etmesidir. Dünya ekoturizm yılı dolayısıyla 2001 yılından itibaren sürdürülen konferanslar, Dünya Turizm Örgütünün 19-22 Mayıs 2002 tarihleri arasında, Kanada'da düzenlediği, 132 ülkeden turizm ve çevre alanındaki ulusal ve yerel kamu kuruluşları, akademik çevreler, uluslararası örgütler, yerel halktan 3000'in üzerinde temsilcinin katılımıyla gerçekleştirilen ekoturizm zirvesi ile doruk noktasına ulaşmıştır. Zirve sonucunda yayınlanan bildirge, ekoturizmi sürdürülebilir kalkınmanın bir aracı olarak görmek isteyen tüm ülkeler için rehber niteliğinde olup, bu turizm çeşidini doğru ve etkin bir şekilde yaygınlaştırmayı hedeflemektedir (Anonim, 2006).

Birleşmiş Milletler ve Dünya Ticaret Organizasyonu (The United Nations And the World Trade Organization – WTO) turizmin, günümüzde dünyanın en

büyük işveren endüstrisi olma özelliğine işaret ederek, ekoturizmin gelecekte dünyanın en büyük endüstrisi olacağını ve birçok bölgenin yerel halkına uzun süreçte iş olanağı sağlayacağını belirtmiştir. Günümüzde turizm sektörünün, 200 milyon çalışanı ile dünyanın % 10'luk iş potansiyelini oluşturduğu düşünülürse, bu sektörün daha ilerisi için, yerel gruplara daha fazla yarar getirebileceği aynı zamanda çevreci ideolojiyi de daha güçlü destekleyeceği açıkça görülebilmektedir. Sonuç olarak ekoturizm, korumak ve geliştirmek adına hem çevreci ideoloji, hem de ekonomik gelişme arasında anahtar bir yol olabilecektir (Kaur, 2006). Bu nedenle, ekoturizm araştırma ve geliştirme çalışmalarının başında, doğal alanların korunması ve yerel gelişmenin ön plana çıkarılması gelmektedir. Bu tür uygulamalarda hem koruma, hem de geliştirme sürdürülebilir bir şekilde sağlanacaktır (Şekil 2).

Doğal alanlarda keyifli bir deneyimin yanısıra, doğal alanların korunması, gelir üretimi, eğitim, yerel halkın katılımı ekoturizmin temel fonksiyonlarıdır. Bu fonksiyonların her biri ekosistem başarısında temeldir ve hep birlikte daha spesifik amaçların gerçekleştirmesinde etkilidirler (Çizelge 2). Tüm amaçlar gerçekleştirildiğinde ekoturizm, kaynak koruma ve değerlendirme arasındaki uyumsuzlukların çözülmesine katkıda bulunacaktır. Hatta ekoturizm doğru uygulandığında, doğal kaynakların nesillerce devam edebilecek nitelikte kullanılabilir ve sürdürülebilir hale gelmesini sağlayacaktır (Ross and Wall, 1999).

Şekil 2. Ekoturizm’de Doğal Alanların Korunması ve Sosyo-Ekonomik Gelişmenin Sürdürülebilirliği Arasındaki İlişki (Ross ve Wall, 1999).

Ekoturizmin genel ilkeleri ;

- Korunan alanlar ve yakın çevresindeki yerel halkın yaşam kalitesini iyileştirmeli ve yerli halkın kültürüne saygı duymalıdır.
- Çevre koruması için doğrudan finans sağlamalı, korunan alanları finanse ederken yerel halka gelirden sağlamalıdır.
- Çevreci ideolojinin farkında olmalı ve çevreye minimum etki etmelidir.
- Bölgesel ve sektörel sorunların çözümüne dönük yeni alternatif getirmelidir.
- Ev sahibi ülkenin politik, çevresel ve sosyal yapıya duyarlılığını arttırmalıdır.
- Kontrol edilebilmelidir.
- Sürdürülebilir olmalıdır olarak sıralanabilmektedir (Anonim, 2007b, Kaur, 2006).

Çizelge 2. Ekoturizm İçin Belirlenen Amaçlar ve Olası Göstergeler
(Ross and Wall, 1999).

İşlev	Amaç	Amaçların Başarılmasını Gösteren Değişkenler
Doğal Alanların Korunması	Yerel Sosyo- Ekonomik Yararların Sağlanması	-Artan istihdam fırsatları -Turizm gelirlerinin yerel temsili -Geliştirilmiş yerel alt yapı -Nakliye iletişim, vb. mal ve hizmetlerinin sağlanması -Toplumsal yararlarla erişimin geliştirilmesi (sağlık, eğitim, vb.) -Kültürlerarası ilişki ve değer artışı (rehber ve turistler arasındaki pozitif etkileşim)
Gelir	Çevresel Eğitim Hizmetlerinin Sağlanması	-Korunan alan ya da ekoturizm alanındaki yoruma açık hizmetlerden aktif ve pasif öğrenme - Çevre bilincinin ziyaretçi ve yerel halk üzerinde artırılması
Eğitim	Doğal alanların korunması	-Doğal ekosistemlerin, koruma ve yönetimlerinin sağlanması için turizmden gelir sağlanması, -Ekoturizm ve doğa korumaya ilgili katılımcıların bağışlarla ya da aktif olarak sağladığı koruma
Turizm Kalitesi	Yüksek Kaliteli Bir Deneyim Sağlanması	Amaç 1- 3 başarılsa
Yerel Katılım	Yüksek Döviz Geliri Çevre Yönetimi ve Korunmasının Teşvik Edilmesi	-Yerel ekonomiye katkıda bulunan milletlerarası turistler -Hem turistler, hem de yerel halk doğal kaynakların korunmasını destekler, çünkü doğadan elde edilen deneyimler sonucunda pozitif değerlerin geçişi sağlanır (amaç 1- 5 başarılsa daha etkili olur).

Belirtilen tanımlar ve açıklamalar ışığında ekoturizm özellikleri 6 madde de sıralanabilmektedir.

- *Turist tipi:* Doğal alanlara ve kültürel çevrelere seyahati seven, yerel kültürleri ve bölgeleri öğrenme ve değerini anlama isteğinde olan kişilerden oluşur.
- *Yer:* Genellikle doğal, bazen koruma alanları veya kültürel çekicilikleri kapsayan alanlardır.
- *Faaliyetler:* Çevreye en düşük etki ile kaynakların kullanılması ve çevresel eğitimin desteklenmesine dayanır.

- *Olanaklar:* Çevre dostu teknolojilerin ve yerel kaynakların kullanımını gerektirmektedir.

- *Gelişme yaklaşımı:* Ekonomik gelişme ile koruma amaçlarının birleştirilmesine dayanmaktadır.

- *Gelişme süreçleri:* Toplum ve çevre üzerinde en az seviyede olumsuz etkiler oluşturmali ve yerel halkı aktif olarak kapsamalıdır (Demir ve Çevirgen, 2006).

Durst (1994), ekoturizm kapsamında yer alan gruplar beş sınıfa ayırmıştır. Bunlar;

- Hükümet kurumları (Turizm yetkilileri, doğal kaynak yönetim kuruluşları, altyapıdan sorumlu kuruluşlar, planlama ve finans yetkililer, tur)
 - Tur operatörleri (doğrudan ekoturizmi yönlendirici bir etkiye sahiptirler ve yerel halkla karşılıklı iletişim içindedirler)
 - Yatırımcılar ve imtiyaz sahipleri (bunların içinde klubeler, taşıma hizmetleri, esnaflar, lokantalar, vb. alanlarda faaliyet gösteren özel yatırımcılar en büyük etkiye sahip olabilmekteler. Fakat bunların faaliyetlerinin hükümetler ve yerel halk tarafından denetime alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır)
 - Sivil toplum kuruluşları (çevre koruma örgütleri, bilim ve uluslararası olan STK'ler ekoturizm konusunda aktif olarak çalışmaktadır.),
 - Gelişmeye yardımcı kuruluşlar ve bağış yapanlar
- olarak sıralanabilmektedir (Bolton, 1997).

1.3.1. Ekoturist Kavramı Amaç ve Tercihleri

Giannecchini (1993) ekoturisti; değerbilirlik, katılımcılık, ve duyarlı ruhu içinde, nispeten doğal özelliklerini koruyan alanları ziyaret eden kişi olarak tanımlamaktadır. Bolton (1997)'da, ekoturistlerin, yaban hayatını ve doğal alanları kullanırken tüketici bir anlayışla yaklaşmadıklarını ayrıca yöre insanlarının ekonomik refahına ve alanın korunmasına doğrudan faydalanmaya yönelik istihdam ve finans olanakları yaratmasıyla da ziyaret edilen alana katkıda bulunduklarını ifade etmiştir. Ekoturizmin temel noktası olan turistin rolünü Hawkins (1995) “Ekoturizmi geliştirecek olan bu insan doğanın içinde yer alma fırsatını buluyor, bilinç kazanıyor ve koruma konularında çalışmaya başlayabiliyor” diye açıklamaktadır (Bolton, 1997).

Ekoturistlerin kimlikleri ve ne aradıkları amaçlarına göre farklılık göstermektedir. Ekoturist ile kitle turisti arasındaki en temel ayırım ekoturistlerin daha çok doğa için gelmiş olmasında yatmaktadır. Çevresel bakımdan hassas turistler daha az tüketici ve daha az çevre üzerinde kirletici etkilere sahip olmaktadır. Ekoturist olarak nitelenen turistler için bir değerlendirme yapıldığında, doğa ve kırsal yaşamdan etkileşim, sosyal etkileşim, bilme, tanıma, keşfetme, eğitim, bilimsel merak, bilgilenme, risk arayışı, kendini keşfetme, kendini gerçekleştirme gibi neden ve amaçlarla seyahat ettikleri belirlenmiştir (Erdoğan, 2003).

Ekoturistlerin sınıflandırılmasında onların yapmış olduğu aktiviteler de önem kazanmaktadır. Çünkü doğada yapılan her aktivite bir ekoturizm aktivitesi değildir. “Ekoturizm aktiviteleri eğitim ve kendilerini geliştirici programlarla, katılanların yaşantısını doğrudan etkileyebilme yeteneğine sahip aktiviteler olarak tanımlanabilmektedir” (Demir ve Çevirgen, 2006).

Mawforth (1993) ekoturist tiplerini üç kategoriye ayırmaktadır (Çalış, 1999).

1. Maceracı ekoturistler; Orta ve genç yaşta olurlar, yalnız ya da küçük gruplar halinde seyahat ederler; bağımsız organizasyonları, ucuz otelleri, toplu taşıma araçlarını (otobüs), yöre yemeklerini, spor ve macera turizmini tercih etmektedirler.
2. Planlanmış tur organizasyonlarını tercih eden bazı ekoturistler; Yaşlı ve orta yaşlı olurlar; gruplar halinde seyahat ederler; alışılmış turları, 3-5 yıldızlı otelleri, lüks restoranları, doğa ve safari turizmini tercih etmektedirler.
3. Uzman ekoturistler; Genç, orta yaşta veya yaşlı olabilirler; yalnız veya özel turlarda seyahat eden (gezgin), konaklama mekânı seçimi değişken olan, yemek yeme yeri fark etmeyen, araştırma ya da ilginç şeyler arayan bir turizm anlayışı tercih edenlerden oluşmaktadır.

1.3.2. Ekoturizm Çeşitleri

Ekoturizm etkinlikleri çevreyi koruma derecelerine göre kendi içerisinde sınıflara ayrılmıştır. Orams (1995), ekoturizmi, aktif ve pasif olarak iki gruba ayırmıştır. *Aktif ekoturizm*, gidilen çevreyi geliştirmeye yönelik olarak sürdürülebilir formdadır. Bu tür turizme katılanlar daha fazla çevre bilincine sahiptir. Çevreyi değiştirme girişimi yoktur. Ekolojiye uygun doğal konaklama birimleri kurulmaktadır. Hizmet ve donanım en az seviyede tutulmaktadır. *Pasif ekoturizm* ise, fiziki ve kültürel çevreye olumsuz etki yapmayan turizm faaliyetlerinin sadece gerekliliği üzerinde durmaktadır. Bu tür turizm, kaynağın mevcut durumunun korunması konusunda daha toleranslıdır. Buna bağlı olarak daha yaygın hizmet ve donanım bulunmaktadır (Erdoğan, 2003).

The Queensland (1995) ise ekoturizmi etkinliğe katılanların sayısına göre; çevreci ekoturizm ve yaygın ekoturizm olarak sınıflandırmaktadır. *Çevreci ekoturizm*, on kişiden az gruplar oluşturarak modern araçlar kullanmaksızın uzak bölgelere seyahat edilmesiyle, *Yaygın ekoturizm*, on kişiden fazla gruplarla ve modern taşıma araçlarıyla ulaşılabilen doğal alanlara gidilmesidir (Erdoğan, 2003). Ayrıca ekoturizm aktiviteleri çevre üzerindeki etkilerine ve turizmde kullanılan araçlar (bisiklet, balon, raft, at), gidilen yerin doğası (dağ, yayla, mağara) yapılan etkinliğin özelliğine (akarsu, av, bilim, trekking) göre de gruplandırılır.

Ekoturizm; macera, kültür ve doğa turizminin bir karması olarak çok geniş deneyimleri kapsamaktadır. Alternatif turizm, spor, aktivite ve özel ilgi turizmine kadar uzanan turizm türleri ile doğa tabanlı diğer turizm türlerinin, ekoturizmin alt grubu sayılabilmeleri için, çevrenin korunmasına önemli bir katkı sağlaması ve ekoturizmin ilkelerine uyum sağlaması gerekmektedir. Bu türler, biyoçeşitliliğin korunmasında ölçülebilen olumlu katkılar sağlamadıkça, bir ekoturizm faaliyeti değildir.

Ekoturizm kapsamında, yapılan başlıca ekoturizm etkinlikleri Çizelge 3'te belirtilmiştir. Çizelge 3'te ekoturizmin alt grubu olarak belirtilen turizm türleri ekoturizmin vurguladığı ilkeler, planlama ve yönetim açısından sürdürülebilir bir gelişme yapısı taşımazsa, kitlesel turizme hizmet eden doğa tabanlı bir turizm aktivitesi olmaktan öteye gidemeyecektir. Örneğin, macera turizmi ekoturizmin bir şekli olarak görülmekle birlikte, gerekli önlemler alınmadığı takdirde olumsuz çevresel etkilere yol açabilecek yüksek risk oranına sahip bulunmaktadır (Demir ve Çevirgen, 2006).

Çizelge 3. Bazı Ekoturizm Çeşitleri (Erdoğan, 2003 ve Anonim, 2007a'den değiştirilerek)

Ekoturizm Türleri	Özellikleri		
Yayla Turizmi	Yayla Turizmi, doğayla iç içe yaşamayı sevenler veya macera tutkunlarının genellikle günübirlik kullanım veya kısa süreli konaklama amacıyla yüksek rakımlı yerlerde yaptıkları turizm faaliyetidir.	Bisiklet Turizmi	Yeni yaygınlaşmaya başlayan, doğanın yol olmayan derinliklerine gidebilme ve aynı zamanda sürat yapabilme imkanı sağlayan sportif bir ekoturizm türüdür.
Dağ Turizmi	Bireysel olarak veya küçük gruplar halinde yapılır. Dağcılık doğal çevre üzerinde toprak aşınması görsel kirlilik gibi olumsuz etkiler yaratabilir.	Sualtı dalış Turizmi	Sportif amaçla yapılır.
Mağara Turizmi	Bilimsel ve sportif amaçlarla yürütülür. Mağara turizmde mağaralar görsel ve sportif amaçlı olmak üzere iki şekilde kullanılır. Sportif mağaracılık dünyanın en tehlikeli dağ sporlarından birisi olarak kabul edilmektedir.	Av ve Yaban Hayatı Gözlemciliği Turizmi	Türkiye'nin coğrafi yapısı, bitki örtüsü ve yaban hayatı bakımından av turizminin gelişmesine elverişli konumdadır. Av turizmine açılacak avlalar, ülkemizin av hayvanı potansiyeli dikkate alınarak, Orman Bakanlığı (Milli Parklar, Av ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü) tarafından tespit ve ilan edilmektedir.
Balon Turizmi	Balonla bölgenin havadan izlenmesidir. Turistik yörelerimizdeki yerel etkinliklerde balonla kent turları düzenlenmektedir. Balon uygun rüzgarda (10 km/h'nin altındaki) çok uzun süreler sakın bir uçuşla havada kalabilir. Ortalama seyir yüksekliği 500-1500 feet arasındadır. Tecrübeli bir pilot tarafından yönlendirilir.	Tarım Ve Çiftlik Turizmi	Kırsal alanlarda konaklama ve etkinlikler çiftliklerde yapılıyorsa "çiftlik turizmi" olarak adlandırılır. Doğal hayatı birebir yaşamak isteyen ekoturistler tarafından tercih edilir.
Trekking/Doğa Yürüyüşü	Dağlarda, ormanlarda ve yaylalarda belirli mesafeyi kapsayan günlük doğa yürüyüşleridir. Küçük gruplar halinde yapıldığı için doğada oluşturdukları problemlerin etkisi yumuşak boyuttur.	Olağanüstü Doğa Olaylarını İnceleme	Macera turizmi içerisinde yer alır. Özellikle kasırga gibi doğa olaylarının yaşandığı bölgelere turist turları düzenlenmektedir.
Kara Yolu Seyahati (Over Land Tourism)	Geleneksel yaşam ve coğrafi açıdan dünyanın ilginç ülkelerinde yapılan uzun süreli kara yolu gezileridir.	Buharlı Lokomotif Turizmi	Pek çok Avrupa ülkesinde kullanımdan kalkmış bulunan buharlı lokomotif ile seyahat etmek ve çevreyi görmek isteyen turistlerin istekleri doğrultusunda oluşmuş bir turizm çeşididir.
Kuş Gözlemciliği	Göçmen kuşların izlendiği yollar boyunca yürüyerek kuşları gözlemek ve bu yolla doğayı tanımak amaçlı ekoturizm türüdür. Kuş gözlemciliğinin mevsimi, zamanı da sınırlı değildir. Her mevsim yapılabilir. Özellikle kuş göç yolları üzerinde yer alan sulak alanların kuşlar açısından çok önemli potansiyel içerdiği dikkat çekmektedir.	Yamaç Paraşütü	Bilinen en ekonomik hava aracı olması ve doğa sporları ile iç içe olması bugün geniş bir kitle tarafından sevilerek yapılmasını sağlamıştır. Temelde özel bir yetenek ve aşırı gayret gerektirmeyen Yamaç Paraşütü Sporuna standart bir eğitim sonrasında yapımı çok kolay ve zevklidir.
Yaban Hayatı(Fauna) Gözlemciliği	Yaban hayatı gözlemciliği tüm dünyada ve turizm endüstrisinde popüler olmaya başlamıştır. Kenya, Belize ve Güney Afrika'da bu amaçla kullanılan ekoturizm alanları bulunmaktadır.	Akarsu Turizmi	Büyük yatırımlar gerektirmeyen akarsu turizmi, çevrenin tarihi, arkeolojik, kültürel, otantik değerleri ve diğer turizm çeşitleriyle bir bütün oluşturmaktadır. Kanoculuk ve rafting olmak üzere başlıca iki akarsu sporu vardır.
Atlı Doğa Yürüyüşü	3-5 kişilik gruplar halinde tarihi ve doğal güzelliklerin bulunduğu yörelerde günübirlik veya birkaç günlük gezi programları yapılmaktadır.	Yön Bulma Sporuna (Orienteering)	Yön bulma sporu, yön bulucuların detaylı harita ve pusula kullanarak arazide belli noktaya ulaşmayı hedefledikleri bir spor türüdür.
Botanik Turizmi	Uzman rehber eşliğinde yapılan, bilimsel nitelik taşıyan bir ekoturizm çeşididir.	Macera Turizmi	Ekoturizm etkinliklerinin aktif bir formudur.

1.3.3. Ekoturizmin Diğer Turizm Çeşitleri ile Karşılaştırılması

Ekoturizm alternatif turizmin en popüler şekillerinden biridir. Bu şekil ekoturizmin kültürel ve kırsal turizmin unsurlarını içermekle birlikte doğa turizmin sürdürülebilir bir türü olduğunu açıklamaktadır. Ekoturizmde sürdürülebilirlik bir zorunluluktur (Demir ve Çevirgen, 2006).

Ekoturizm, küçük ölçekli ve kültürel kontrole dayalı olarak, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılamak için, toplumsal gelişmeyi ön plana çıkarması ile kitle turizmine önemli bir alternatif olarak görülmektedir.

Kitle turizmi, maksimum karlılık amacı taşıyan ve kontrolsüz ve kuralsız büyüme eğilimi olan kısa vadeli programlardan oluşmaktadır. Ekoturizm ise, çevre değerlerine saygılı, çevreyle bütünleşmiş, kontrollü ve kurallı gelişme eğilimi olan optimum karlılık ve uzun vadeli programlardan oluşmaktadır.

Kitle turizmi, planlamada kapalı mekan ağırlıklı yapılaşma eğilimindedir. Her talebi karşılama eğilimi ile her türlü doğal ve kültürel kaynağı turizm için kullanma ve kaynakların özelliklerine göre değil talebe göre kapasite tayin etme eğilimindedir. Mimaride uluslararası çizgiler taşımaktadır. Standart paket programlar sunmaktadır. Ekoturizmde ise, planlamada açık mekanlara ağırlık verilmektedir. Alanın doğal ve kültürel kaynaklarının korunması ön planda olup kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakta ve talebin ortalamasına göre kapasite tayini yapılmaktadır. Mevcut yapı stokunu kullanmak öncelikli olup, yeni yapılar yapmak zorunluysa yöresel mimari çizgileri kullanılmaktadır (Baştanlar, 2001).

Kitle turizmi çevre üzerinde tahrip edici bir potansiyele sahipken, ekoturizm flora, fauna, habitat ve yaban hayatına zarar vermeden ekosistemin korunmasını teşvik etmektedir. Kitle turizmi öncelikle turistlerin gereksinimlerinin tatminine yönelikken, ekoturizm tüm kaynakların uygun kullanımını vurgulayarak, toplumun

ekonomik, sosyal, kültürel gereksinmelerinin karşılanması ile toplumun gelişmesini ön plana çıkarmaktadır. Ekoturizmin de olumsuz etkileri olmasına karşın yerel kaynaklar üzerindeki bu etkiler en az seviyede görülmektedir (Demir ve Çevirgen, 2006).

Kitle turizmi, genellikle büyük ölçekli olup, batı ülkelerinden gelişmekte olan ülkelere doğru bir turist akışını kapsamaktadır. Ekoturizm ise, yerel bilgi ve işgücünün kullanımını teşvik ederek yabancı yatırımlara direnç göstermekte ve ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel taşıma kapasitesi sınırlarını belirlemektedir. Ekoturizm ve kitle turizmi arasında çeşitli kriterler açısından yapılan bir karşılaştırma Çizelge 4'te verilmiştir. Kitle turizminde, turizmden fayda sağlayan yatırımcılar ve turistler, turistik aktiviteler sonucunda çıkan çevresel sorunların çözümüyle ilgili maliyetlere katılmazken, ekoturizmde turistler ve yatırımcılar turizmin olumsuz etkilerinin giderilmesindeki maliyetlere katılabilmektedir (Demir ve Çevirgen, 2006).

Çizelge 4. Kitle Turizmi ve Ekoturizmin Karşılaştırılması (Swarbrooke, 1999'dan aktaran Demir ve Çevirgen, (2006))

Kriterler	Kitle turizmi	Ekoturizm
Ölçek	Büyük ölçekli yöreye uygun değil	- Turistlerin destinasyona zarar vermeyecek şekilde küçük ölçekli
Fiziksel Çevreye Etkiler	- Yeni gelişmiş çekici olmayan binalar - Aşırı yapılaşmanın yol açtığı kirlilik	- Küçük yeni binalar - Alt yapı üzerinde ilave az bir talep
Ev Sahibi Toplumla İlişkiler	- Resmi ilişkiler - Turizm endüstrisine katılmayan yerel halkla sınırlı ilişkiler	- Samimi ilişkiler - Yerel halkın tümü ile karşılıklı iletişim
Sosyo- Kültürel Etkiler	- Yerel kültüre dışardan transfer - Bölge dışından iş gücü göçü	- Yerel kültüre az etki - İş gücünün tamamen yerel toplumdaki karşılanması
Ekonomik Etkiler	- Turizm gelirlerinin çoğu destinasyon dışındaki işletmelere gider - Turizm baskın bir ekonomik aktivitedir.	- Turizm gelirlerinin çoğu yerel ekonomide kalır. - Turizmden elde edilen ilave gelir geleneksel faaliyetleri tamamlar
Yörenin Önemi	- Havası suyu iyi olan herhangi bir yer olabilir. Özel bir yer olması önemli değildir.	- Özel bir alanda başka bir yerde bulunamayacak farklı deneyimler sunar
Turistlerin Deneyim Kalitesi	-Kısa süreli rahatlama ve bronzlaşma	- Gidilen yerlerde insanların nerede ve nasıl yaşadıklarının öğrenilmesi ile uzun dönemli bir deneyim elde etme
Turist Davranışları	-Yerel kültür ve geleneklere karşı hassas olmama -Yerel insanların yaşayışında farklılık olmaması -Zevkine düşkün	- Yerel kültür ve geleneklere hassas davranma - Yerel insanların yaşayışı ile ilgilenme

Ekoturizm doğa tabanlı turizmin bir alt gurubunu oluşturmaktadır. Doğa tabanlı turizm geniş anlamda macera turizmi, ekoturizm ve çeşitli açılardan kırsal ve kültürel bir çok turizm deneyimlerini kapsamaktadır. Doğa tabanlı turizm, ekoturizmde dahil olmak üzere doğal alanlarda yapılan tüm turizm türlerini tanımlayan bir turizm türü olarak yorumlanmakla birlikte, gerçekte ekoturizmle arasında çok farklılıklar taşımaktadır. Ekoturizm, doğal ve kültürel çevrenin iyileştirilmesine katkıda bulunması bakımından aktif katılımı gerektirirken, doğa tabanlı turizmde pasif katılım söz konusudur. Üstelik aktivitelerin çevrenin iyileştirilmesine katkı sağlamak gibi bir gerekliliği yoktur.

Belirtilen turizm türleri de dahil olmak üzere ekoturizm, diğer bütün turizm türlerinden, sadece çeşitli boş zaman aktivitelerine odaklı olmayıp, aynı zamanda hem turistler hem de turizm endüstrisinin sorumlulukları ve turizmin etkilerine odaklı olması ile ayrılmaktadır (Demir ve Çevirgen, 2006).

1.3.4. Ekoturizm Planlaması

Çevresel planlama ve turizm planlaması yaklaşımlarının çok sayıda olmasına rağmen çok az ekoturizm planlama örneği vardır. Bunun nedeni, ekoturizmin tam anlamıyla ne olduğu ve ne yapmak istediği konusunda ortak bir karar birliğine varılamamasıdır. Ortak bir karar birliğine varıldığında yapılması gereken bu kavramın avantajlarının ve dezavantajlarının yönetimi ve kısmi durumlarda potansiyellerinin belirlenmesidir. Kusler (1991), Moore (1991), Boo, (1992) gibi bazı yazarlar ekoturizmin fonksiyonları konusunda beklentilerin karşılanmasına yönelik rehberlik edecek nitelikte ilkeler önermişlerdir. Fakat ekoturizmi değerlendirmeye açık kısmen standartlaştırılmış uygulamaya yönelik çok az miktarda değerlendirme yöntemleri oluşturulabilmiştir (Ross ve Wall,1999).

Bir ekoturizm planlaması bölgesel ekoturizm planlamasından başlayıp alan ölçeğinde; eko-kıyı, tatil evleri ve konumsal analiz, finansal fizibilite, çevresel değerlendirme ve alan planlamasına kadar her ölçekte yapılabilmektedir (Fennell and Dowling, 2003).

Bölgesel ekoturizm planlamasında uygun bölgesel politika ve stratejileri belirlenmektedir. Bu çalışmalarda ortak inanç, doğal ve kültürel kaynakların sadece korunması değil, sürekliliklerinin de sağlanmasıdır. Bu amaçla bölgesel alan kullanım planlaması, kaynakların korunması, tarım, mera kullanımları, kentsel alanlar ve madencilik gibi kullanımlar dikkatlice ve kontrollü bir şekilde planlanmalıdır. Ana turizm ulaşım noktaları, iç ulaşım ağı, temel ve ikincil ekoturizm aktiviteleri, belirli ekokıyılar ve bölgesel ekoturizm deseni ortaya çıkarılmalıdır (Fennell and Dowling, 2003).

Bultman (1993), ekoturizmin potansiyelini belirlemeye yönelik kriterlerden belli başlılarını 5 maddede sıralamaktadır (Esengil, 2003):

1. Doğal özellikler (I. Derecede önemlidirler)
 - Yüksek tür çeşitliliği,
 - Yaban hayvanlarının varlığı (iri cüsseli hayvanlar), ilginç hayvan türleri,
 - Hayvanların kolay görünebilir olması,
 - İlginç vejetasyon (bitki) formları,
 - Peyzaj çeşitliliği,
 - Tür veya peyzaj elementlerinin enderliği (nadir türler ve ekosistemler)
2. Çekici diğer öğeler
 - Arkeolojik alanlar ve kalıntılar,
 - Yerel kültür,
 - Spor olanakları (yüzme, rafting, dağcılık, vb.)

3. Ulaşılabilirlik / Alt yapı

- Turizm merkezlerine veya uluslararası hava alanlarına yakınlık,
- Kolay ulaşılabilirlik (iç hatlar, kaliteli yol bağlantıları),
- Korunan alana ulaştırılan yolların peyzaj özellikleri,
- Yakın çevredeki diğer korunan alanların varlığı,
- Konaklama ve yerel mutfak kültüründe hijyenik koşullar

4. İklim

- Çok yüksek olmayan sıcaklık, nem ve yağış,
- Yağışsız bir periyodun varlığı,

5. Politik ve sosyal koşullar

- Tutarlı politik / sosyal durum
- Can güvenliği
- Yerel halkın konuk severliği

Planlama sonrası yönetim değerlendirme çalışmaları incelendiğinde ise, karşılaşılan bazı özel yaklaşımlar Ekoturizm Olanakları Spekturumu (ECOS) ve Kabul Edilebilir Değişim Seviyesi (Limits of Acceptable Change) yöntemleridir. Bunlara ek olarak turizmin toplumsal ve biyofiziksel etkilerini değerlendirmek ve sergilemek için kullanılan ve ekoturizm planlamasında da faydalı olacağı düşünülen diğer yöntemler Çevresel Etki Değerlendirmesi (Environmental Impact Assessment-EIA), Taşıma Kapasitesinin Hesaplanması, Fayda-Maliyet Analizi (Cost- Benefit Analysis-CBA) ve Ziyaretçi Etki Yönetimi (Visitor Impact Management-VIM) yöntemlerini içermektedir. Ekoturizm için özel olarak geliştirilen diğer değerlendirme yöntemleri, ekoturizme atfedilen ideal ilkelerin hangi alanlarda başarılabileceğinin derecelendirilmesini yapan yöntemlerdir (Ross and Wall, 1999).

Ekoturizm alanının başarı oranının değerlendirilmesi için standart kapsamlı bir yöntemin bulunmamasına karşın turizm etkilerinin ölçülendirilebilir göstergeler kullanılarak değerlendirilmesini başaran birçok yaklaşım bulunmaktadır (Ross ve Wall,1999).

Ekoturizmin hedef alanları olan hassas ekosistemlerde yapılacak turizm etkinlikleri, çevre kirliliğine, hatta doğal kaynakların (biyolojik çeşitliliğin) yok olmasına yol açabilmektedir. Eğitim, uygun düzenleme, kontrol ve iyi bir bölge planlaması, ekolojik açıdan duyarlı alanların ziyaretçi baskısından korunmasına yardımcı olabilmektedir. Ancak bu düzenleme ve planlamalar çevre koruma açısından değil de sadece ziyaretçilerin memnuniyetleri gözetilerek yapılırsa, o zaman sosyal ve psikolojik açıdan maksimum taşıma kapasitesine çok daha erken ulaşılabilir. Bir alanın boyutuna ve diğer farklı niteliklerine bağlı olarak, ekoturizmin amaçlarını gerçekleştirmek için alan dört beş zona ayrılmalıdır (Çizelge 5)(Bolton, 1997).

Çizelge 5. Avrupa'nın Korunan Alanları İçinde ve Civarında Sürdürülebilir Turizm İçin Önerilmiş Zonlar (Bolton, 1997).

1	2	3	4	5
Sığınma Zonu	Sesizlik Zonu	Uygulama Zonu Fazladan Gelişme Yok	Sürdürülebilir Turizm Gelişmesi	Sürdürülebilir Turizmin Teşvik Edildiği Korunan Alan Dışı Zon
Sığınma zonu	Küçük ve asıl olarak kılavuzlu grupların girebildiği ve az sayıda tesislerin bulunduğu alan	Korunan alan ile uyumlu aktivite ve tesislerin mevcut olduğu alan. Ancak yeni tesis eklemeleri yoktur.	Korunan alanla uyumlu yeni aktivite ve tesislerin eklendiği alan. Ancak küçük çaplı yerel kültür ve yapı tipiyle uyumlu yeni eklemeler mümkündür.	Korunan alanın niteliğini sürdürebilmek için, 4 numaralı zondakine benzer eklemelerin teşvik edildiği alan bu zon korunan alanın hemen dışındadır.

Avrupa Ulusal Parklar ve Tabiat Parkları Federasyonu (FNNPE) Avrupa' nın birçok bölgesinde yaptığı araştırmaları esas alarak, korunan alanlarla uyumlu ve sürdürülebilir bir turizm için gerekli koşulları 15 maddede toplamıştır Bu maddeler ekoturizmin sürdürülebilirliği içinde önemli bir ipucu olabilmektedir (Kuvan, 1992).

1. Koruma amacının açık bir şekilde belirtilmesi,
2. Envanter yapılması,
3. Ortak çalışmaların yapılması,
4. Sürdürülebilir turizme dayanan düşünce ve değerlerin tanımlanması,
5. Sürdürülebilir standart çalışma gruplarının ve taşıma kapasitelerini belirlenmesi,
6. Turizm merkezleri ile ziyaretçi gereksinimleri ve beklentileri üzerine araştırma ve analizlerin yapılması ,
7. Korunan alanlarla uyumlu turizm aktivitelerinin belirlenmesi,
8. Doğa ve kültür esasına dayalı yeni turizm ürünlerinin geliştirilmesi,
9. Yatırımların çevresel etkilerini tespit edilmesi,
10. Zonlama, tanıtım ve eğitim gibi ziyaretçi yönetim etkinliklerine yer verilmesi,
11. Uygun trafik yönetim sistemlerinin oluşturulması,
12. Bir haberleşme stratejisinin oluşturulması,
13. Denetim yeniden gözden geçirme amacıyla program hazırlanması,
14. Eğitim ve diğer gereksinimler için kaynak temin edilmesi,
15. Etkinliklerin bir plana göre yönetilmesi,

1.3.4.1. Ekoturizm Planlama Yöntemine İlişkin Örnek Çalışmalar

Kabul Edilebilir Değişim Seviyesi (Limits of Acceptable Change)

Stankey (1985) tarafından Kabul Edilebilir Değişim Seviyesi olarak geliştirilen ve Amerika’da uygulanan çalışmadaki aşamalar 8 madde de toplanabilmektedir (Ceballos Lascurain, 1996).

- Alanın tanıtılması,
- Olanak sınıflarının tanımlanması,
- Doğal ve kültürel kaynak indikatörlerinin seçilmesi,
- Doğal ve kültürel kaynakların incelenmesi,
- Kaynaklarının standartlarının belirlenmesi,
- Alternatif olanak sınıflarının belirlenmesi, değerlendirmesi ve bir alternatifin seçilmesi,
- Gelişme ve izleme,

Peyzaj Kapsamında Ekoturizm ve Yerel Seçim Kaynaklarının Birleştirilmesi: Zimbabwe Örneği

Gulinck ve arkadaşları (2001) tarafından bir baraj gölü ve yakın çevresi ekoturizm potansiyeli açısından incelenmiştir. Araştırma detaylı bir arazi sürveyi ile başlamıştır. Peyzaj, bitki örütüsü ve alan kullanımına ilişkin bir kaynak analizi yapılmıştır. Sosyo-ekonomik kapsamda ise baraj olanakları, yerel geçim kaynakları, ekoturizm ve sosyo-kültürel uyum değerlendirilmeye alınmıştır. Araştırma sonuncunda alternatif olarak belirlenen sürdürülebilir geçim kaynakları kapsamında üç alan kullanım seçeneği (tarım, ormancılık ve balıkçılık) incelemeye alınmıştır.

Araştırmada coğrafi bilgi sistemleri kullanılmış, anket ve sözel değerlendirme tekniklerinden de yararlanılmıştır. Anket demografik yapı, bitkisel ve gıda üretimi, sorunlar ,baraj ve ekoturizm olmak üzere beş bölümden hazırlanmış ve baraja yakın olması dolayısıyla ekoturizmden en çok etkilenebileceği düşünülen iki köyde yapılmıştır.

Araştırma sonucunda göl ve çevresi ekoturizm açısından önemli bulunmuş ve bölge ekoturizm modeli geliştirilmiş ve yönetimine ilişkin öneriler verilmiştir.

Ekoturizm Yönetimi: Olanaklar Spektrumu Yaklaşımı (ECOS)

Ekoturizm Olanakları Spekturumu, Stephen ve Butler (1996) tarafından Rekreasyon Olanakları Spektrumu ROS ve Turizm Olanakları Spektrumu TOS yaklaşımlarının birleştirilmesi ile oluşturulmuştur.

Araştırmada ekoturizm için ulaşılabilirlik, ekoturizm ve diğer kaynak kullanımları arasındaki ilişki, yöredeki cazibe noktaları, mevcut turizm altyapısı, kullanıcı yetenek ve bilgi seviyesi, sosyal etkileşim seviyesi, etkilerin kabul edilebilir derecesi ve kullanım seviyelerinin kontrol edilmesi, uzun vadede uygulanabilirlik için yönetim tipi olmak üzere ekoturizm sekiz bileşende incelenmiştir (Kılıç, 2003).

Uzaktan Algılama ve CBS'ye Dayalı Ekoturizm Planlaması: Batı Midnapore, Batı Bengal Hindistan Örneği

U.K Banerjee, Smriti Kumari, S.K. Paul, s. Sudhakar (2003) tarafından Hindistan'da yapılan çalışmada bölgede ekoturizm potansiyeli yüksek alanları belirlemek amacı ile bir yöntem uygulanmıştır. Yöntemde öncelikle uydu görüntüleri ve yerel yönetim bilgileri kullanılarak alanın tanımı yapılmıştır. Uydu görüntülerinden yararlanarak alanın vejetasyon yoğunluğu, alan kullanım/arazi

örtüsü ve toprak verimliliği haritaları hazırlanmıştır.Bitki yoğunluğu haritası NDVI normalize edilmiş bitki indeksi yaklaşımıyla bulunmuş ve çalışma lanı çok yüksek, yüksek, orta, zayıf ve çok zayıf olmak üzere beş sınıfa ayırmıştır.

Analiz aşamasında vejetasyon yoğunluğu, alan kullanım/arazi örtüsü ve toprak verimliliği haritaları $EP_i = \Sigma(VD_i + LU/LC_i + SP_i)$ formülü ile çakıştırılmıştır.

$$EP_i = \Sigma(VD_i + LU/LC_i + SP_i)$$

$$i = 1, 2, \dots, n$$

VD= Bitki Örtüsü Yoğunluğu

LU/LC= Alan Kullanımı/Arazi Örtüsü

SP= Toprak verimliliği

Yapılan çakıştırma sonucunda ekoturizm potansiyeli yüksek olan alanlar çıkarılmıştır.değerlendirilerek bir ekoturizm potansiyel haritası oluşturulmuştur.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Materyal

Araştırma alanı olarak seçilen Akçakoca, Anadolu'nun kuzeyinde Batı Karadeniz Bölgesinde Düzce ilinin en büyük ilçesidir. Akçakoca ilçesi, $41^{\circ} 04' 22.59''$ - $41^{\circ} 08' 40.89''$ Kuzey enlemleri ile $31^{\circ} 06' 22.90''$ - $31^{\circ} 01' 54.92''$ doğu boylamları arasında yer almaktadır (Google Earth, 2007). İlçenin kuzey sınırı; Batıda Melen ırmağının denize döküldüğü yerden başlamaktadır. Doğuya doğru uzayarak Karataş deresinin denize döküldüğü yerde bitmektedir. Doğuda Zonguldak ilinin Alaplı ve Yığılca ilçeleri, Güneyde Düzce ili, Batıda Sakarya ilinin Kocaali ilçesi ile çevrilmiştir. Akçakoca Ankara'ya 275 km, İstanbul'a 243 km mesafededir (Şekil 3).

Şekil 3. Araştırma Alanının Konumu (Anonim, 2006a'dan değiştirilerek).

Çalışmalar sırasında haritalar ve alana ilişkin çeşitli verilerden yararlanılmıştır. Alana ilişkin değerlendirmelerde 1/ 25 000 ve 1/ 100 000 ölçekli harita ve raporlar;

- Çalışma alanının sınırı ve diğer topografik verilerinin saptanması için Harita Genel Komutanlığı 1982 basım tarihli 1/ 25 000 ölçekli Topografik Haritası,
- Arazi Yetenek Sınıfları ile mevcut arazi kullanımlarının karşılaştırılması için Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü 1972 basım tarihli 1/ 100 000 ölçekli toprak haritası,
- Orman arazilerini tespit etmek için Akçakoca Orman İşletme Müdürlüğü 2001 revize tarihli 1/ 25000 ölçekli Üretim ve Koruma Haritası,
- Yerleşim yerleri ve tarım alanlarının belirlenmesi için Tarım İl Müdürlüğü 1999 tarihli 1/ 25 000 ölçekli Arazi Kullanım Haritası,
- Akçakoca Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü'nün 1963- 2003 yılları ortalama iklim verileridir.
- Arazi çalışmalarında; Akçakoca'ya bağlı merkez ve köylerin yerinde incelenmesinde çekilen fotoğraflar ile yöre halkı, girişimciler ve yerli turistlerin Akçakoca'da turizm olanakları hakkındaki görüşlerinden
- Anket çalışması sonuçlarının değerlendirilmesinde bilgisayar destekli istatistik programından
- Haritaların değerlendirilmesinde bilgisayar destekli çizim programlarından yararlanılmıştır.

2.2. Yöntem

Araştırmanın ilk aşamasında yönetime ilişkin literatür taraması yapılmıştır. Yöntemin oluşmasında önemli olan turizm, alternatif turizm kavramları ve günümüz dünya koşulları da göz önünde bulundurularak alternatif turizmin en popüler türü olan doğal kaynakların korunmasını ön plana çıkaran ekoturizm kavramı incelenmiştir. Ekoturizmin ortaya çıkışı, amaç ve kapsamı planlama kriterleri ve planlama yöntemleri üzerine yerli ve yabancı kaynaklar taranmıştır.

Araştırmanın yöntemi belirlenirken; Bulman (1993)'ın ekoturizm potansiyelini belirlemeye yönelik verdiği kriterler, Gulinck ve ark. (2001)'nın yapmış olduğu “Peyzaj kapsamında ekoturizme yerel geçim kaynaklarının birleştirilmesi: Zimbabwe Örneği”, Banerjee ve ark. (2003) “Uzaktan algılama ve CBS’ ye dayalı ekoturizm planlaması” konulu çalışmaları yardımcı olmuştur. Ancak Akçakoca ilçesine uygun ekoturizm olanaklarının belirlenmesi; veri noksanlığı nedeniyle kriterlerin geliştirilmesini sınırlandırmıştır. Bu nedenle önceki çalışmalara ait bazı kriterler kullanılamazken, Bulman (1993)'ın verdiği kriterler baz alınarak turizm ve doğal peyzaj değeri yüksek alanlar belirlenmeye çalışılmıştır.

Yönteme ilişkin literatür taramasından sonra, alana ilişkin literatür taraması yapılmış, araştırma alanına ilişkin doğal, kültürel ve sosyo/ekonomik yapı içeren veriler ilgili kuruluşlardan toplanmıştır. Sosyo-demografik yapıya katkı sağlamak, Akçakoca’yı ziyaret eden turistlerin profillerini ve turizm olanaklarından faydalanma durumlarını ve memnuniyetlerini tespit etmek amacıyla anket çalışması da yapılmıştır. Bütün bu veriler amaca uygun bir şekilde değerlendirilerek Akçakoca için uygun olabilecek alternatif turizm türleri belirlenmiş ve belirlenen bu türlere potansiyel olabilecek alanlar önerilmiştir. Bu alanların ekoturizm adı altında kitlesel

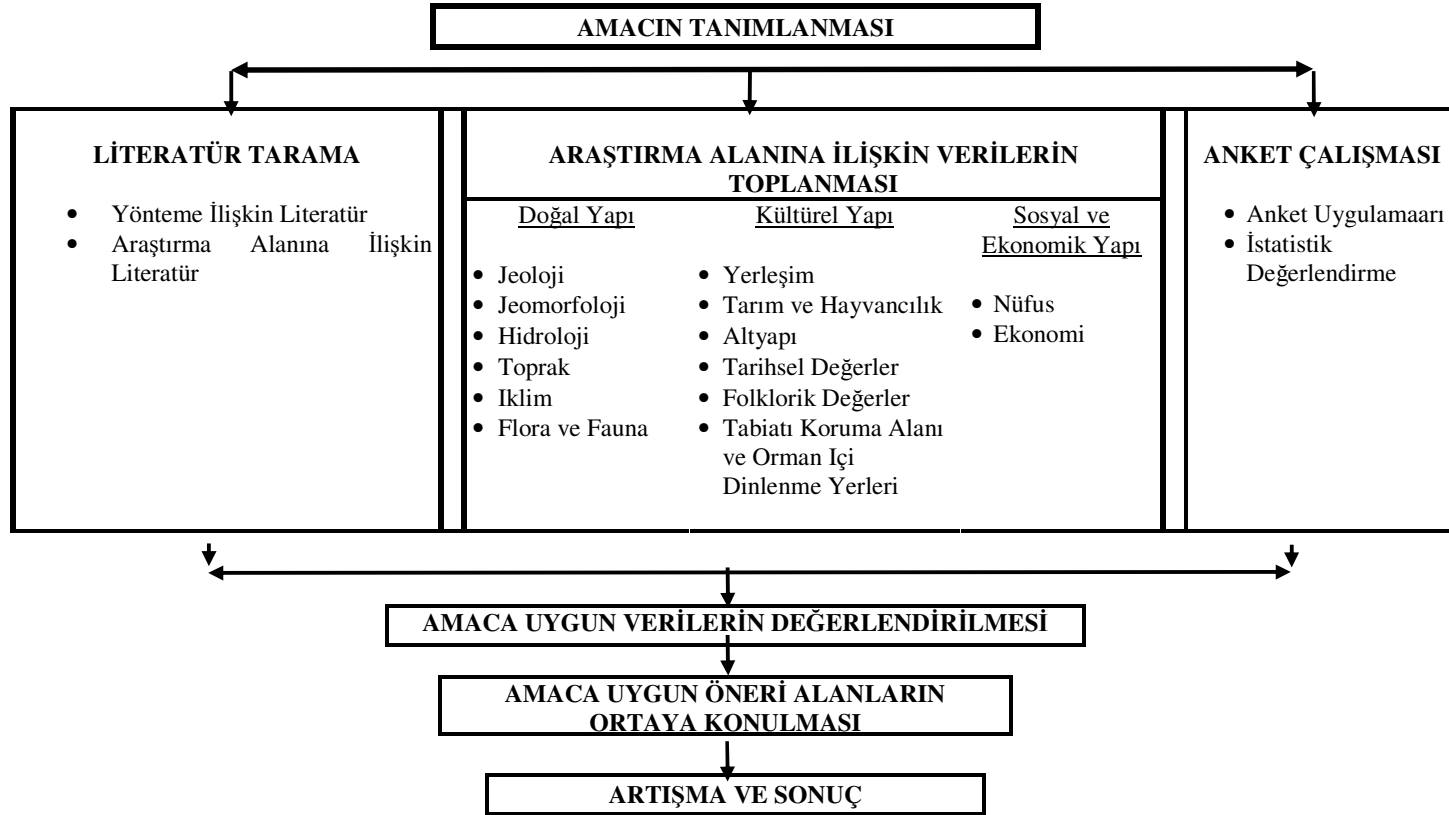
turizme hizmet vermesini engellemek amacıyla önerilerde bulunulmuştur. Araştırma alanına ilişkin yöntem akış şeması Şekil 4'te verilmiştir.

2.2.1. Araştırma Alanına İlişkin Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Alanın doğal ve kültürel özelliklerini ulaşılabilirlik / altyapı, iklim ve politik sosyal koşullarını ortaya koyabilmek amacıyla araştırma alanına ilişkin veriler toplanmıştır.

Çalışmalar sırasında haritalar araştırılmıştır. Değerlendirmede 1/ 25 000 ve 1/100000 ölçekli haritalar kullanılmıştır. Çalışma süresinin kısıtlılığı ve sayısal ortamdaki haritalara ulaşamaması yöntemin geliştirilmesinde kısıtlayıcı nedenler olmuştur. Haritasal veriler AutoCAD 2004 programı ile sayısallaştırılmış, bir baz harita oluşturulmuş ve ilgili bilgiler bu baz harita üzerinden sunulmuştur.

Alana ilişkin doğal ve kültürel peyzaj verileri değerlendirilmiş ve Akçakoca ilçesi için uygun olabilecek bazı alternatif turizm çeşitleri seçilmiştir. Belirlenen bu çeşitler için arazi yetenek sınıfları haritası, topografik harita, arazi kullanım haritası üretim ve koruma ormanları haritaları karşılaştırılmış ve diğer ilgili haritalar da incelenip, arazide yapılan gözlemlerle de irdelenerek, belirlenen alternatif turizm (ekoturizm) çeşitleri için potansiyel olabilecek alanlar önerilmiş ve bu alanlar harita üzerinde belirtilmiştir.

Şekil 4. Yöntem Akış Şeması

2.2.2. Anket Çalışmaları

Alanın sosyal koşullarını ortaya koyabilmek için veri toplarken yöre halkı ve yerli turistlerin sosyo-ekonomik yapılarını ve turizm amaçlı faaliyetlerdeki genel eğilimlerini, alışkanlıklarını, kullanılan alanları, turist yoğunluğunu ve turistlerin seyahat özelliklerini gözlemleyebilmek ve turizmde yanlış kaynak kullanımı ve plansız gelişmeden doğan çeşitli sorunları yerinde tespit etmek amacıyla anket çalışmasından da yararlanılmıştır.

Soruların hazırlanmasında Dawson, Newman and Watson (1997), Newman and Dawson (1998) Parasurman and etc (1988)'nın, Mackay and Cropton (1990) çalışmalarından yararlanılmış ve konuyla ilgili elde edilen bilgiler doğrultusunda uzman görüşlerine de başvurulmuştur.

Veri Toplama Yöntemi

Yarı standart olan ve beş bölümden oluşan anket, Akçakoca ilçesinde yaşayan yöre halkı ve yöreye gelen yerli turistlere uygulanmıştır. Bu amaçla 24 adet soru sorulmuştur. Soruya verilebilecek alternatif seçenekler daha önceden hazırlanıp, ankete katılan kişilerden (denek, katılımcı, cevaplayıcı) söz konusu bu seçeneklerden araştırmanın amacına göre bir veya daha fazlasının seçilmesi istenmiştir.

Anketin birinci bölümünde, yöre halkı ve yerli turistlerin demografik özelliklerini (cinsiyet, yaş, medeni durum, meslek, eğitim durumu, gelir seviyelerini, ikamet yerlerini) belirlemek amacıyla 7 adet, ikinci bölümde, yerli turistlerin seyahat özelliklerine ilişkin profillerini ortaya koymak amacıyla, yöreye geldikleri ili, yöreye kaçınıcı kez geldiğini, yöreyi ziyaret etme sıklığını, konakladığı gün sayısını, konaklama yaptığı yeri, yöreye hangi mevsimde gelmeyi tercih ettiğini ve yöreye kiminle geldiğini belirlemek amacıyla 7 adet, üçüncü bölümünde deneklerin Akçakoca'nın en beğendikleri özelliklerini, Akçakoca için uygun buldukları turizm

türlerini, Akçakoca’da turizm etkinliklerini gerçekleştirmek için tercih ettikleri alanları, bu alanlardaki rekreasyonel aktivite taleplerini, bu alanlardan faydalanma sıklığını, alanlara ulaşım şeklini ve bu alanlara gidememe nedenlerini belirlemek amacıyla 8 adet soru sorulmuştur. Anketin dördüncü bölümünde, yöre halkının ve yerli turistlerin Akçakoca’da yer alan turizm alanları açısından memnuniyetlerini ve bunu etkileyen kriterleri belirlemek için ise Parasurman ve ark. (1988)’nın müşteri memnuniyetini belirlemede kullandığı SERVQUAL ile, Mackay and Cropton (1990)’un rekreasyon alanlardaki kullanıcı memnuniyetini belirlemede kullandığı REQUAL yönteminden yararlanılmıştır. Bu bölümde, yöre halkı ve yerli turistlerin memnuniyetini arttıran etmenleri belirlemek için 20 yargı, memnuniyetini azaltan etmenleri belirlemek için ise 25 yargı oluşturulmuş ve söz konusu bu yargılar 5’li Likert tipi ölçek ile derecelendirilmiştir (Ek 1).

Evren ve Örneklem

Akçakoca’daki turizm hareketleri incelendiğinde, genelde ilçeye olan turistik hareketlerin yaz aylarında yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın evrenini Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında Akçakoca yöresini ziyaret eden tüm yöre halkı ve turistler oluşturmaktadır. Araştırmada anket uygulaması, evreni oluşturan bireylerin tamamı yerine, zaman ve maliyet sınırlılığı gibi nedenlerden dolayı, evreni temsil edebilecek düzeyde örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmalarda, evren hacminin büyüklüğü ($N > 10.000$ veya $N < 10.000$), değişkenlerin türü (nitel veya nicel) ve güven düzeyinin $(1-\alpha)$ göz önünde bulundurularak bulundurulmayacağı gibi belirleyiciler dikkate alınarak, evreni temsil edebilecek örneklem hacminin belirlenmesinde kullanılan formülden yararlanılmıştır (Ural ve Kılıç, 2005).

$$n = \frac{\sigma^2 \cdot z_{\alpha}^2}{H^2}$$

n: Örneklem büyüklüğü (örnekleme dahil edilecek birey sayısı)

σ : Standart sapma değeri

H: Standart hata değeri (evren ve örneklem ortalaması arasında izin verilebilecek maksimum fark)

z: Belirli bir α anlamlılık düzeyine (yanılma olasılık değerine) karşılık gelen teorik değer.

Buna göre örneklem büyüklüğü;

$\alpha = 0,01$ için $\sigma = 1,1$ $z_{0,01} = 2,58$ $H = \pm 0,15$ alınırsa

$$n = \frac{1,1^2 \cdot 2,58^2}{0,15^2} = 358 \text{ ve}$$

$\alpha = 0,05$ için $\sigma = 1,1$ $z_{0,05} = 1,96$ $H = \pm 0,15$ alınırsa

$$n = \frac{1,1^2 \cdot 1,96^2}{0,15^2} = 207 \text{ olur.}$$

Bu sonuçlar doğrultusunda örnekleme; değerlendirmeye alınmayacak derecede eksik veriler içeren anketlerin de olabileceği dikkate alınarak 250 yöre halkı, 250 yerli turist olmak üzere 500 kişiye uygulanmıştır. Örneklem grubunu oluşturan bireyler kolay örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Örneklem grubu üzerinde uygulanan anketlerin geri dönüşümünden sonra, yapılan kontrollerde eksik ya da hatalı kodlamalar tespit edilen bazı anket formları değerlendirme dışı bırakılmış ve toplam 435 anket formu değerlendirmeye alınmıştır.

Veri Çözümleme Yöntemi

Anket çalışmasının birinci bölümünde; anket uygulanan yöre halkı ve yerli turistlerin demografik özelliklerini, turistlerin seyahat özelliklerini, yerel halk ve turistlerin Akçakoca’da turizm etkinliklerini gerçekleştirmek için tercih ettikleri alanları ve rekreasyonel tercihleri, bu alanlarda elde ettikleri deneyimler sonucundaki rekreasyonel memnuniyetleri belirleyen etmenleri çözümlenmek amacıyla frekans ve yüzde analiz yöntemi kullanılmış, yerel halk ve turistlerin söz konusu bu özelliklerinin yüzde ve frekansları çizelgeler halinde sunulmuştur.

İkinci bölümünde; ankete katılan yöre halkı ve yerli turistlerin memnuniyet düzeylerini belirlemek için, ankette verilen yargılara ilişkin yanıtlar ile değişkenler arasındaki korelasyon hesaplanarak, birbirleri ile ilişkili olan ve aynı boyutu ölçen değişkenlerin gruplandırılması amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Elde edilen faktör gruplarının güvenilirliğini ortaya koymak için Cronbach’s Alpha analizi yapılmıştır. % 70 güvenilirlik oranının altına düşen faktör grupları değerlendirmeye alınmamıştır. Elde edilen istatistiki veriler çizelgelerle verilmiştir.

Son bölümde, Faktör analizi ile elde edilen faktör grupları ile demografik yapı ve seyahat özelliklerine ilişkin bazı değişkenler arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına dair veri elde etmek amacıyla Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) ve Bağımsız Örneklemeler İçin T Testi (Independent- Samples T Test) analizleri yapılmış ve elde edilen istatistiki veriler çizelgeler halinde sunulularak açıklanmıştır.

3. BULGULAR

3.1.Konum

Düzce ilinin kuzeyinde yer alan ve Karadenize kıyısı olan Akçakoca ilçesi, $41^{\circ} 04' 22.59''$ - $41^{\circ} 08' 40.89''$ Kuzey enlemleri ile $31^{\circ} 06' 22.90''$ - $31^{\circ} 01' 54.92''$ Doğu boylamları arasında yer almaktadır (Google Earth, 2007). İlçe, doğuda Zonguldak ilinin Alaplı ilçesi, Güneydoğuda Düzce ilinin Yığılca ilçesi, güneybatıda Düzce ilinin Cumayeri ve Çilimli ilçeleri, güneyde, Düzce İli Merkez, Gümüşova, Gölyaka, Kaynaşlı ilçeleri ve batıda Sakarya ilinin Kocaali ilçesi, kuzeyde ise Karadeniz ile çevrilmektedir (Şekil 5). İlçenin yüzölçümü 463 km^2 ve il merkezine uzaklığı 33 km'dir (Dönmez, 2000, Şan ve ark. 2002).

Şekil 5. Araştırma Alanının Konumuna Ait Uydu Görüntüsü (Google Earth, 2007).

3.2. Tarihi

Önceleri Akçakent iken, 7 Eylül 1943'te Akçakoca adını alan bu kıyı kasabasının hangi İlkçağ yerleşim bölgesinde ve ne zaman kurulduğu kesin olarak bilinmemektedir. Ancak, son zamanlarda yapılan araştırma ve incelemelerle ortaya çıkarılan kalıntılar, burada eski bir yerleşimin varlığını göstermektedir.

Bitinyalılar, Romalılar ve Bizanslılar döneminde Dia ya da Diapolis olarak bilinen Akçakoca'nın, XIII. yüzyılda Cenevizliler' in eline geçtiği sanılmaktadır. Gerçekten de ilçenin 3 km batısında, bir koya egemen durumda, çalılarla çevrilmiş küçük bir kale yükselmektedir. Halkın Ceneviz Kalesi diye adlandırdığı bu ufak yapının, XIV. ve XV. yüzyıllarda Karadeniz kıyılarında bazı iskeleleri olan Cenevizliler'ce yapılıp yapılmadığı açıkça ortaya çıkarılamamıştır. Tarihçiler Osmanlı Dönemi'nde, kıyıları koruma amacıyla yapılmış bir Türk kıyı karakolu olabileceğini de ileri sürmektedir.

Türklerin Akçakoca ve çevresine ilk olarak gelmeleri 1085 tarihine kadar uzanmaktadır. Akçakoca'nın Osmanlı topraklarına katılması, 1323 yılında gerçekleşmiştir. Bu tarihten 1692 yılına değin Akçakoca Bolu Sancak Beyliği'ne bağlı bir voyvodalık olarak yönetilmiştir. İkinci Voyvodalık Dönemi'nde (1692-1811) Akçakoca İlçesi, Bolu Voyvodalığı'na, 1811-1864 tarihleri arasında ise, merkezi Bolu'da bulunan Bolu-Safranbolu (Virankent) Has Voyvodalığı'na bağlanmıştır. 1864 yılında eyaletleri kaldıran ve yerine yeni vilayetler oluşturan bir nizamname ile Kastamonu İli, Bolu Mutasarrıflığı'nın Göynük İlçesi'ne bağlı Düzce ile Akçakent, birleşik bir bucak olarak, Akçakent -i maa Düzce adıyla bucak olarak yönetilmiştir. 1934 yılında Düzce, Göynük'ten ayrılarak Bolu'ya bağlı bir ilçe durumuna getirilince, Akçakent bağımsız bir bucak olmuştur (Anonim, 2004).

Günümüzde Akçakoca, resmi gazetede yayınlanan 3/12/ 1999 tarih ve 4452 sayılı Bakanlar Kurulu kararı gereğince il yapılan Düzce'nin en büyük turistik ilçesi olmuştur (Kaçmaz ve Alpan, 2000; Anonim, 2004a).

3.3. Doğal Yapı

3.3.1. Jeoloji

Akçakoca kıyı bölgesinin en eski temelini teşkil eden Kaplandede masifi Bolu yöresinde görülen Paleozoik masiflerin ortasında yer almaktadır. Kaplandede masifi greler ve şistlerden oluşan bir Hersinyen masifidir. Masif, Silur ve Devon tabakalarını ihtiva eden serilerden oluşur. Seriler kuvarsit, kırmızı gre, arkoz, silisli ve killi şistler ve yarı kristaller ve siyah kalkerlerden meydana gelmiştir. Paleozoik masifin üzerinde taransgresif olarak yer alan mamların altında üst Kretase elemanları bulunmaktadır. Üst Kretase'de genellikle beyaz renkli ince tabakalı kalker ve mamlı kalkerler bulunmaktadır. Kuzeyde kalker serileri devamlılık gösterir. Akçakoca'da bu seri üzerinde Eosen fliş serisi konkordan olarak yer almakta ve ufak yapılı konglomera, kumlu şist ve yer yer kalkerlerden oluşmaktadır. İşte bütün bu seriler üzerinde Kaplandede dağlarından denize doğru gittikçe alçalarak uzanan plato sahası yer almaktadır. Akçakoca'nın sırtlarında Neojen tortulları tepeleri örtmektedir. Karadeniz kıyı boyu, faal falezler dışındaki kesimleri ile derelerin, çayların denize döküldükleri ağızlar, kalın ve devamlı Allüvyon tortulları ile örtülüdür. Bu tortullara akarsuların getirdikleri çakıl, kum, mil ve plaj kumulları da dahildir (Emiroğlu, 1970).

Akçakoca Kuzey Anadolu Fay hattına yakın olmakla beraber özellikle kalkerli kayalardan oluşan sağlam zemini sayesinde tarihsel süreç içerisinde depremlerden önemli bir zarar görmemiştir. Düzce ve Marmara depremlerinde Akçakoca'nın önemli bir zarar görmemesi jeolojik yapısıyla yakından ilgilidir

Bilindiği kadarı ile şimdiye kadar herhangi bir deprem çöküntüsüne rastlanmamıştır (Anonim, 2007d).

3.3.2. Jeomorfoloji

Araştırma alanı akarsularla parçalanmış bir plato görünümündedir. Plato kuzeyden güneye, batıdan doğuya doğru yükselerek dağlık arazilerle birleşmektedir. Kentin arazisi engebeli bir yapıya sahiptir. Rakım sahilden (0 m) güneye doğru kent sınırları içinde 89 m'ye kadar çıkmakta, daha güneye gidildikçe arazi yüksekliği ve yamaç eğimi artmaktadır. Akçakoca'nın güneyinde yer alan Kaplandede (1158 m), Haciz (960 m) ve Orhan Dağları deniz kıyısına paralel olarak uzanmaktadır. Yörenin en eski greler ve şistlerden oluşan Hersinye Masifi, Kaplandede dağında yer almaktadır. Kaplandede dağının en yüksek tepesi 1158 m'lik yüksekliktedir. Doğu batı istikametli sırtlardaki tepeler ise Kurugöl sapağı (1066 m) ve Yörük yatağı (960m)'dır. İlçenin doğusunda dağ bulunmamakta yükseklikleri 300 metreyi geçmeyen tepeler ve sırtlar yer almaktadır. İncir Başı, Sivri Tepe, Çakal Ağılı, Ballica, Aktaş, Pınarlık, Donbay bunlardan başlıcalarıdır (Şekil 7) (Anonim, 2004).

Akçakoca'da fındık tarımı yapmak amacıyla yüksek eğimli arazilerde orman kesimi yapılması. azalan ormanların erozyonu önleme işlevlerini yerine getirmesini engellemektedir. Özellikle heyelanların var olduğu alanlarda orman örtüsünün yok edilerek tarım alanlarına dönüştürülmesi, bu alanlarda heyelanların oluşma süreçlerini başlatıcı ve hızlandırıcı bir etken olmaktadır. Düzce Akçakoca karayolunun geçtiği Yazlık Dere, Cumayeri, Büyük Melen Çayı vadisi heyelanların en yoğun olduğu alanlardır. Buna ek olarak dere yataklarındaki eğim fazlalığı ve yağış yoğunluğu da sel ve taşkın riskini artırmaktadır. Dolayısıyla yanlış arazi kullanımı fiziksel çevrenin bozulmasına neden olmaktadır (Anonim, 2004).

Diğer bir taraftan araştırma alanının jeomorfolojisi incelendiğinde, ilçenin zengin doğal arazi güzelliklerine sahip olduğu görülmektedir. İlçenin dağlık, düzlük, yarı düzlük, kıyı oluşumları, ormanlık ve açık alan gibi çok çeşitli arazi özelliklerini bünyesinde bulundurması turizm potansiyeli açısından olumludur.

- ***Kıyı Oluşumları***

Araştırma alanı, Düzce İli'nin Karadeniz kıyısında yer almaktadır. İlçe 30 km uzunlukta bir kıyıya sahiptir ve kıyıları genellikle kumsaldır. Jeolojik yapıya bağlı olarak kıyılarda yüksek ve dik falezler, sahilde ise dar kıyı platosu bulunmaktadır. Bazen genişçe kumluklar varsa da deniz aniden derinleşmektedir. Kayalık arazi kıyıya kadar ulaşmakta, yer yer dik falezler oluşturmaktadır. Kayalar kalker ve maruk şistlerden meydana gelmektedir. Sahildeki kayalar dalgalar tarafından aşındırılarak yer yer yalıyarlar halini almıştır. Yalıyarların en yükseği Ceneviz Kalesi ile Değirmenağzı İskelesi arasında 30 m yükseklikteki Soyat Yalı Yarlarıdır. Falezler arasında kimi küçük koylar ve plajlar bulunmaktadır (Şekil 6).

Kıyı yerleşmelerini birbirine bağlayan karayolu ile deniz arasındaki kumsalların başlıcaları Akçakoca'nın batısında Değirmenağzı, Edilli, Kavlandibi, Darıdere, Karaburun ve Menağzı ile Akçakoca'nın doğusunda Kumpınar'dır. Kıyının topoğrafyası çok düz olup, fazla girintisi çıkıntısı bulunmamaktadır. Menağzı, Edilli, Töngelli, Çayağzı, Akkaya kıyıları sığ kıyılardır (Dönmez, 2000). Kent kesiminde yer yer onanlı kıyı kenar çizgisi mevcuttur. Ayrıca denize kıyısı olan köyler, Menağzı, Hasançavuş, Paşalar, Tahirli, Edilli, Kepenç, Çayağzı, Balatlı, Akkaya köyleridir. Düzce karayolunun kent girişinde (Martı, Tersane, Bulaklı, Köy Hizmetleri, Çınaraltı ve Çuhallı Çarşı Plajları vb.) ve Ceneviz Kalesinde daha küçük plajlar bulunmaktadır. Plajlarda deniz derinliği, genelde kısa mesafede artmaktadır. Deniz kıyılarından denetimsiz kum alımları da kıyı ve plajların doğal yapısının

bozulmasına ve deniz canlılarının zarar görmelerine, ayrıca yeni Karayolları 4. Bölge müdürlüğü denetiminde yaptırılan Menağzı-Akakoca yolunda kıyı şeridine yakın olarak planlanması, kıyı yapısının ve ekosisteminin hızla tahrip olmasına neden olmaktadır (Anonim, 2004; Anonim, 2007e; Anonim, 2007f).

Şekil 6. Araştırma Alanının Topografik ve Jeomorfolojik Yapısı
(Google Earth, 2007)

Edilli Ağzı Plajı: Ormanla denizin birleştiği geniş ve doğal plajlar bölgesidir (Şekil 7a).

Karaburun Plajı: Kent merkezine 10 km uzaklıkta Karaburun köyünde bulunmaktadır. Geniş doğal plajlara sahiptir. Karaburun plajı sıg denizi, sakin ev

pansiyonları, kır kahveleri, lokanta ve gazinoları ile güzel bir turizm merkezidir. Doğa ile baş başa kalıp, dinlenmek için ideal bir dinlence yeridir (Şekil 7b).

Melenağzı Plajı: Akçakoca'nın 13 km batısında Melenağzı köyünde bulunmaktadır. Melenağzı köyüne hem karadan hem de denizden tekne ile ulaşım sağlanabilmektedir. Kıyıda su derin olmadığından, özellikle çocuklu aileler tarafından tercih edilebilmektedir. Sahil boyunca, geniş ve doğal plajlar, kır kahveleri, gazinolar, kamping alanları bulunmaktadır. Ayrıca köyde amatör balıkçılık yapılmaktadır. Köy içindeki Melen Çayı balıkçı teknelerinin barındığı doğal bir liman konumundadır (Şekil 7c) (Anonim, 2007d).

a) Edilli Ağzı Plajı

b) Karaburun Plajı

c) Melenağzı Plajı

Şekil 7 a,b,c. Akçakoca Plajlarından Görünümler (Turizm İl Müdürlüğü, 2007).

Çayağzı, Kumpınar Mevkii ve Akkaya Köyü: Karadeniz Ereğli yolu üzerinde ilçe merkezinin 7 km doğusunda başlayan ve sahil boyunca uzanan geniş, doğal plajlarıyla büyük rağbet gören doğal bir alandır. Ormanlar arasında akan derelerde balık avlama olanakları vardır. Piknik alanlarının da mevcut olduğu bu bölge kış avcılığı için uygun bulunmaktadır (Okan, 2002).

- **Mağaralar**

Akçakoca ilçesinde Kalker kayalarının erimesi ve aşınmasıyla irili ufaklı mağaralar meydana gelmiştir. Araştırma alanının tek jeolojik oluşumlu mağarası olarak bilinen mağarası Fakıllı köyündeki Fakıllı mağarasıdır (Dönmez, 2000).

Fakıllı mağarasına yaklaşık 6 km uzunluğunda (3 km asfalt, 3 km stabilize) köy yolu ile ulaşılmaktadır. Akdeniz Bölgesinde Mersin- Silifke arasındaki mağaraların bir benzeri olan mağaranın girişi birkaç metreye kadar ayakta ilerlemeye olanak veren yüksekliktedir. Giderek yüksekliği azalan (60-70 cm) ve uzunluğu 15 m olan bir dehlizden geçilerek sarkıt (Şekil 8a) ve dikitlerin (Şekil 8b) bulunduğu bölüme girilebilmektedir (Anonim, 2004; Anonim, 2007f).

a) Sarkıtlar

b) Dikitler

Şekil 8a,b. Araştırma Alanında Yer Alan Fakıllı Mağarasından Görünümler (Turizm İl Müdürlüğü, 2007).

- **Şelaleler**

Aktaş köyü sınırları içinde kent merkezine 11 km mesafede Akdere üzerinde *Aktaş şelalesi* (Şekil 9a), Sarıayla köyü sınırları içinde kent merkezine 14 km mesafede Sarma deresi üzerinde de *Sarıayla şelalesi* (Şekil 9b), bulunmaktadır (Okan, 2002; Anonim; 2007k).

a) Aktaş Şelalesi

b) Sarıayla Şelalesi

Şekil 9a,b. Araştırma Alanında Yer Alan Şelalelerden Görünümler (Altanlar, 2007)

3.3.3. Hidroloji

Akçakoca kıyı kesiminde bulunan ve topluca Akçakoca Akarsuları olarak adlandırılabilen akarsular, Kaplandede ve Orhan dağı yükseltileri ile Düzce ovasından ayrılan bölgede yer almaktadır. Melen havzasıyla bağlantısı olmayan bu akarsular genelde kıyıya dik kısa, küçük, dere boyutundadır. Bu derelerin başlıcaları doğudan batıya doğru, Çarak dere, Cakbelit dere, Değirmen dere, Çayağzı dere, Haciz dere, Orhan dere ve Sarma dereleridir. Bunlardan son üçü Akçakoca'nın içinden geçerek denize dökülmekte ve kent içi kirleticileriyle yüklenerek bu yükleri denize boşaltmaktadırlar (Şekil 10) (Arslan ve ark., 2002)

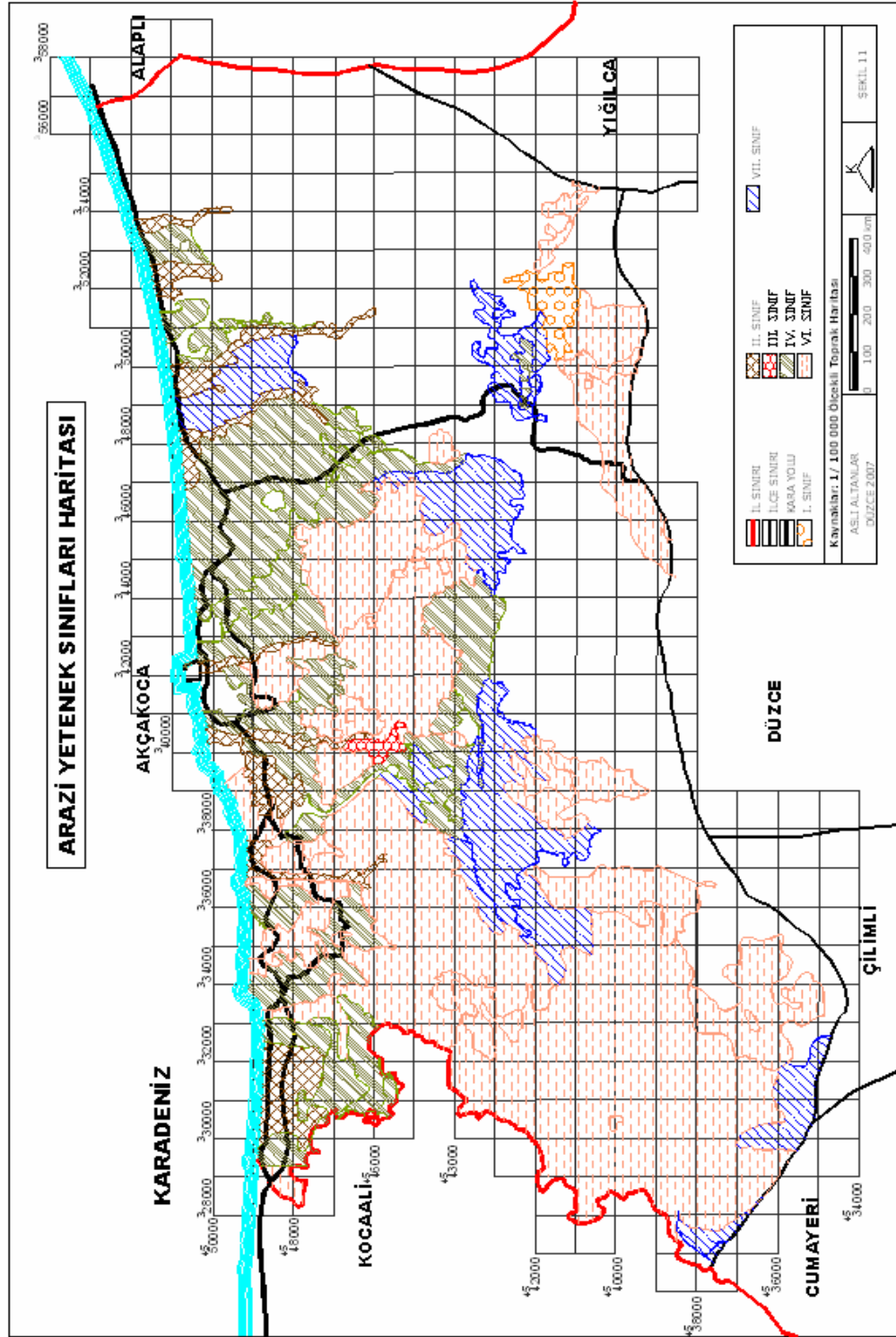
İlçe dahilindeki en büyük akarsu Melen çayı olup bu çay aynı zamanda Sakarya ile mevcut idari sınırı teşkil etmektedir. İlçe dahilinde bataklık alan ve göl yoktur. Akçakoca-Kocaali havzasında bir miktar yeraltısuyu bulunmaktadır. Bu rezervin ne kadarının Akçakoca'ya, ne kadarının Sakarya İli'ne bağlı Kocaali'ye ait olduğu belirlenmemiştir (Anonim, 2007d).

3.3.4. Toprak

Araştırma alanı toprak yapısı; esmer ve kahverengi orman toprakları, hidromorfik alüviyal topraklar ve podzolik kırmızı ve sarı tatritik topraklardan oluşmaktadır. Hidromorfik alüviyal topraklar, sürekli su tutan, su sızan ya da etraftan sık sık su alan ve uzun süre yaş kalan özelliktedir. Bu özelliklerinden dolayı hidromorfik alüviyal topraklar fazla su aldıklarında uzun süre bataklık olabilmektedir. Araştırma alanı pedojenez bakımından genulik safhasındadır. Toprak killi-tınlı kıvrıntılı karakterdedir. Organik madde % 78 – 79 arası orta ve hafif derecede asitlidir. Kireç azdır. 0,44-3,60 arası değişmektedir. Potasyum ve fosfor bakımından fakirdir. Tuzluluk oranı % 44-35' tir. Topraklar erozyona maruz kalmaktadır (Dönmez, 2000).

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 1 / 100.000 ölçekli arazi yetenek sınıfları haritası verilerinden araştırma alanının % 12,8'inin I., II. ve III. yetenek sınıflarındaki tarım topraklarıyla kaplı olduğu belirlenmektedir (Şekil 12). Akçakoca topraklarının büyük bir bölümünü sürekli sürüme uygun olmayan ve örtü altında bulundurulması gereken VI. Sınıf topraklar oluşturmaktadır. VI. Sınıf topraklarla birlikte alanda yer alan diğer toprak sınıfları ise (IV. ve VII. sınıf topraklar) araştırma alanının toplam % 86,6'nı oluşturmaktadır (Anonim, 2004a). Tarıma uygun I., II. III. ve IV. Sınıf topraklar toplamı ise 6386,39ha olup, toplam il arazisinin % 18,2'sini oluşturmaktadır (Şekil 11). İlçe genelinde toprak kullanımı konusunda yaşanan çelişki, tarım topraklarının sanayi yerleşim ve ulaşım ağları tarafından işgal edilmesine karşın, tarımın eğimli arazilerde bulunan ormanlık alanlara kaymasıdır.

Araştırma alanının iklimi ve toprak yapısının, erozyonu azaltacak ağaçlandırma çalışmalarına genelde uygun olması ise olumlu bir özelliktir.

Akçakoca’da toprağı kirleten başlıca kaynaklar; aşırı ve bilinçsiz gübreleme, aşırı ve bilinçsiz bitki ilaçlaması, aşırı ve zamansız sulama, hava kirliliğı, sıvı ve katı evsel atıklarla sanayi atıklarının düzensiz depolanması, rüzgar etkinliğı ile toprağın kumla ve toksik maddelerle örtölmesidir olarak sıralanabilmektedir (Anonim, 2004).

3.3.5. İklim

Ilıman deniz ikliminin hakim olduğı araştırma alanı Marmara ve Karadeniz bölgeleri arasında geçiş özelliğı gösterirse de, daha çok Batı Karadeniz iklim özellikleri baskın olmaktadır. Akçakoca’da yazlar sıcak, kışlar ise kısmen ılık, kısmen soğuk geçebilmektedir. İlçenin, Karadeniz’e kıyısı bulunması ve deniz tarafındaki dağların denizden gelecek nemi tutacak kadar yüksek olmaması ilçe yüzeyinin bol yağış almasına neden olmaktadır. Akçakoca bölgesinde yağış sonbahar ve kış aylarında daha fazla olmakla beraber, her mevsimde görölmektedir. En fazla yağış kaydedilen aylar Eylül, Ekim, Kasım, Aralık ve Ocak aylarıdır. Kış aylarında kar ve karla karışık yağmur yağmaktadır. Kar uzun süre yerde kalmamakta ılık rüzgarların etkisiyle kısa sürede erimektedir. Kar yağışlı gün sayısı, yıllık ortalama olarak 14.7’dir. Karla örtölü günlerin yıllık ortalaması ise 9.0 olarak hesaplanmıştır. Kar kalınlığı için uç değeri 63 cm olarak ölçölmüştür (Çizelge 6). Hakim rüzgar yönü Kuzeybatı, ortalama rüzgar hızı 2,2 m/sn’dir. Akçakoca’da uzun yıllar ortalaması için ölçölebilen ortalama nem % 80’ dir (Anonim, 2004; Anonim, 2007g). 1999 ve 2003 yılları arasındaki aylara göre deniz suyu sıcaklığı ortalama değeri Çizelge 7’de verilmiştir. Akçakoca’da deniz suyunun en sıcak olduğı ayların temmuz ve ağustos ayları olduğı görölmektedir.

Akçakoca Meteoroloji İstasyonu’ndan elde edilen verilerin Walter (1970) yöntemine göre değeriendirilmesi sonucu oluşturulan hidrometrik diyagramı Şekil 12’de verilmiştir (Çepel 1988; Özyuvacı 1999). Şekil 12 incelendiğinde

Akçakoca'da kurak bir devrenin olmadığı belirlenebilmektedir. Buna rağmen yaz aylarındaki yoğun nüfus artışından dolayı su sıkıntısı yaşanabilmektedir.

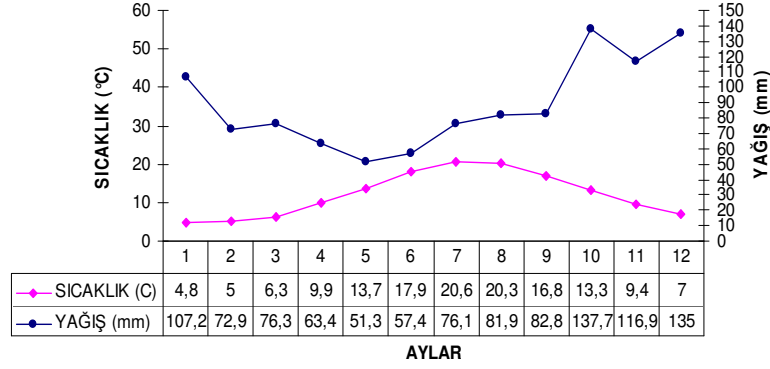
Araştırma alanının farklı iklim etki alanlarını bünyesinde bulundurması biyoçeşitlilik ve turizm açısından olumlu bir etki oluşturmaktadır. Fakat iklimsel faktörler nedeniyle de deniz suyu sıcaklıklarının düşük olması deniz turizminin kısa sürmesine neden olmaktadır.

Çizelge 6. Akçakoca Meteoroloji İstasyonunun 35 Yıllık İklim Değerleri
(Anonim, 2007g)

VERİLER (Ortalama)	AYLAR												Yıllık
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Yağış (mm)	107,2	72,9	76,3	63,4	51,3	57,4	76,1	81,9	82,9	137,7	116,9	135,0	1058,9
Sıcaklık (°C)	5,2	5,3	6,7	10,5	14,7	19,1	21,5	21,2	17,8	14,1	10,1	7,5	12,8
Ort.Yüksek Sıcaklık (°C)	9,2	9,3	10,5	14,4	18,4	23,1	25,3	25,4	22,7	18,8	14,9	11,5	17,0
Toprak Sıcaklığı	1,2	1,1	2,4	6	9,6	13	15,4	15,6	12,5	9,5	5,4	3	7,9
Bağıl Nem (%)	80	79	80	81	83	80	82	82	82	83	80	79	80
Bulutlu Günler Sayısı	11,9	11,5	12,4	14,7	16,5	16,7	15,9	16,6	15,3	14,9	14	13,8	174,2
Kar Yağışlı Günler Sayısı	4,3	4,3	2,6	0,2	-	-	-	-	-	-	0,8	2,6	14,7
Kar Örtülü Günler Sayısı	3,1	3,7	1,3	-	-	-	0,0	-	-	-	-	0,9	9,0
En Yüksek Kar Örtüsü Kalınlığı (cm)	54	63	44	-	-	-	0,0	-	-	-	-	17	63
Rüzgar Hızı (m/sn)	2,4	2,4	2,2	1,9	1,7	1,9	2	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5	2,2
En Hızlı Rüzgar Yönü	N	NNE	SSW	S	WS W	NN W	NN W	NW	WS W	NW	WS W	NW	NW
En Hızlı Rüzgar Hızı (m/s)	25,4	24,6	25,0	25,1	20,3	25,1	2,1	24,2	18,9	31,1	28,2	27,2	31,1

Çizelge 7. Deniz Suyu Sıcaklığı Ortalama Değerleri (Anonim, 2007g).

Yıl	Ay			Ay			Ay			Ay			4 Aylık (Ortalama)
	Haziran			Temmuz			Ağustos			Eylül			
	Max.	Min.	Ort.	Max.	Min.	Ort.	Max.	Min.	Ort.	Max.	Min.	Ort.	
1999	24,0	17,7	21,2	26,8	23,0	25,8	26,2	21,6	24,4	21,6	18,0	19,7	22,8
2000	21,2	19,0	19,6	24,8	21,2	23,5	25,0	23,4	24,4	24,4	20,0	22,6	22,5
2001	22,8	19,8	21,2	26,6	22,8	24,5	26,6	24,8	25,5	24,0	20,8	23,1	23,6
2002	23,2	19,4	20,9	28,0	23,0	25,5	28,6	26,6	27,9	26,6	19,8	23,2	24,4
2003	22,8	20,0	21,4	22,9	21,0	21,8	23,9	21,0	22,5	24,0	19,0	21,1	21,7

Şekil 12. Akçakoca İklim Verilerinin Hidrometrik İklim Diyagramı

3.3.6. Flora

Karadeniz Bölgesinin zengin ve çeşitli doğal örtü özellikleri Akçakoca ilçesi'nin büyük bölümünde de gözlenmektedir. Hareketli coğrafi yapı, bitki nitelik ve niceliklerinde de değişiklikler yaratmaktadır. Düzce sınırları içinde toplam 97 takson bulunmuştur. Düzce sınırları içinde bulunan takson sayıları ile ilgili istatistiksel bilgiler göre Düzce'de 41 adet familya 75 adet cins ve 95 adet tür vardır. Tespit edilen bu taksonlarla ilgili çizelgeler Ek 2 ve Ek 3'de verilmiştir (Anonim, 2007h).

Akçakoca'da ormanlık alanlarda tespit edilen baskın ağaç türleri, *Fagus orientalis* (Kayın), *Carpinus betulus* (Gürgen), *Castanea sativa* (Kestane) olarak sıralanabilir. Diğer türler ise; *Quercus patrea* (Sapsız meşe), *Quercus cerris* (Saçlı meşe), *Tilia argentea* (Ihlamur), *Populus tremula* (Titrek kavak)'tır. Araştırma alanında doğal bir çam türüne rastlanmamakta, ancak yetiştirme olarak ormanlık alanlarda ve yol boylarında *Pinus pinea* (Fıstık çamı) ile bahçelerde *Pinus sylvestris* (Sarı çam) görülebilmektedir. Ormanlık alanların bilinçli olarak açılması sonucu *Corylus avellana subsp. Ponticum*, *Corylus colurna.*, (Fındık), ve *Corylus maxima* (Fındık) türleri yetiştirilmektedir.

Orman vejetasyonunu oluşturan çalı türleri ise; *Rhododendron ponticum* (Orman gülü), *Cornus mas* (Kızılcık), *Cornus sanguinea*, *Erica arborea* (Funda), *Vaccinium arctostaphylos* (Ayı üzümü), yer yer *Rubus sp.* (Böğürtlen türleri), *Ilex colchica* (Işılğan), *Genista tinctoria* (Boyacı katır tırnağı), *Ruscus aculeatus* (Tavşan memesi), *Ruscus hypoglossum*, *Smilax excelsa* (Sarmaşık)'dir. *Hypericum calycinum*, *Hypericum bithynicum*, *Euphorbia stricta*, *Euphorbia hirsuta*, *Euphorbia paralias*, *Euphorbia peplis* (Sütlege), *Dorycnium pentaphyllum*, *Fragaria vesca* (Çilek), *Veronica arvensis*, *Veronica officinalis*, *Veronica chamaedrys*, *Trachystemon orientalis* (Galdirik), *Petasites hybridus* ise araştırma alanının orman vejetasyonunun otsu türlerini oluşturmaktadır.

Genellikle dere boylarında *Salix alba* (Söğüt), *Populus nigra* (Kara kavak), *Acer trautvetteri* (Akçaağaç), *Alnus glutinosa subsp. Glutinosa* (Kızıl ağaç), *Platanus orientalis* (Çınar) gibi ağaçlar yer alır. Otsu olarak *Juncus articulatus*, *Luzula forsteri*, *Carex divulsa*, *Carex otrubae*, *Carex pendula*, *Carex sylvatica*, *Cyperus esculentus*, *Cyperus glaber*, *Cyperus longus*, türlerine rastlanmaktadır.

Yol kenarlarında görülen çalı türleri ise *Arbutus unedo* (Koca yemiş), *Arbutus andrachne*, *Rubus hirtus* (Böğürtlen), *Rosa canina* (Köpek gülü), *Prunus spinosa* (Yaban eriği), *Laurocerasus officinalis*'tir (Anonim, 2007h, Koca 2003).

Kıyı kesimleri dar bir şerit, maki bitki toplulukları ile kaplıdır. Kıyı şeridinden sonra gelen dağ sıraları zengin orman türleri ile kaplıdır.

Akçakoca'da tespit edilen etnobotanik bitkiler ise; *Smilax excelsa* (Diken ucu, Melülcan, Kuş mancarı), *Arbutus sp.* (Koca yemiş), *Oenanthe pimpinelloides* (Kaz ayağı, Kışkiş otu, Kalçak mancarı), *Trachystemon orientalis* (Galdirik), *Nasturtium officinale* (Çorçola), *Laurocerasus officinalis* (Karayemiş), *Cornus mas* (Kızılcık), *Mespilus germanica* (Töngel, Muşmula), *Brassica olearace* (Karalahana),

Chenopodium album (Sirken otu, Sirkence), *Amaranthus livudus* (Hoşguran, Kızılca mantar), *Rumex conglomeratus* (Efelek, Üfelek, Labada), *Lycopersicon esculentum* (Domates), *Urtica dioica* (Isırgan, Cibirgen), *Laurus nobilis* (Defne), *Corylus avellna* ve *C. maxima* (Fındık), *Phaseolus vulgaris* (Fasulye), *Cucurbita moschata* (Kabak), *Sorbus domestica* (Avaz), *Raphanus raphanistrum* (Leşli turp), *Satureja horensis* (Cibris), *Origanum vulgare* (Kekik), *Brassica rapa* var. *rapa* (Kırmızı çükündür), *Brassica vulgaris* var. *cicia* (Pazı, Pezük), *Petasites hybridus* (Kabalak), *Zea mays* (Mısır), *Saccharum officinarum* (Şeker kamışı), *Ribes alpinum* (Çalı çileği), *Stellaria media* (Cırcımık), *Sambucus ebulus* (Şahmelik), *Malva sylvestris* (Ebegümece), *Hordeum murinum* (Arpa), *Mentha longifolia* (Eşek nanesi, Köpek nanesi), *Mentha longifolia* (Eşek nanesi, Köpek nanesi), *Morus alba* (Dut), *Morus nigra* (Dut), *Pirumula vulgaris* (Dağ menekşesi), *Cydonia oblonga* (Ayva), *Mespilus germanica* (Töngel), *Juglans regia* (Ceviz), *Zea mays* (Mısır), *Cerasus avium* (Kiraz), *Rubus sanctus* (Böğürtlen diken) tur. (Koca, 2003). Ayrıca Akçakoca'da tespit edilen etnobotanik bitkilerin etnobotanik yönden kullanım amaçları ve kullanımları Ek 4, Ek 5 ve Ek 6'da yer almaktadır (Koca, 2003).

3.3.7. Fauna

Ülkemizde olduğu gibi araştırma alanında da en önemli eksiklik hayvan varlığı üzerine çalışmaların yapılmamış olmasıdır. Alana ilişkin olarak var olan verilerden yola çıkılarak tür saptaması yapılmıştır. Ancak türlerin habitat alanları ve bunların karşılıklı ilişkilerine ilişkin veri olmaması, koruma kararlarının etkin olarak alınamamasına neden olmaktadır. Ayrıca yaban hayvanları yaşam alanlarında bozulmalar ve daralmalar vardır.

Çalışma alanı faunasını çift yaşamlılar, sürüngenler, memeliler ve kuşlar oluşturmaktadır. Çift yaşamlılardan; *Triturus karelini* (Pürtüklü semender),

Pelobates syriacus (Toprak kurbağası), *Bufo bufo* (Siğilli kurbağa), *B. Viridis* (Gece kurbağası), *Hyla arborea* (Ağaç kurbağası), *Rana dalmatina* (Çevik kurbağa) türleri, sürüngenlerden; *Testudo greca* (Tosbağa), *Cryptopodion kotschy* (İnce parmaklı keler), *Anguis fragilis* (Yılan kertenkele), *Ophisaurus apodus* (Oluklu kertenkele), *Lacerta podarcis* (Duvar kertenkelesi), *Lacerta saxicola ssp. tristis* (Kaya kertenkelesi (endemik)), *Lacertaviridis ssp. meridionalis* (Yeşil kertenkele), *Testudo greca* (Tosbağa), *Ophisaurus apodus*, *Ablepharus kitaibeli* (İnce kertenkele), *Typlos vermicularis* (Kör yılan), *Coluber caspius* (Hazer yılanı), *Eirenis modestus* (Uysal yılan), *Elaphe longissima* (Eskülap yılanı), *Elaphe situla* (Ev yılanı), *Natrix natrix ssp. persa* (Yarısucul yılan), memelilerden ise; *Dryomys laniger*, *Canis lupus* türleri sayılabilir. Kuşlardan; *Ciconiidae* (Leylekler), *Accipitridae* (Yırtıcı Kuşlar), *Falconidae* (Doğangiller), *Phasianidae* (Tavuksular), *Scolopaciade* (Çullukgiller), *Columbiade* (Güvercingiller), *Cuculiade* (Guguk Kuşları), *Strigide* (Baykuşgiller), *Caprimulgidae* (Çobanaldatanlar), *Apodidae* (Ebabilgiller), *Meropidae* (Arikuşugiller), *Coraciidae* (Kuzgungiller), *Upupidae* (Çavuşkuşugiller), *Piciade* (Ağaçkakanlar), *Alaudidae* (Tarlakuşugiller), *Hirundinidae* (Kırlangıçgiller), *Motacillidae* (Kuyruksallayangiller), *Troglodytidae* (Çitkuşları), *Prunelliade* (Bozboğazgiller), *Turdidae* (Ardıçkuşugiller), *Sylvidae* (Ötleğenler), *Muscicapidae* (Sinekkapangiller), *Timilidae* (Bıyıklıbaştankaralar), *Paridae* (Baştankaragiller), *Sittidae* (Sıvacıkuşları), *Renizidae* (Çulhakuşları), *Corvidae* (Kargagiller), *Laniidae* (Çekirge Kuşları), *Passeridae* (Serçeğiller), *Fringillidae* (İspinozlar), *Emberizidae* (Kiraz Kuşları) familyasından bazı türler görülmektedir (Anonim, 2004).

3.4. Kültürel Yapı

3.4.1. Yerleşim

Araştırma alanına ait arazi kullanım haritası Şekil 13’de verilmiştir. Bu haritadan elde edilen sonuçlara göre 27 kmlik kıyı bandına sahip 36995,53 hektar büyüklüğündeki araştırma alanı % 5,2’sini kentsel yerleşik alanlar (sanayi, küçük sanayi, merkezi iş alanları, turizm ve ikinci konut alanları), % 3,83’sini kırsal yerleşik alanlar, % 90,97’sini kırsal alanlar (ormanlar ve makilikler, fındıklıklar vb.) oluşturmaktadır (Şekil 13)(Çizelge 8).

Turizm kentin kıyı boyunca doğrusal olarak gelişmesine neden olmuştur. Kentin batı yönündeki gelişmesi fiziki eşikler nedeniyle sınırlıdır. Kentsel yerleşik alanlar, Akçakoca kenti ile kıyı boyunca yoğunlaşmıştır. Kıyının batı kesiminde, yerleşik alanların yoğunluğu daha az ve yerleşmeler birbirinden kopuktur. Karayolunun kıyının yakınından geçirilmiş olması, kıyı kullanımlarını etkilemiştir (Anonim, 2004a).

İlçe merkezi Sapak adı verilen Düzce-Ereğli asfaltının Akçakoca’ya saptığı yerden en batıdaki uç Ceneviz Kalesine kadar 7 km bulan uzun bir çarşıdan oluşmaktadır. Aşağı ve Yukarı Mahalle ile Hacı Yusufklar ve Kapkirli mahalleleri Akçakoca’nın en eski yerleşim birimleridir (Okan, 2002).

Akçakoca, dere içlerinde ve sahil birikintileri üzerindeki bazı yapılar dışında, tamamen kaya zemin üzerinde kurulmuştur. Kentte yaşanan nüfus artışı sonucunda meydana gelen yapılaşma yoğunluğu açık ve yeşil alanlar yönünde yetersizliklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Mevcut açık ve yeşil alanlar, halkın rekreasyonel gereksinimlerini karşılayarak sağlıklı yaşamalarını sağlayacak, kentin fiziksel yapısını düzenleyecek yapıda olmayıp gün geçtikçe de azalmaktadır (Anonim, 2004). Yine Akçakoca’da deniz kıyısında yer alan yapıların çoğunluğunu ikincil konutların

oluşturması ve çevreye uygun yatırımların yapılmadığını göstermektedir. Yoğun yapılaşma, altyapı yetersizliğini ve çevre bozulmasını da beraberinde getirmektedir

İlçede idari yapı bakımından 43 köy ve 1 merkez Belediye bulunmaktadır. İlçe nüfus mozaığının karışık olması toplu köy yerleşimine olanak vermediğinden dağınık bir yerleşim şekli mevcuttur. Ancak yerleşim tarihi çok eski olan ve kuruluş tarihi bilinmeyen 20 civarında köy nispeten daha az dağınık görünümündedir (Şekil 14). (Anonim, 2007d).

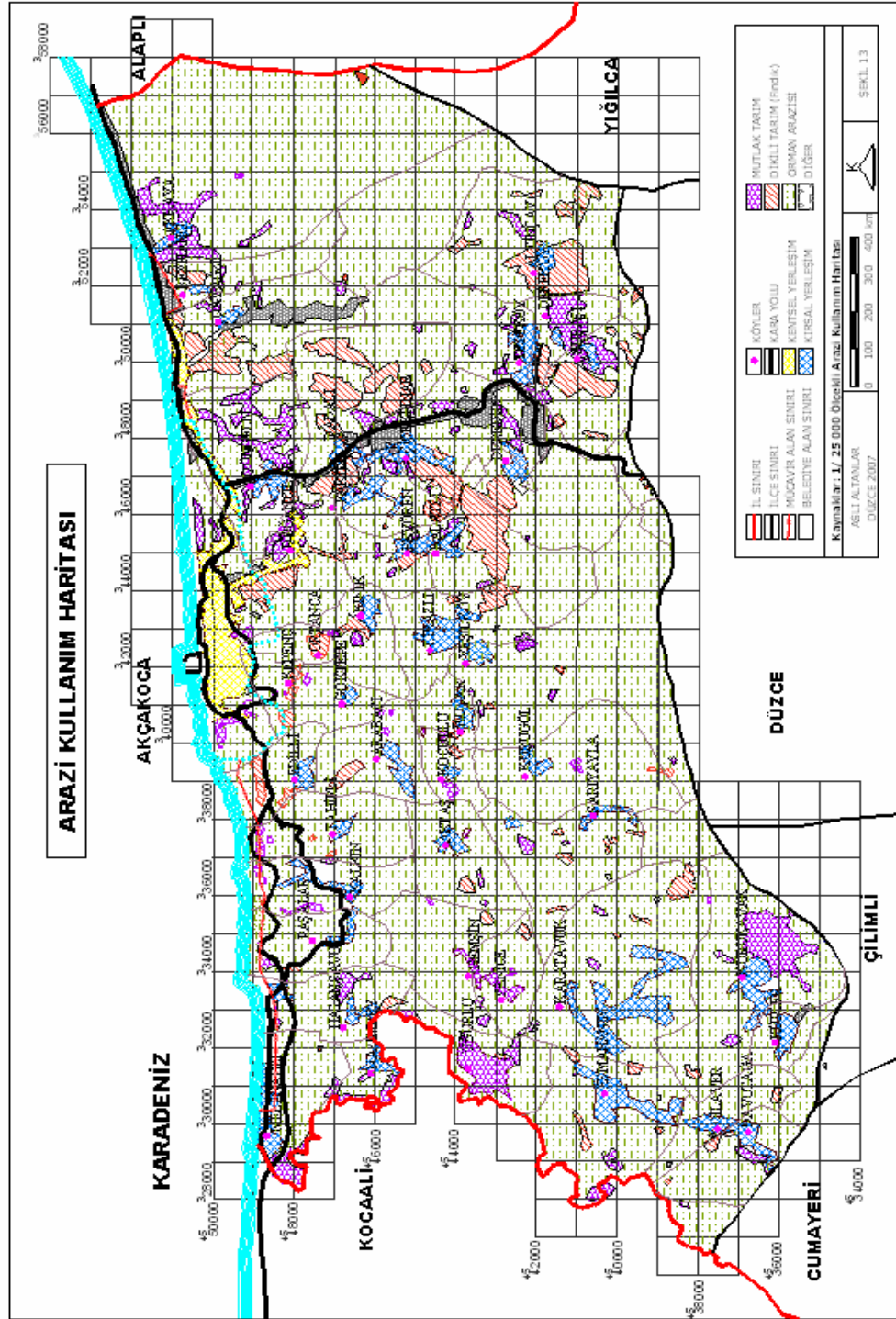
Orman içi dağ köylerindeki konutlar genellikle ahşap malzemeden yapılmıştır. Bu nedenle; buralarda bir asırdan daha yaşlı konuta rastlanmamaktadır. Ancak ekonomik yapıdaki gelişme yapı malzemesi tarzını da etkilemiş ve betonarme yapı malzemesi köylere kadar girerek yaygınlaşmıştır. Konutların yaklaşık % 80'i 2 katlı ve bahçeli evlerdir. Bahçelerin etrafı bölgede avlu veya daraba adı verilen tahta perdelerle çevrilmiştir. Konutların hemen yanı başında hakim zirai faaliyet olan fındık bahçeleri yer almaktadır (Şekil 15)(Anonim, 2007d).

Araştırma alanında bulunan yerleşim alanlarındaki plansız yapılaşma görüntü kirliliğine de neden olmaktadır. Akçakoca'da görüntü kirliliğine neden olan etmenleri 6 madde de sıralanabilmektedir. Bunlar;

- Cadde ve sokaklarla, yeşil alanlardaki düzensizlikler ve kirlilikler,
- Caddelerde, sokaklarda ve kaldırımlarda park etmiş taşıt araçları yoğunluğu ve düzensizlikleri,
- Çarpık yapılaşma sonucunda betonarme bir görünüm ve binaların dış cephelerinin kirliliği, bakımsızlığı ve uyumsuz renklerle boyanmış olması,
- İşyeri tabelalarının çokluğu ve renk, boyut, içerik ve yerleştirilme biçimlerindeki uyumsuzluklar ve düzensizlikler,

Çizelge 8. Arazi Kullanım Durumu (1999) (Anonim, 2004a).

N O	Köy	Mutlak Tarım Arazisi		Dikili Tarım Arazisi (Fındık)	Mera Arazileri	Orman Arazileri	Yerleşim Alanları	Özel Koruma Alanları	Diğer Araziler	Genel Toplam (Ha)
		Kuru	Sulu							
1	AKÇAKOCA MERKEZ	112,66		98,36		991,98	458,50		24,50	1.686,00
2	AKKAYA	151,75		5,96	0,32	3.707,00	33,10	430,00		4.328,13
3	AKTAŞ	11,22		13,49		549,14	30,85			604,70
4	ALTINÇAY	31,61		269,10		1.369,06	29,23			1.699,00
5	ARABACI	6,63		29,18		477,17	47,92			560,90
6	BALATLI	23,17		188,60		639,95	29,18			880,90
7	BALATLI	10,39		26,38		378,80	10,02		40,11	465,70
8	BEYÖREN	16,77		19,26		267,27	37,90			341,20
9	ÇAYAĞZI	27,98		194,71		657,98			154,33	1.035,00
10	ÇİÇEKPINAR	90,29		76,88		518,55	49,68		223,50	958,90
11	DADALLI	26,42		333,11		750,46	25,99		32,02	1.168,00
12	DAVUTAĞA	29,27		22,49		718,17	56,47			826,40
13	DEREDİBİ			44,99		705,48	38,13			788,60
14	DEREKÖY	98,71		32,60		175,70	9,19			316,20
15	DİLAVER	1,24		8,32		352,59	37,24		1,10	400,50
16	DOĞANCILAR	112,65		98,36		972,67	458,50		43,82	1.686,00
17	DÖNGELLİ	219,46		15,31		678,77	122,46			1.036,00
18	EDİLLİ			36,98		303,90	33,72			374,60
19	ESMAHANIM	37,65		39,04		785,71	155,60			1.018,00
20	FAKILLI	26,97		37,34		257,87	80,22			402,40
21	GÖKTEPE	5,44		12,42		324,26	13,68			355,80
22	HASANÇAVUŞ	43,61		12,21		443,62	48,96			548,40
23	HEMŞİN	14,38		10,07		660,02	17,83			702,30
24	KALKIN	25,89		1,95		463,65	52,01			543,50
25	KARATAVUK	14,29		47,95		1.484,06	247,70			1.794,00
26	KEPENÇ	1,71		6,65		130,53	8,11			147,00
27	KINIK	5,89		22,05	3,73	345,43	32,71			409,80
28	KİRAZLI	4,93		46,95		488,06	85,66			625,60
29	KOÇAR	6,12		8,18		176,74	27,86			218,90
30	KOÇULLU	16,49		9,17		183,68	10,26			219,60
31	KURUGÖL	7,17		6,82		995,48	28,53			1.038,00
32	KURUKAVAK	22,20		215,63		1.579,67	102,50			1.920,00
33	KÜPLER			1,10		360,78	46,07		9,54	417,50
34	MELENAĞZI	83,26		1,24		411,06	79,94			575,50
35	NAZIMBEY	52,98				115,58	28,64			197,20
36	ORTANCA	7,00				149,69	27,21			183,90
37	PAŞALAR	17,46		11,07		502,64	25,13			556,30
38	SARIYAYLA	16,25		28,24		789,18	39,33			873,00
39	SUBAŞI	82,68		122,81		544,95	15,96			766,40
40	TAHİRLİ	15,64		1,23		626,37	17,36			660,60
41	TEPEKÖY	31,55		7,29		618,07	65,99			722,90
42	UĞURLU	30,17		2,71		339,52	125,30			497,70
43	YENİCE	9,57		10,41		344,18	27,34			391,50
44	YEŞİLKÖY	15,70		6,63		2.460,67				2.483,00
GENEL TOPLAM		1565,22	0,00	2183,25	4,04	29796,11	2917,98	430,00	528,93	37.425,53

Şekil 14. Aktaş ve Sarıayla Köy Yerleşimlerinden Bir Görünüm

a) Sarıayla Köyü

b) Aktaş Köyü

c) Çiçekpınar Köyü

Şekil 15. Sarıayla, Aktaş ve Çiçekpınar Köylerinden Geleneksel Konut Örnekleri

(Altanlar, 2007)

- Telefon ve elektrik kablo ağının yeraltına alınmamış ve yerüstünde düzensiz yerleştirilmiş olması,
- Genel olarak dış mekandaki diğer düzensizlikler, kirlilikler ve uyumsuzluklardır Plansız yapılaşmanın bir diğer sorunu da katı atık problemidir (Tatar, 2003).

3.4.2. Tarım ve Hayvancılık

Akçakoca İlçesinde köyler itibari ile tarımsal alanlar, toplam alanların % 10'undan biraz fazladır. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 1 / 100.000 ölçekli arazi yetenek sınıfları haritası incelendiğinde tarıma uygun olarak belirlenen arazi yetenek sınıflarından I. sınıf alanlar yaklaşık 206,49 ha, II. sınıf alanlar yaklaşık 1079,83 ha, III. sınıf alanlar yaklaşık 63,91 ha, IV. sınıf arazi 5036,16 ha ile toplam 6386,39ha alan olarak tespit edilmiştir. Arazi kullanım haritasında tarım amaçlı kullanılan alanın 3748,47 ha olduğu tespit edilmektedir. En son 2001 yılında revize edilen 1/ 25 000 ölçekli Üretim ve koruma ormanları haritası incelendiğinde ise, bu verilerin günümüz gerçeğini yansıtmadığı ve Akçakoca'da tarıma uygun olmayan mutlak tarım arazileri dışında kalan orman arazilerinin tarımsal faaliyetler için kullanıldığı ortaya çıkmaktadır.

Akçakoca'da mevcut ekim alanlarının % 60'ından fazlası meyve, meyve üretiminin de % 99'u fındıktır. Akçakoca'daki fındık üretimi, il genelindeki üretiminin de yaklaşık % 33'ünü oluşturmaktadır. Bölgenin iklimine ve arazi yapısına uyum sağlayan fındık bitkisi, geniş alanlara dikilmiş ve halkın çalışma hayatında geniş yer tutmuştur. Fındık tarımının diğer tarım türlerine göre az emek ve çalışmaya karşın yüksek gelir getirmesi ilçedeki tarım arazilerinin büyük bölümünün fındık üretimine tahsis edilmesine neden olmuştur. Araştırma alanında, toprak yapısı nedeniyle, tarla bitkisi ekimi yok denecek kadar az olduğu için sebze üretim oranlarının çok düşük olduğu görülmektedir. Bu durum monakültüre, dolayısıyla tarımsal biyoçeşitliliğin azalmasına da neden olmaktadır. Tarım alanlarında bilinçsiz gübre, zararlı böcek ilaçları, yabani ot ilaçları vb. kimyasalların kullanımı yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının kirlenmesine neden olmaktadır. Yayılcı kirleticiler olarak tanımlanan bu etki artarak devam etmektedir

İlçede ekim alanlarının çoğunluğunu kapsayan fındık üretim alanları ve ekim alanı olarak büyük bir pay tutmamalarına karşın önemli sayılabilecek diğer ürünler Çizelge 9’da verilmiştir.

Araştırma alanında büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yok denecek kadar az olup son yıllarda kanatlı hayvan üretimi artmıştır. Sayıları çok artan kanatlı hayvan yetiştirme kümeslerinin, yer seçimlerindeki yanlışlıklara ek olarak, atıklarının giderilmesinde de düzensizlik egemendir ve bu da çevre sorunlarını artırmaktadır. Araştırma alanında yapılan hayvancılık ile ilgili bilgiler ise Çizelge 10’da verilmiştir (Anonim, 2006b).

Çizelge 9. Akçakoca İlçesi 2006 Yılı Ürün Deseni Verileri (Anonim, 2006b)

	ÜRÜN DESENİ	ADET/OCAK SAYISI	ALAN (Dekar)	ÜRÜN (Ton)
Kapama Bahçeleri	Fındık Üretim Alanları	10943	218860	31112
	Kivi	400	35	4
Meyve	Armut Ağacı	1300		267
	Ayva Ağacı	200		56
	Yerli Elma	1350		294
	Muşmula	750		17
	Erik	850		51
	Kızılcık	2000		20
	Kiraz	2100		59
	Ceviz	2136		235
	Kestane	2285		69
	Trabzon Hurması	1750		88
Sebze	Kara Yaprak Lahana		22	33
	Kıvrıkcık Marul		13	3
	Pırasa		12	16
	Maydonoz		15	4
	Sakız Kabağı		9	16
	Bal Kabağı		10	35
	Hıyar		30	60
	Domates		37	85
	Sivri Biber		20	15
	Dolmalık Biber		20	6
	Salçalık Biber		8	2
	Karpuz		12	60
	Taze Fasülye		30	18
	Taze Bakla		6	6
	Taze Bezelye		5	5
	Kültür Mantarı		3600 m ²	347
Tarla Ürünleri	Buğday		12	3
	Dane mısır		340	238
	Sılaçlık mısır		850	2550
	Fi (yeşil olarak)		10	10
	Korunga (yeşil olarak)		20	12
	Üçgül (yeşil olarak)		10	45

Çizelge 10. Akçakoca İlçesinin 2006 Yılı Hayvancılık Verileri (Anonim, 2006b).

CİNS	TÜR	SAYI (ADET)
Büyük Baş Hayvan Sayısı	Saf kültür	154
	Kültür merkezi	1580
	Yerli ırk	2130
	Manda	6
	Toplam	3870
Küçükbaş Hayvan Sayısı	Koyun	535
	Keçi	0
	Toplam	535
Arıcılık	Arı besleyen köy sayısı	40
	Kovan sayısı	7570
Kümes Hayvanları	Tavuk	2800000
	Ördek	50
	Kaz	200
	Hindi	50
	Toplam	2807910

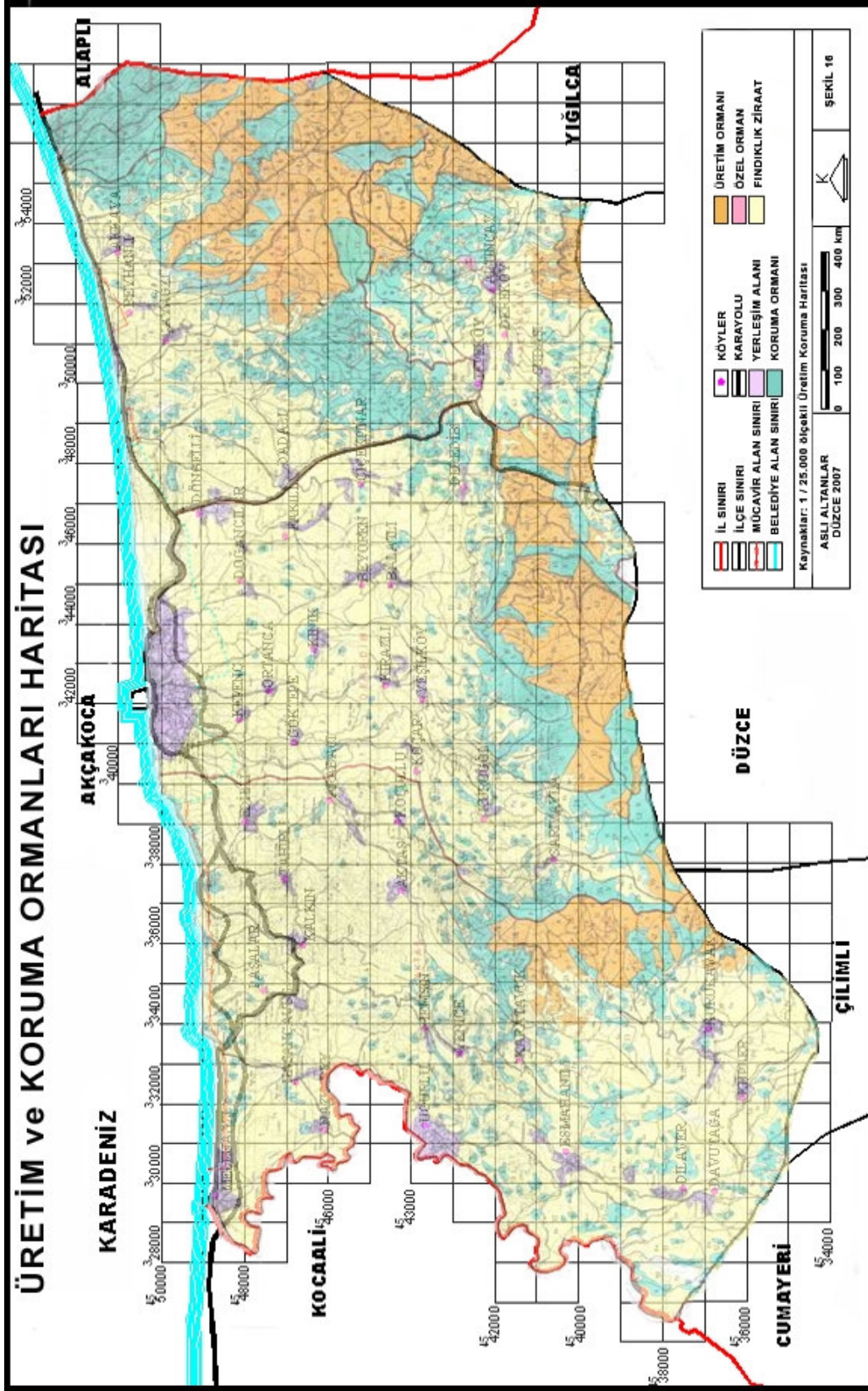
3.4.3. Ormancılık

Akçakoca Orman İşletme Müdürlüğü 2005 yılı verilerine göre, çalışma alanında bulunan doğal ve yarı doğal ormanlar 16504,6 ha yapraklı, 30 ha karışık olmak üzere toplam 16534,6 ha alana yayılmaktadır. Ayrıca dikimle gelen 221 ha ibreli, 286.5 ha karışık olmak üzere toplam 544,1ha orman alanı ile özel orman statüsünde bulunan 36,6 ha orman alanı olmak üzere toplam 17586,2 ha ormanlık alan bulunmaktadır (Anonim, 2005). Akçakoca’da Aktaş orman işletme şefliği, Deredibi orman işletme şefliği, Altunçay orman işletme şefliği ve Cumayanı orman işletme şefliği olmak üzere dört adet orman işletme şeflikleri bulunmaktadır (Şekil 16). Çizelge 20’de 2005 yılı Akçakoca Orman İşletme şefliklerine bağlı, köylere göre ormanlık alanlar, açıklık alanlar ve 3373 sayılı Kanunun 1. maddesi b bendi ile orman sınırlarının dışına çıkarılmış alanlar verilmiştir. 1999 ile 2005 yılları arasında 11040.11 ha ormanlık alanın dikili tarım yapmak amacıyla tahrip edildiği görülmektedir Kırsal yerleşimlerde gelir ve istihdam yaratıcı olanakların sınırlı olması orman üzerine baskıyı artırmakta ya da kent merkezine göçe neden olmaktadır. Yeterli tarım alanı olmaması ormanların tarım alanına dönüştürülmesine,

usulsüz ve kontrolsüz ağaç kesmeye ve dolayısıyla ormanların tahrip olmasına neden olmaktadır. Orman köylerinde küçük ve dağınık yerleşimin fazlalığı da bu tehdidi artırmaktadır (Çizelge 11).

Çizelge 11. 2005 Yılı Akçakoca Orman İşletme Şefliklerine Bağlı Köylere Göre Ormanlık Alanlar (Anonim, 2006b).

Aktaş Orman İşletme Şefliği				
Köy Adı	Ormanlık Alan	2/B Alanı (Ha)	Açıklık Alan (Ha)	Toplam Alan (Ha)
Koçullu	12.500	63.000	189.500	265.000
Arabacı		38.100	465.300	503.400
Aktaş	28.200	78.500	455.700	562.400
Hasançavuş	47.100		624.900	672.000
Yenice	55.000	23.000	400.900	478.900
Edilli	13.300		555.200	568.500
Tahirli	13.700		765.600	779.300
Paşalar	9.000		428.400	437.400
Karatavuk	830.900	312.700	543.800	1687.400
Uğurlu	61.500		376.800	438.300
Küpler	3777.300	122.800	542.200	142.300
Kalkın	7.800		535.000	542.800
Dilaver	307.300	289.900	346.200	943.400
Hemşin	45.000		400.900	445.900
Esmahanım	219.800	249.892	867.000	1336.692
Kurukavak	584.500	133.900	607.700	1326.100
Davutağa	177.300	223.200	393.700	794.200
Toplam	2790.200	1534.992	8498.800	12823.992
Deredibi Orman İşletme Şefliği				
Köy Adı	Ormanlık Alan	2/B Alanı (Ha)	Açıklık Alan (Ha)	Toplam Alan (Ha)
Kınık	6.900		333.700	340.600
Ortanca	3.000		181.200	184.200
Balatlı	1343.700	213.400	347.100	1904.200
Beyören	27.900		718.300	746.200
Kurugöl ve Sarıayla	2915.900	559.100	633.100	4108.100
Doğancılar	6.300		490.400	496.700
Deredibi	785.500	141.000	142.900	1069.400
Göktepe	11.000		472.600	483.600
Yeşilköy	103.900	193.500	187.700	485.100
Kirazlı	38.200	58.500	167.600	264.300
Çiçekpınar	167.300	161.700	331.800	660.800
Toplam	5409.600	1327.200	4006.400	10743.200
Altunçay Orman İşletme Şefliği				
Köy Adı	Ormanlık Alan	2/B Alanı (Ha)	Açıklık Alan (Ha)	Toplam Alan (Ha)
Altunçay	3572	638.7	398.3	4609
Subaşı	1012.2	129.3	131.4	1272.9
Tepeköy	513.6	121.9	264.6	900.1
Toplam	5097.8	889.9	774.3	6782
Cumayanı Orman İşletme Şefliği				
Köy Adı	Ormanlık Alan	2/B Alanı (Ha)	Açıklık Alan (Ha)	Toplam Alan (Ha)
Dadalı	394.2	101.6	561.5	1057.3
Döngelli	32.4	216.1	494.2	742.7
Akkaya	3465.1	107.7	237.9	3810.7
Çayağzı	871.9	320.3	307.2	1499.4
Balatlı	695.3	96.5	53.5	845.3
Toplam	5458.9	842.2	1654.3	7955.4
İşletme Müdürlüğü Toplamı	18756.500	4594.292	14953.800	38304.592

3.4.4. Altyapı

Akçakoca Düzce ilinin altyapı sistemi en fazla gelişmiş ilçesidir. İlçede bir adet içme suyu arıtma tesisi, büyük ve küçük kapasiteli olmak üzere 2 adet atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Yerleşim yerlerinin % 3-4'u dışında kanalizasyon şebekesi bulunmaktadır. Düzce ili içerisinde en uzun yol ağına sahip olup, yol iyileştirme çalışmaları halen devam etmektedir.

- ***İçme-Kullanma Suyu***

Akçakoca ilçesinin içme suyu gereksinimi iki ayrı isale hattı ve dört kaynaktan karşılanmaktadır. Birinci hatta Büyük Sarma Deresi ($q=35$ lt/sn), Küçük Sarma Deresi ($q=30$ lt/sn), Hasan Deresi ($q=18$ lt/sn) olmak üzere üç kaynaktan, ikinci hatta ise Değirmendere'den ($q=80$ lt/sn) sağlanan su ile toplam su miktarı 163 lt/sn'ye ulaşmaktadır. Orman alanındaki tahribat ve yağışlardaki düzensizlikler nedeniyle yaz aylarında toplam debi 70-90 lt/sn'nin de altına düşmektedir. Su miktarındaki azalmanın bir başka önemli nedeni de kent nüfusunun yaz aylarında 2-3 kat artışıdır. Yaz döneminde ve kurak geçen yıllarda özellikle Ekim-Kasım aylarında su sıkıntısı yaşanmaktadır. İçme suyu şebekesi 1967 yılında yapılmıştır. İçme suyu arıtma tesisi mevcuttur. Tesis, $8.100 \text{ m}^3/\text{gün}$ kapasitelidir (Anonim, 2004a).

- ***Kanalizasyon***

Akçakoca ilçesinde İller Bankası tarafından yapılmış olan ve yağmur suyundan ayrı çalışmakta olan 46 km uzunluğunda kanalizasyon şebekesi mevcuttur. İlçedeki yerleşim yerinin yaklaşık yüzde 3-4'ünde kanalizasyon şebekesi bulunmamakta ve bu alanlarda fosseptik kullanılmaktadır. Ayrıca 07 Mart 2002 tarihinde hizmete girmiş, atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Tesisin kapasitesi 120 lt/sn, kentin atık suyunun ortalama debisi ise 28 lt/sn'dir. Arıtılmış su Çarşı deresine

deşarj edilmektedir. Günlük çalışmada tesis 2 ton katı atık ve 2.400 ton da arıtılmış su üretmektedir. Ayrıca Akçakoca Belediyesi tarafından Akevler mevkiinde yaklaşık 6000 nüfusun kanalizasyon atıklarını arıtmak için biyolojik arıtma yapılmış ve hizmet vermeye başlamıştır. Ancak yerleşim yerinin yüzde 15-20'sini oluşturan bölgenin atık suyu, arıtma tesisine verilememektedir (Anonim, 2004a; Anonim, 2007ı).

- ***Ulaşım***

Akçakoca'ya asıl ulaşım karayollarından sağlanmaktadır. Araştırma alanı İstanbul'u Anadolu'ya ve Avrupa'yı Asya' ya bağlayan D-100 karayolu ile otoyola (TEM) 37 km uzaklıktadır. Ankara'ya 270, İstanbul'a 235 km mesafededir. Düzce ili içerisinde en uzun yol ağına sahip olan Akçakoca ilçesinde toplam 43 köyün 29'una asfalt yol (120 km), 10 köye ise stabilize (116 km) yol ile ulaşım sağlanabilmektedir (Şekil 17). Akçakoca ilçesinde köy yollarının % 74'ü asfaltlanmıştır (Anonim, 2005a).

Orman yolları ve orman içi yollarının etüt-proje çalışmaları ve yol ağının tespiti Orman Genel Müdürlüğü'nce yapılmaktadır. Orman yolları şebeke planlarının amaç ve düzenleme esasları 1980 yılında çıkarılan yönetmeliğe göre yapılmaktadır. Orman yolları, orman topluluğunun verimli işletilmesi, ekim, dikim, bakım, hastalık ve zararlılarla mücadele, yangınlardan korunma veya söndürme gibi çeşitli ormancılık hizmetlerinin zamanında yapılabilmesi, tüm meşcerelere ulaşım, her çeşit orman hizmetlerini yapmaya elverişli dere yolları, yamaç yolları ve tali yollardan oluşmaktadır. Araştırma alanında yeralan orman yollarının durumu Çizelge 12'de verilmiştir.

Akçakoca'daki iskele ve balıkçı barınağı ticari amaçla kullanılmakta, ancak denizcilik işletmeleri genel müdürlüğü'nün yolcu ve taşıma programında yer

almamaktadır. Bunun nedeni, Akçakoca kıyısında büyük yolcu vapurlarının yanaşabileceği bir liman bulunmamasıdır. Ayrıca Karadeniz Ereğlisi'ndeki limana sahil yoluyla Akçakoca'nın uzaklığı 34 km' dir.

İlçenin demiryolu bağlantısı yoktur. Ancak doğuda Çankırı-Zonguldak demiryolu hattındaki İsmetpaşa, batıda Adapazarı en yakın tren istasyonlarıdır. Sakarya-Düzce-Karadeniz Ereğlisi demiryolu hattı projelendirilmiştir (Özarslan ve ark., 2001).

Çizelge 12. Akçakoca İlçesi Orman Yolları Durumu (Anonim, 2005a).

İşletme Md.Adı	İşl. Şef Adedi	Yeni Yol (km)		Büyük Onarım (km)		Üst Yapı (Stablize) (km)		Köprü (mt)		Sanat Yapısı (km)		Yangın Emniyet Yolu (km)	
		Plan.	Yapılan	Plan.	Yap	Plan.	Yap.	Plan.	Yap.	Plan.	Yap.	Plan.	Yap.
Akçakoca	4	275	254	114	90	214	113	20	9	250	141	8	8

3.4.5. Tarihsel Değerler

Akçakoca ve yakın çevresi kültürel ve doğal kaynaklar bakımından zengindir. Kent merkezinde 4 doğal anıt, 107'si sivil mimarlık yapısı, 12'si dini-kültürel ve 1'i askeri yapı olmak üzere toplam 124 eser tescillidir. Ayrıca Akçakoca yerleşmesi içinde bir bölüm Kentsel Sit Alanı olarak tescillenmiştir (Anonim, 2004a). Ceneviz Kalesi Plaj Çevresi, 1. derece arkeolojik sit; Ceneviz Kalesi çevresi 3. derece arkeolojik sit; Ceneviz Kalesi çevresi 2. derece doğal sit; Akkaya Bizans Yerleşmesi (Akkaya Köyü) 1. derece arkeolojik sit; Fakıllı Mağarası 1. Derece doğal sit olarak tescil edilmiş bulunmaktadır (Şekil 18).

- **Kaleler**

Ceneviz Kalesi Akçakoca ilçe merkezinin 3 km batısında denize uzanmış burun şeklindeki bir falez üzerinde kurulmuştur. Deniz tarafındaki duvarları ile iç duvarları tamamen yıkılmış olan Kalenin sadece kara tarafındaki duvarlarının bazıları ayakta kalmıştır. Giriş kısmında duvar kalıntıları ve bir kule ayakta kalmıştır (Şekil 16a,b). İçinde bir havuz bulunmakta ve para atılarak niyet havuzu olarak kullanılmaktadır. Kalenin Cenevizliler tarafından yapıldığı ileri sürülmekle birlikte, bu durum tam olarak aydınlatılamamıştır (Anonim, 2004).

a) Kale girişi

b) Kale plajı

Şekil 18a,b. Ceneviz Kalesi ve Çevresi (Turizm İl Müdürlüğü, 2007)

Günümüzde Ceneviz Kalesi mesire yeri olarak kullanılmaktadır. 1992 yılında, Belediyece içinde bazı düzenlemeler yapılarak, günübirlik kullanıma açılmıştır. Halkın yoğun olarak kullandığı önemli alanlardandır (Anonim, 2003).

- **Dini Yapılar**

Osmanlı Mezarlıkları ve Türbeler

Akçakoca'da bir çok mezarlıktan söz edilmesine karşı, kentin güneyinde bir tepe üzerinde yer alan Orhangazi Mahallesinde bulunan, bazı bölümleri çeşitli kullanımlara (yol, okul, tarla, vb.) açılmış olan Osmanlı mezarlığı ve tarlalar arasında

bazı mezar başlıkları göze çarpmaktadır. Belirtilen diğer mezar alanlarında (Osmaniye mahallesinde 3 adet) ise tek tük mezar başlıkları bulunmaktadır.

Çok sayıda bulunduğu belirtilen Türbeler ise, kentin değişik bölümlerinde yer almaktadır. En önemlilerinden ikisi Kara Secaaddin ve Ahmet Dede türbesi (Cumayanı mesire yeri içindeki Evliya cami yanı)'dır. Ayrıca Koç Baba Türbesi (Orhangazi mahallesi), Tavşan Dede, Yeşil Efendi, Eren, Kaplan Dede türbeleri de belirlenmiştir. Taş duvarla çevrelenmiş üstü açık durumdaki bu türbelerde bakım onarım çalışmalarına gereken önem verilmemektedir (Kesim Akıncı ve Ark., 1999).

Camiler ve Tekkeler

Akçakoca'da tarihi olduğu belirtilen ve kullanılır durumda beş cami (Orhan Gazi, Osman Gazi, Korfa, Fahriyan ve Evliya Camileri), bir tekke (Kalpakçıbaşı Tekkesi) bulunmaktadır. Tek minerali, kiremit çatılı ve fazla büyük olmayan bu camiler, aslına uygun olarak restore edilmeye çalışılmıştır. Ancak tam olarak korundukları söylenememektedir.

- *Korfa Camii*: Hacı Yusufkar mahallesinde bulunan caminin 380 yıllık olduğu söylenmektedir. Mahalle halkı tarafından yetkili kurum ve kuruluşlara danışılmadan, halk tarafından ahşap kaplama yaptırılarak restore edilmiştir. Restorasyon ile geçmişteki görüntüsünü kaybettiğinden bahsedilen cami için yasal işlemler başlatılmış ve olay mahkemeye intikal etmiştir. Çevrede bulunan yerleşimlerin gelişmesi ve açık alanların ortadan kalkması ile birlikte, caminin algılanması güçleşmiştir. Cami bahçesi içerisine yaptırılmış olan iki katlı betonarme bina, cami ile uyumsuz bir görüntü sergilemesinin yanısıra cami bahçesini daraltmıştır.

- *Evliya Camii*: Arabacı köyü yolu üzerinde ve küçük bir akarsu kenarında bulunan caminin çevresi mesire alanı olarak kullanılmaktadır. Geçmişte içerdiği

pazaryeri ve hamam nedeni ile çevredeki köylerin merkezi olan alan, günümüzde Cumayanı mesire alanı olarak bilinmektedir. Cami yalnızca Ramazan ayında kullanılmaktadır. Bu alan içerisinde Eskici (Kara Seceddin) Ahmet Dede Türbesi ve bir hamam kalıntısı bulunmaktadır. Mesire alanında çevre ile uyumsuz malzemeler kullanılarak çevre düzenleme çalışmaları yapılmaya çalışılmıştır (Kesim Akıncı ve Ark., 1999).

-*Orhangazi camii*: Çayağazı köyündeki ahşap cami Orhangazi dönemine ait 1315 yılında yapılmış çandı tarzında bir camiidir. Birbirine geçirilen uzun kütüklerle, çivisiz olarak yapılmış yapılara çandı denilmektedir (Okan, 2002).

- *Kalpakçıbaşı Tekkesi*: III. Ahmet zamanında kurulduğu söylenen tekke binasının geçmişi yaklaşık 380 yıl öncesine dayanmaktadır. Çevredeki konutlar arasında sıkışmış olan yapı zaman içerisinde onarılmaya çalışılmıştır. Ancak, eski dönem ahşap mimari özellikleri olan binanın onarım işlerinde, beton kullanılmış olması tekkenin mimarisinde bozulmaya neden olmuştur. Çevre halkı tarafından döşenen tekke, günümüzde çeşitli dini toplantılar için kullanılmaktadır (Kesim Akıncı ve Ark., 1999).

- *Osmanlı Camii*: Hemşin Köyünde bulunan Osmanlı döneminde çandı tarzında yapılmış bir camiidir. 2006 yılında aslına uygun olarak muhtarlıkça restore edilmiştir. Çevresinde Osmanlı Mezarlığı bulunmaktadır. Çevre düzenleme çalışmaları tamamlanarak halkın ziyaretine açılacaktır.

- **Hanlar, Hamamlar**

Akçakoca'da sadece kullanılır durumda olan ancak günümüzde amaç dışı (barınak) olarak kullanılan bir Belediye Hamamı vardır. Tarihi özellikleri ile günümüze kadar kaldığı söylenemezse de tekrar eski durumuna getirilebilecek bir

eserdir. Sadece taş duvarlarının bir bölümü kalan tarihi bir başka hamam kalıntısı da Evliya Cami çevresinde bulunmaktadır.

- **Geleneksel Konutlar**

Araştırma alanı merkez ve köylerinde eski Akçakoca mimarisini yansıtan çok sayıda ev bulunmaktadır. Bu tarihi evlerden 110 kadarı Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Kurulu tarafından kentsel sit kapsamına alınmıştır (Şekil 20) (Anonim, 2007d).

Şekil 20. Paşalar Köyünden Geleneksel Konut Örnekleri
(Turizm İl Müdürlüğü, 2007).

Köşkler ve Evler: Taşınmaz Kültür Varlıkları içinde değerlendirilen 107 sivil mimari ve bir adet askeri yapı örneği bulunmaktadır. Ayrıca eski dönemlerden kalmış çok sayıda köşk ve ev bulunsa da çoğu bakımsız durumdadır. Kullanılır durumda olan bazı yapılar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları aslına uygun restore edilmekte, bazıları ise özelliklerini yitirmektedir.

Mehmet Akif Köşkü: Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde yapıldığı söylenen köşk özel mülkiyettedir. Daha önce birkaç kez restore edilen ahşap bina, son restorasyonda tamamen beyaza boyanmıştır. Bahçesindeki yüzme havuzu ve

evre düzenlemesi ile modern bir görünüme kavuşturulan bina, devlet destekli olarak restore edilmiştir (Kesim Akıncı ve Ark., 1999).

3.4.6. Folklorik Değerler

Akçakoca ilçesi, zengin ve çeşitlenmiş folklorik değerlere sahiptir. Doğal güzelliklerinin yanısıra, bu folklorik değerlerde turizm potansiyeline kaynak teşkil etmektedir. Doğu Karadenizli, Laz, Abaza, Gürcü, Çerkez, Doğu Anadolu, yerlisi gibi farklı etnik kültürlere sahip halkın bir araya gelmesiyle çok zenginleşmiş bir folklorik kültürü bünyesinde bulundurmaktadır. Zengin halk müziği, giysilerindeki özgünlük ve yerel mutfaklar, festival ve şenlikler halk kültürünün en önemli öğeleridir. Akçakoca'da deniz ürünlerinden hediyeelik eşyalar yapılmaktadır. Ayrıca yörenin büyük ölçüde geçim kaynağı olan fındık ve mısır yansıtan ss eşyaları çok dikkat çekebilmektedir.

Uluslararası Akçakoca Turizm, Kültür ve Fındık Festivali, her yıl Temmuz ayının 3. Cuma, Cumartesi, Pazar günlerine rastlayan tarihlerde gerçekleştirilmekte olup, bu festivalde, ilçenin kültürel zenginlikleri ile ilgili çeşitli sergi, panel ve konferanslar, yerli ve yabancı folklor gösterileri ve müzik şölenleri sunulmaktadır (şekil 21) (Anonim, 2007d).

1994 yılından itibaren her yılın temmuz ayının ikinci haftasında ise, Akçakoca'nın güneyinde, ilçeye 3 km kadar uzaklıkta dere kıyısında yer alanCumayeri köyünde Ahmet Dede'yi anma törenleri ve her yıl bahar aylarında geleneksel bahar şenlikleri düzenlenmektedir.

Şekil 21. Uluslararası Akçakoca Turizm, Kültür ve Fındık Festivalinden Bir Görünüm (Turizm İl Müdürlüğü, 2007).

Akçakoca’da geçmişten günümüze kadar devam eden Güreş geleneği, dini bayramların yaz aylarına geldiği dönemlerde köylerde yapılabilmektedir. Bu şenlikler yerli köyleri arasında sıraya konulmaktadır. Eğer ramazan bayramı ise bayramın birinci günü Kınık köyünde yapılan şenlik, Kınık- Göktepe bayramı olarak tanımlanmaktadır. Bayramın ikinci günü Kınık bayramında mücadele eden güreşçiler, Beyören bayramında iddialarını sürdürebilmektedir. Bayramın üçüncü günü Balatlı köyünde, Balatlı bayramı yapılmaktadır. Güreşçiler Balatlı bayramında son kozlarını paylaşabilmektedir. Bu şenliklerde katılımcılara çeşitli hediyeler verilmekte ve güreş ağası seçilmekte, diğer köylerden gelen halka ikramlarda bulunmaktadır. Ayrıca şenlikler sırasında manda güreşleri de yapılabilmektedir 2006 yılında Balatlı Köyünde, güreş şenliklerinde kullanılması amacıyla amfitiyatro yapılmıştır (Okan, 2002).

3.4.7. Tabiatı Koruma Alanı ve Orman İçi Dinlenme Yerleri

Araştırma alanında bir adet tabiatı koruma alanı bir adette orman içi dinlenme alanı bulunmaktadır. Demirciönü Tabiatı Koruma Alanı olarak belirlenen alan 430 hektar olup, Akçakoca-Ereğli yolu üzerinde Akçakoca merkeze 10. km uzaklıkta Akkaya köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Batıda Maşak deresini takiben, Demirciönü tepesinden itibaren güneydoğuya doğru sırtları takip eder ve Pınarcık tepe, Çokdağıl tepe, Kaplan kaya sırtını takiben kuzeye yönelir. Kuzeyini Karadeniz oluşturmaktadır.

Tabiatı Koruma Alanı olarak belirlenen bu alanda, kayın, gürgen, kestane, meşe türleri yer yer saf, yer yer karışık meşçereler oluşturmaktadır. Zengin bir alt flora ve fauna potansiyeline sahip olmasıyla doğal özellikleri bozulmamış bir orman ekosistemi özelliğii göstermektedir.

Akçakoca-Düzce karayolu üzerinde, 2 ha'lık bir kullanım alanına sahip şıfalı Su Orman İçi Dinlenme yeri bulunmaktadır. Bu mesire yerindeki çeşmelerden alınan içme suyunun bazı hastalıklara iyi geldiğine inanılmaktadır. Yaz-kış aynı ısıyı koruyan şıfalı su, hiç havayla temas etmeden, kapalı olarak kaynağından itibaren getirilmekte ve çeşmeler ile kullanıma sunulmaktadır. Hava almadığı için bakteri barındırmamaktadır. Orman içine ilerleyen patika yollar ve orman içinde piknik ünitelerinin bulunması ile güzel bir günöbirlik kullanım mekanıdır. Ayrıca kullanım alanı içerisinde 1 adet restoran, 1 adet mescit, WC, 2 adet çeşme ve 2 adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır.

3.5. Sosyal ve Ekonomik Yapı

3.5.1. Nüfus

2000 yılı Genel Nüfus Sayımına göre Akçakoca ilçesinin nüfusunun 22744' ü erkek, 21151'i kadın olmak üzere toplam 43895 olduğu tespit edilmiştir. İlçe halkının 25560'i (% 58.3'si) ilçe merkezinde, 18335 (% 41.7'si) ise bucak ve köylerde yaşamaktadır (Çizelge 13) (Anonim, 2002).

İlçe merkezinin nüfusunun 1985 yılından itibaren sürekli arttığı ve 1970-2000 yılları arasında ortalama yıllık nüfus artış hızının % 3,52 olduğu görülmektedir. 1990 yılından sonra, özellikle 1997-2000 yılları arasında çok yüksek nüfus artışları gözlenmektedir. Bu hız, Türkiye nüfus artış hızının üstünde, kentsel nüfus artış hızının altındadır. Kent nüfusu 1970 yılından bu yana giderek artış göstermiş ve 1990-1997 döneminde nüfus artış hızı % 7,16'ya ulaşmıştır. 1985-1997 yılları arasında Akçakoca ilçe merkezi nüfus artış hızının, Düzce kent merkezi nüfus artış hızından daha yüksek olduğu görülebilmektedir. TÜKİ' nin 2010 yılı nüfus yoğunluğu tahminlerine göre Düzce ilinde % 0,5 oranında nüfus artışı beklenmektedir ki bu nüfus artışının deniz kıyısı olması dolayısıyla daha çok Akçakoca ilçesinde olacağı düşünülmektedir. Akçakoca, Düzce ilçeleri arasında köyleri az nüfus kaybeden ilçelerin ikincisi olmasına karşın, kırsal nüfusunun göç vererek düşme eğilimi gösterdiği görülmektedir (Ulusoy, 2002; Anonim, 2004a, Anonim, 2006c).

Akçakoca ilçesinin toplam yerleşme alanları 1318 ha olup, bunun 763 ha'nı kentsel, 555 ha'nı da kırsal yerleşmeler oluşturmaktadır. 2000 yılı nüfus sayımına göre kentsel ve kırsal yerleşme alanlarındaki nüfus yoğunlukları Çizelge 14'te verilmiştir (Anonim, 2004a).

Çizelge 13. Akçakoca İlçesi 2000 Yılı Genel Nüfus Sayımı Sonuçları
(Anonim, 2002)

Akçakoca İlçesi Kent ve Köy Nüfusu			
Merkez-Köy ve Bucaklar	Erkek	Kadın	Toplam
Merkez	22744	21151	25560
Koçulu	116	108	224
Kurugöl	142	146	288
Kurukavak	926	827	1753
Küpler	129	123	252
Melenağızı	425	409	834
Nazimbey	100	87	187
Ortanca	55	87	142
Paşalar	139	146	285
Sarıyayla	165	159	324
Subaşı	172	173	345
Tahirli	129	144	273
Tepeköy	388	430	818
Uğurlu	487	459	946
Yenice	127	132	259
Yeşilköy	151	142	293
			18335
		Genel Toplam	43895

Çizelge 14. Kentsel ve Kırsal Nüfus Yoğunlukları (Anonim, 2004a).

Yerleşme	Yerleşik Alan (ha)	Nüfus	Brüt Nüf. Yoğ. kişi/ha.
Kentsel Yerleşmeler (Akçakoca)	763	25560	33
Kırsal Yerleşmeler	555	9725	17
TOPLAM	1318	35285	50

3.5.2. Ekonomi

Akçakoca’da doğal ve kültürel kaynak potansiyeline ve konumsal avantaja bağlı olarak, 1950’li yıllardan itibaren turizm faaliyetleri gelişmiş, ancak 1980’li yıllardaki ülke turizm gelişmesinden bölgesel stratejiler ve yatırım riskleri nedeni ile payını alamamış, bu alandaki gelişmesini sürdürememiştir.

İlçede, 480’i Turizm Bakanlığı’ndan işletme belgeli, 1200 kadarı da mahalli idarelerden ruhsatlı toplam 1680 resmi yatak kapasiteli, özel sektöre ait 4 yıldızlı 2 adet otel, 2 yıldızlı 1 adet otel, 1 yıldızlı 1 adet otel bulunmaktadır. Ayrıca mahalli idarelerden belgeli olarak faaliyet gösteren 31 adet otel ve pansiyon vardır. Yine Turizm Bakanlığı’ndan işletme belgeli olarak faaliyet gösteren 1 Kamping, 15 çadır, 15 karavan ünitesi, toplam 90 yatak kapasitesi ile hizmet vermektedir. Kamuya ait Öğretmenevi, MTA, Meteoroloji ve Gençlik Spor’a ait turizm tesisleri de 500 kadar yatak kapasitesi sağlamaktadır (Anonim, 2007d).

Akçakoca ekonomisi, turizmin yanısıra fındık tarımına dayalı imalat, (fındık kırma atölyeleri), Ereğli’nin etkisiyle gelişen boru-profil, vb. demir-çelik yan sanayilerinin yanısıra, kamu hizmetleri, ticaret, inşaat ve ulaştırma-haberleşme hizmetleri, hayvancılık, amatör balıkçılık gibi birçok ekonomik faaliyete dayanmaktadır. Kent ve çevresinde 7 sanayi tesisi, 50 işyeri kapasiteli küçük sanayi sitesi bulunmaktadır.

Araştırma alanının doğal ve kültürel kaynak özellikleri incelendiğinde; turizm potansiyeli taşıyan Akçakoca’nın kaynaklarının sürdürülebilir bir şekilde gelecek kuşaklara aktarılması için ekoturizm ilkelerine uygun bir ekoturizm planlamasının gerekliliği açıkça görülmektedir.

3.6. Doğal ve Kültürel Peyzaj Değerlerinin Alternatif Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi

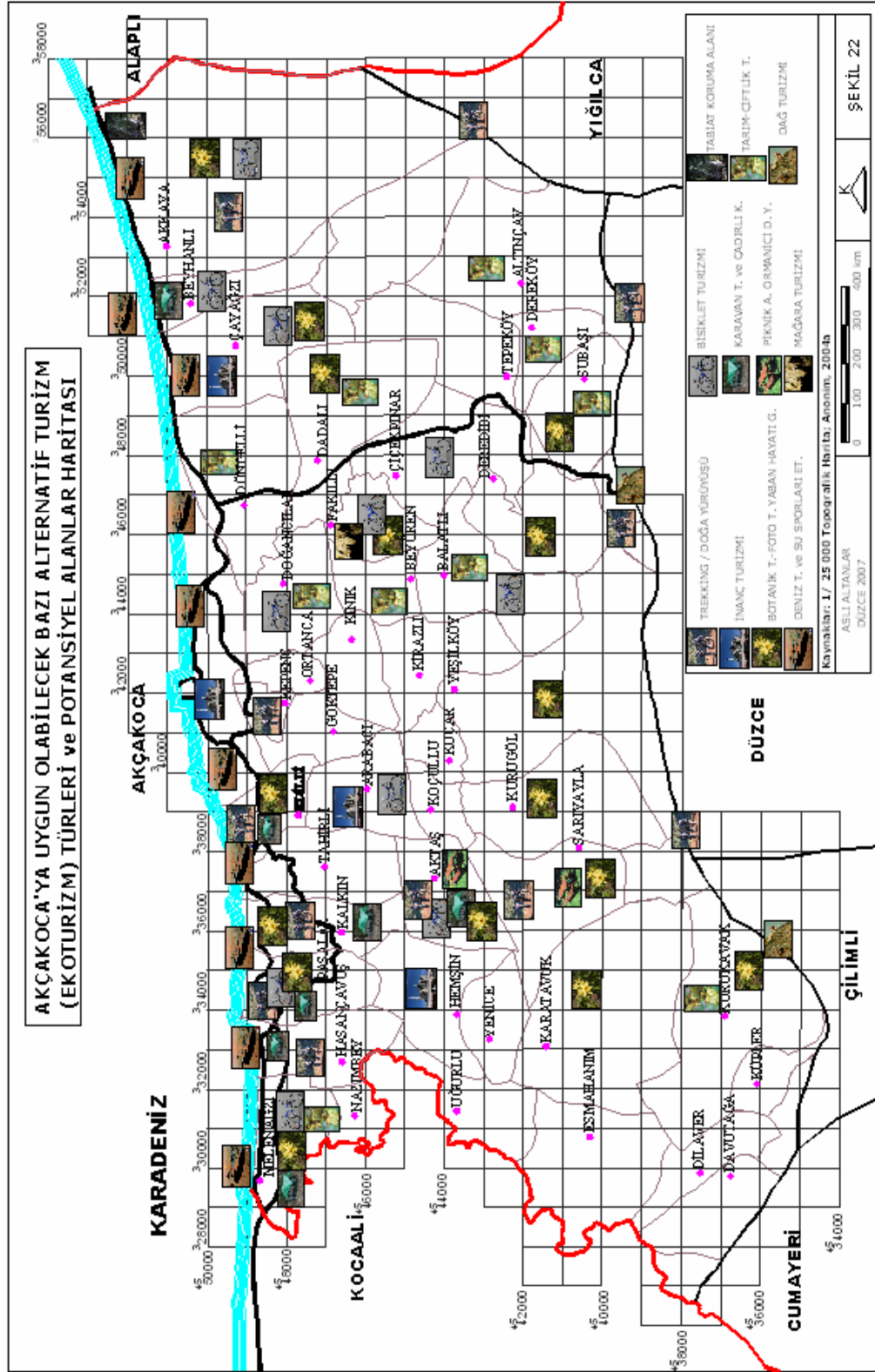
Akçakoca, iklimi, doğal kaynakları, tamamen bozulmamış çevresi, tarihi ve kültürel varlığı, yerel yaşam tarzı, gelenekleri, coğrafi konumu ana pazarlara yakınlığı, kıyı turizmine uygunluğu nedeniyle bölgenin en çok turist çeken ilçesi konumundadır.

Akçakoca ilçesinin alternatif turizm olanaklarını araştırmak için, doğal özellikler, arkeolojik alan ve kalıntılar, yerel kültür, spor olanakları, ulaşılabilirlik, alt yapı, iklimsel veriler, politik ve sosyal durumu araştırılıp envanterlerinin yapılması ve bu doğrultuda araştırma alanına uygun planlama karar ve politikalarının belirlenmesi gerekliliği açıkça görülebilmektedir. Bu bağlamda araştırma alanının doğal ve kültürel kaynakları incelenerek araştırma alanı için uygun olabilecek bazı alternatif turizm türleri ve uygulama alanları önerilmiştir. Araştırma alanında turizm potansiyeli olan alanların plansız bir şekilde turizm amaçlı kullanıldığı görülmektedir. Yapılan araştırma ve gözlemler sonucunda araştırma alanının doğal kaynaklarının yanlış arazi kullanımları sonucunda hızla bozulduğu da tespit edilmiştir. Bu bozulmanın önüne geçebilmek ve turizmi planlı olarak Akçakoca ekonomisine daha aktif bir şekilde kazandırmak için, mevcut turizme alternatif olarak alternatif turizmin çevreci tutumu ile ön plana çıkan ekoturizm çeşitlerine öncelik tanınmış ve uygun olabilecek alanlar tespit edilmeye çalışılmıştır. (Çizelge 15 ve Şekil 22). Önerilen bu alanların turizme açılabilmesi için ekoturizm için potansiyel arz eden her bir alanın daha detaylı kriterlerinin ortaya konması gerekliliği ve bu kriterler çerçevesinde en uygun alanların tespit edilebileceği ve planlanacağı göz ardı edilmemesi gereken bir gerçektir.

Ayrıca turizm ve ekoturizm potansiyeli olan ve plansız bir şekilde kullanılan bu alanlarda anket çalışması yapılarak yöre halkı ve yerli turistlerin var olan turizm sisteminin kalitesi, ürünleri, hizmetleri, eğilimleri ve alanlardan elde ettikleri memnuniyetleri ile ilgili görüşleri de alınmış ve turizm alanlarındaki sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çizelge 15. Akçakoca'ya Uygun Olabilecek Bazı Alternatif Turizm (Ekoturizm) Türleri ve Önerilen Alanlar

Ekoturizm Türleri ve Potansiyel Alanlar			
Trekking/Doğa Yürüyüşü	İnanç Turizmi	Botanik Turizmi, Yaban Hayatı Gözlemciliği ve Foto Turizm	Deniz Turizmi ve Su Sporları Etkinlikleri
- Aktaş Sırtları - İncirbaşı Sırtları - Pınarlık Sırtları - Kezağlı Sırtları - Yıldırım Tepe - Kaplan Tepe - Kurtsuyu Tepeleri - Kestanebayırı Tepesi - Kurupelit Tepe - Edilli Köyü - Kalkın Köyü - Hasan Çavuş Köyü - Paşalar Köyü - Karaburun Köyü - Kepenç - Sarıyayla Köyü - Akkaya Köyü - Şifalı Su Orman İçi Dinlenme Yeri	- Orhan Gazi Camii (Çayağzı Köyü) - Osman Gazi Camii - Korfa Camii - Fahriyan Camii - Evliya Camii (Arabacı köyü yolu üzeri cumayanı mesire alanı) - Osmanlı Camii (Hemşin Köyü) - Kaplan dede türbesi - Eren türbesi - Koçbaba türbesi (Orhan gazi mahallesi) - Tavşan dede türbesi - Kağlakçıbaşı türbesi - Yeş efendi türbesi - Karahamet türbesi - Kara Secaaddin ve Ahmet Dede türbesi (Arabacı köyü yolu üzeri cumayanı mesire alanı) - Osmanlı mezarlığı (Orhan gazi ve Osmanlı mahalleleri)	- Demircionü Tabiatı Koruma Alanı - Karatavuk K., Kurukavak K., (Aktaş Orman İşletme Şefliği) - Deredibi K., Kuru göl, Sarıyayla, Yeşilköy (Deredibi Orman İşletme Şefliği) - Subaşı k., Altınçay k., (Altınçay Orman İşletme Şefliği) - Akkaya Köyü, Dadalı K., Çayağzı K. (Cumayanı Şefliği) Foto turizm - Soyat yalı yarıları - Edilli köyü - Kalkın köyü - Paşalar köyü - Melenağzı köyü - Aktaş köyü - Sarıyayla köyü - Fakıllı köyü	- Melenağzı - Hasançavuş - Paşalar - Tahirli - Edilli - Kalkın - Çayağzı - Beyhanlı - Akkaya - Düzce karayolunun kent girişinde (Martı, Tersane, Bulaklı, Köy Hizmetleri, Çınaraltı ve Çuhallı Çarşı Plajları vb.) ve Ceneviz Kalesinde daha küçük plajlar bulunmaktadır
Bisiklet Turizmi (dağ bisikleti ve yön bulma sporu)	Tarım ve Çiftlik Turizmi	Karavan Turizmi Ve Çadır Kamp	Piknik Alanları, Ormaniçi Dinlenme Yerleri
- Aktaş Köyü - Fakıllı Köyü - Doğancılar Köyü - Melenağzı Köyü - Karaburun Köyü - Paşalar Köyü - Çayağzı Köyü - Beyhanlı Köyü - Akkaya Köyü - Balathı - Arabacı - Çiçekpınar köyü	- Dereköy - Doğancılar Köyü - Döngelli Köyü - Melenağzı Köyü - Subaşı Köyü - Beyören Köyü - Balathı Köyü - Kurukavak Köyü - Altınçay Köyü - Dadalı Köyü	- Paşalar köyü - Kalkın köyü - Çayağzı kum pınar mevkii - Melenağzı köyü - Karaburun köyü - Beyhanlı köyü - Aktaş köyü - Hasan Çavuş köyü - Edilli köyü	- Şifalı su ormaniçi dinlenme yeri - Cumayanı mesire yeri - Akdere Aktaş şelalesi (Aktaş Köyü) - Sarıyayla şelalesi (Sarıyayla köyü)
Dağ Turizmi	Mağara Turizmi	Av ve Yaban Hayatı Turizmi	Tabiat Koruma Alanları
- Kaplandede(1169m) - Haciz (960m)	Fakıllı mağarası (Fakıllı köyü)	Altınçay Orman İşletme Şefliği, Cumayanı Orman İşletme Şefliği, Deredibi Orman İşletme Şefliğine Bağlı Koruma ve Üretim Ormanları	Demircionü tabiatı koruma alanı

3.6.1. İnanç Turizmi

Akçakoca’ da inanç turizmine yönelik tarihi olduğu belirtilen ve kullanılır durumda 6 cami (Orhan Gazi, Osman Gazi, Korfa, Fahriyan, Osmanlı ve Evliya camileri), bir tekke (Kalpakçıbaşı Tekkesi), ayrıca 7 adet türbe (Kaplan Dede türbesi, Eren türbesi, Koçbaba türbesi, Tavşan dede türbesi , Kaplakçıbaşı türbesi, Yeşh Efendi türbesi, Karaahmet türbesi) bulunmaktadır. İnanç turizmi bakımından Akçakoca merkez, Arabacı Köyü, Hemşin köyü ve Çayağzı köyü potansiyel olabilecek alanlardır (Çizelge 15) (Şekil 22).

3.6.2. Dağ Turizmi

Turizm konusunda alternatif arayışlar, özellikle kışları uzun ve karlı ülkelerde çekicilik unsurlarının değerlendirilmesini gündeme getirmektedir. Günümüzde tur organize eden firmaların düzenlediği doğa yürüyüşleri, kampli yürüyüşler dağcılık sporu altında toplanmaktadır. Aslında bu tip etkinlikler dağcılığın ufak bir bölümüdür. Dağcılık ise ciddi eğitim gerektiren, kara, kar ve buz tırmanışları olmak üzere çeşitlere ayrılan bir spor dalıdır. Dağcılıkta esas olarak kar ve dağ esas çekicilik ögesi olarak kullanılmaktadır. Dağcılığın gerçek anlamı çeşitli yayınlarda “Dağlık bölgelere, ulaşılması güç yüksekliklere tırmanmayı ya da ulaşmayı amaçlayan spor olarak” geçmektedir (Küçükosmanoğlu ve Arslangündoğdu, 2003).

Farklı özellikleri de göz önünde bulundurularak, Akçakoca ilçesinde henüz dağcılık ve kaya tırmanışları için güzergah belirlenmesi yapılmamışsa da Akçakoca ve çevresinde yüksek sayılabilecek, Kaplandede (1169 m) ve Haciz (960m) dağları potansiyel olabilecek alanlardır (Çizelge 15) (Şekil 22).

3.6.3. Mağara Turizmi

Ülkemizde mağara araştırmaları, 1964 yılında kurulan Mağara Araştırma Derneği (MAD) tarafından başlatılmıştır. Bazı mağara araştırmaları, mağaracılıkla ilgili yurtiçi ve yurtdışı kulüp ve dernekler tarafından da yapılmaktadır. Bu çalışmalarda mağaralar, jeolojik, jeomorfolojik, hidrolojik-hidrojeolojik, meteorolojik, ve biyolojik özellikleri incelenerek, önemlerine göre 1/100-1/2500 ölçekli haritaları çizilerek, ekonomik olarak kullanım alanları belirlenebilmekte ve turizme açılmasına karar verilen mağaraların mimari, elektrik ve çevre düzenlemelerinde oluşan koruma ve uygulama projeleri hazırlanmaktadır (Yaşar, 2002).

Ülkemizdeki mağaralara turistik önem kazandıran başlıca etmenler:

- Sarkık ve dikitler gibi doğa harikaları içermeleri (Alanya'da Damlatış mağarası vb.),
- Dini nedenler (Tarsus'ta Ashabül Kehf ve Antakya' da St. Pierre mağaraları vb.),
- Yerleşme tarihine ışık tutmaları (Karain ve Yarımburgaz Mağaraları vb.)

olarak ifade edilebilmektedir.

Akçakoca ilçe merkezine 8 km mesafede Fakıllı köyünde, Fakıllı mağarası bulunmaktadır. Mağaranın içine 1 metre yüksekliğindeki, 15 metrelik bir galeriden girilerek ulaşılmaktadır. Halen doğal özelliklerini taşıyan mağaranın içinde çeşitli yönlere giden galeriler ve yoğun ilgi çeken sarkıt ve dikitler vardır. Mağaranın ilk metrelerinde aydınlatma çalışması yapılmıştır. Altyapının ve tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesiyle Akçakoca turizm bütünlüğü içinde değerlendirilmesi gereken potansiyel bir kaynaktır. Turizme açılması amacıyla mağara içi ve çevresi ile ilgili proje çalışmaları sürdürülmektedir (Çizelge 15) (Şekil 22).

3.6.4. Trekking / Doğa Yürüyüşü

Dağ ve doğa sporu olarak adlandırılan trekking, doğa turizmi türlerinden biri olarak son yıllarda ortaya çıkmış ve gittikçe de rağbet görmeye başlamıştır. Trekking, belirli zorluklar ve özellikler gösteren doğa koşullarında, yaş gruplarına uygun ve zamanla sınırlı olarak düzenlenen yürüyüşlerin genel adı olarak bilinmektedir. Çadır turizmi kapsamına da girmekte fakat herhangi bir yatırım gerektirmemektedir (Yaşar, 2002). Çalışma alanı kısa ve uzun mesafeli trekkingler için çok uygun ve zengin potansiyele sahiptir. Aktaş Sırtları, İncirli Tepe (497 m), Pınarlık Sırtları, Kezağılı Sırtları, Yıldırım Tepe, Kaplan Tepe (978m), Kurtsuyu Tepeleri, Kestanebayırı Tepesi, Kurupelit Tepe, Edilliağzı Köyü, Kalkın Köyü, Hasan Çavuş Köyü, Paşalar Köyü, Karaburun Köyü, Kepenç, Sarıayla Köyü, Akkaya Köyü, Şifalı Su Orman İçi Dinlenme Yeri Trekking / Doğa Yürüyüşü için potansiyel arz eden yerlerdir (Çizelge 15) (Şekil 22).

3.6.5. Tarım ve Çiftlik Turizmi

Akçakoca, tarım ile turizmin entegrasyonunu sağlamak bakımından da ayrı bir potansiyele sahiptir. Agro-turizm olarak da adlandırılan tarım turizmi, tarımsal üretimin yoğun olduğu yörelerde gerçekleştirilen ve tarımla birlikte turizmi de geliştiren bir turizm türüdür. Kırsal turizmde ise, doğa ile bütünleşme ve yöresel kültürü tanıma beklentisi vardır. Akçakoca'da, tarımsal üretimin yoğun olduğu köyler tarımsal turizm için olanaklar sağlamaktadır. Kırsal turizm ise, bu potansiyele sahip olan, ancak hala tarımsal üretimden geçimlerini sağlayan köyleri ekoturizme açmak ve tarım dışı istihdam alanları sağlamak bakımından önem kazanan alternatif bir ekonomik faaliyettir. Ayrıca yöresel bitkilerin kullanımı üzerine artan ilgi Akçakoca'da yiyecek amaçlı kullanılan etnobotanik bitkilerinde tarım ve çiftlik turizmi içinde değerlendirilmesini sağlayacaktır. Dereköy, Doğancılar, Döngelli,

Melenağzı, Subaşı, Beyören, Balatlı, Kurukavak, Altınçay, Dadalı köyleri arazi kabiliyet sınıflarına göre mutlak tarım arazisi alanı büyük olan ulaşım ve alt yapı bakımından agro-turizm potansiyeli yüksek olabilecek köylerdir (Çizelge 15) (Şekil 22).

3.6.6. Av ve Yaban Hayatı Turizmi

8 Mayıs 2003 tarih ve 25102 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri hakkında Kanunun Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün görevlerinin tanımlandığı 14. maddesinin (c) ve (d) bendi gereğince, “Yaban hayatı ve kara av kaynakları ile orman içi su kaynakları, dere göl gölet ve sulak alanların ve hassas bölgelerin korunması, geliştirilmesi, kara avcılığının düzenlenmesi, av kaynaklarının işletilmesi ve kontrolü ile ilgili her türlü etüt, envanter, planlama, projelendirme, uygulama ve izlemeye ilişkin iş ve işlemleri yapmak ve yaptırmak, bu hizmetlerle ilgili tesisleri kurmak ve kurdurmak.” ve “ kara avcılığını düzenleyen mevzuat ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek” görevleri Çevre ve Orman Bakanlığına verilmiştir.

11 Temmuz 2003 tarih ve 25165 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren ve sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi için av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmalarını, geliştirilmelerini, avlanmalarının kontrol altına alınmasını, avcılığın düzenlenmesini, av kaynaklarının milli ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesini ve ilgili kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliği yapmalarını sağlamayı amaçlayan 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 2. maddesinin (22) numaralı bendinde; “Avlanma hakkı: avcılık belgesine sahip olan kişilerin yıllık avlanma izin ücreti ödeme koşulları ile elde ettiği hakkı” olarak tanımlanmıştır (Çizelge 15) (Şekil 22).

Türkiye’de avlanılmasına izin verilen yaban hayvanları, türlerine ve avlanma sürelerine göre yıldan yıla değişmektedir. Bu değişiklikler her yıl düzenlenen merkez av komisyonu kararları ile belirlenir (Anonim, 2006d). Merkez av komisyon kararı dışında avlanılması yasak olan sahalara 8 madde olarak sıralanabilmektedir.

4915 sayılı Kanunun 12. maddesi çerçevesinde özel Kanunlarla Akçakoca Demirciönü Tabiatı Koruma Alanı avlanma yasağı olan alandır. Ayrıca bu alanlar dışında Merkez Av Komisyonu avlanmanın yasak olduğu diğer alanları 8 maddede sıralamıştır.

- Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Genel Müdürlüğü ile orman genel müdürlüğü tarafından ağaçlandırılmış, veya erozyon kontrol çalışması yapılan etrafı çitle çevrilmiş veya ikaz işaret tabelaları ile belirtilmiş, sahalarda çitle çevrilmiş olmasa dahi üzerinde fidan bulunan sahalarda(Orman Genel Müdürlüğüne teslim edilmiş ağaçlandırma sahaları hariç),
- Orman Genel Müdürlüğü tarafından tabii gençleştirme çalışması yapılmakta olan sahalara ile toprak muhafaza sahalalarında,
- Arboretumlarda,
- Orman içi dinlenme yerleri, piknik ve mesire alanlarında,
- Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluğu altındaki karayolları haritasında belirtilen yollarda,
- Kıyıları ve 300 m mesafesi dahil orman içi göletler ile Köy Hizmetleri ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan göletlerde (Marmara ve denizli-ışıklı göl hariç),

- İl, ilçe, belde köy ve benzeri meskun yerlerde ve (a), (b),(c),(d) ve (e)' de sayılan sahaların 300 m mesafe içinde avlanmak, kılıfında olmadan açıkta tüfek ve köpeklerle dolaşmak,
- Sahibinin rızası olmaksızın belediye ve köy sınırları içinde ve dışında içine girilmemesi için etrafı hendek veya başka herhangi bir biçimde çevrilmiş veya ekilmiş yerlerle özel avlaklarda ve av hayvanı üretme yerlerinde, yoncalık veya bunun gibi yetiştirilen çayırlarla muhafaza işareti konmuş çayırlar, bağ, bahçeler ve fidanlıklarda avlanmak yasaktır.

Merkez Av komisyonu 2006 yılı verilerine göre avlanması yasak olmayan türler *Kuşlar'dan*; Bildircin, üveyik, güvercin (kaya güvercini), tahtalı, kınalı keklik, kum kekliği veya kaya kekliği, sakar, meke, yaban kazı (sakarca kazı), kıl kuyruk, yeşilbaş, boz ördek, fiyu, kirik, Macar ördeği, tepeli pakta, karabaş pakta, elmabaş pakta, çıkırıkçın, kara ördek ve altingöz, Çulluk (orman çulluğu), su çulluğu, karataavuk, ala karga, küçük karga, ekin kargası, kara leş kargası ve leş kargası, saksagan, serçe, *Memelilerden ise*; Yabani tavşan, ada tavşanı, sansar (kaya sansarı, ağaç sansarı), yaban domuzu, çakal, kuyruksüren, tilki türleridir. Yine merkez Av Komisyonu tarafından Av hayvanlarına göre avlanma limitleri de belirtilmiştir.

Akçakoca'da Merkez Av Komisyonunun avlanma yasağı dışında kalan alanlar içerisinde avlanma turizmi için en uygun güzergahın Altınçay Orman İşletme Şefliği, Cumayanı Orman İşletme Şefliği, Deredibi Orman İşletme Şefliğine Bağlı Koruma ve Üretim Ormanları olduğu düşünülmektedir. Fakat bu bölgedeki asıl amaç avcılıktan ziyade uzaktan gözlem ve seyir için kullanımların genişletilmesi olmalıdır (Çizelge 15) (Şekil 22).

3.6.7. Botanik Turizmi, Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği ve Foto Turizmi

Ülkemiz, üç kıta arasında doğal bir köprü olması, çeşitli coğrafi özellikleri ve coğrafi farklılığın getirdiği iklim çeşitliliği ile dünya da benzerine az rastlanan bir bitki çeşitliliğine sahiptir. Avrupa'nın tamamında varolan bitki sayısı toplam 12.000 adet iken bu sayı ülkemizde 9.000 adettir. Avrupa'nın endemik bitki sayısı toplam 2.750 adet iken bu sayı ülkemizde 3.000 adettir. Sadece Antalya ilimizdeki endemik bitki sayısı 600'dür. İngiltere'nin toplam bitki sayısı 2.000 dir. Akdeniz ülkelerinden İspanya ile Eski Yugoslavya'nın 500'er adet endemik bitkiye sahip olduğu bilinmektedir. Toplam bitki sayısı bazında Bulgaristan'ın 3.650, Yunanistan'ın 5.000, Kıbrıs'ın 2.000, Suriye-Lübnan'ın 3.500 Irak'ın 4.000, İran'ın 8.000, Fransa'nın 4.500, Almanya'nın 2.500,İtalya'nın 5.600, İspanya'nın 5.000, Romanya'nın 3.400 İngiltere'nin 2.000, Macaristan'ın 2.214, İzlanda'nın 377, Norveç'in 1715 adet bitkiye sahip oldukları bilinmektedir (Anonim, 2007c). Avrupa'nın endemik bitki sayısından daha fazla bitki sayısına sahip olan ülkemiz florası iç ve dış turizm için yüksek bir potansiyele sahiptir.

Akçakoca ve çevresi gerek herbaryum oluşturmak isteyen amatörler ve gerekse araştırma grupları açısından floranın çeşitliliği ve mevsimlere göre aldığı renk ve doku yönü, kumul vejetasyonu ve etnobotanik özellikleri ile botanik turizmi için uygun bir potansiyele sahiptir. Akçakoca'da botanik turizmi için orman varlığı ile en uygun alanlar; Demirciönü Tabiatı Koruma Alanı, Karatavuk K., Kurukavak K.,Kurugöl K., Sarıyayla K., Yeşilköy K. (Aktaş Orman İşletme Şefliği), Deredibi K., (Deredibi Orman İşletme Şefliği), Subaşı K., Altınçay K., (Altınçay Orman İşletme Şefliği), Akkaya K., Dadalı K., Çayağzı K. (Cumayanı Şefliği)' dür. Fakat fındık üretimi amacıyla kullanılan dikili tarım arazi yetenek sınıflarına uymayarak

yanlış arazi kullanımına neden olmakta ve bunun sonucunda hızla orman alanları tahrip edilmekte, flora ve fauna zarar görmektedir.

İlçe, kıyılarında yüksek ve dik falezlerin bulunması, sahildeki kayaların dalgalar tarafından aşındırılarak yalıyarların oluşması, kalker kayaların erimesi ve aşınmasıyla oluşan irili ufaklı mağaraların bulunması, güneşin doğuşu ve batışı gibi doğal olayların gözlemlenmesi, doğal plajları, şelaleler ve irili ufaklı dereleri, köy ve kent merkezindeki geleneksel mimariyi yansıtan evleri ile, foto turizm açısından da yüksek bir potansiyele sahiptir. Yalıyarların en yükseği Ceneviz Kalesi ile Değirmenağzı İskelesi arasında 30 m yükseklikteki Soyat Yalı Yarlarıdır. Diğer yalı yarlar da tespit edilip güzergah belirlenerek ekoturizm prensiplerine uygun fototurizm olanakları sağlanabilecektir. Ayrıca fototurizm için uygun olabilecek diğer alanlar ise; Edilli Ağız, Kalkın, Paşalar, Menağzı, Aktaş, Sarıyayla , Fakıllı köyleridir (Çizelge 15) (Şekil 22).

3.6.8. Bisiklet Turizmi

Ekoturizm kapsamında geliştirilen turizm türlerinden biri de bisiklet turuna dayanan bisiklet turizmi'dir. Rekreatif spor türü olarak da literatürde yer alan bu tür, doğa ile bütünleşmeye dönük, seyahat eden (kısa mesafeli) turistlerin rağbet ettikleri bir turizm türü olarak gelişmiştir.

Bisiklet turizminin gelişmesi için ;

- Doğal güzellikleri olan alanları birbirlerine bağlayan tali yol ağı bir amaçla belirlenmeli,
- Amatör bir sporcunun günde ortalama 15-20 km, profesyonel bir sporcunun da günde 40 km yol alabileceği dikkate alınarak mola yerleri düzenlenmeli (köyevi, çadırlar, kamp yerleri),
- Bu doğrultuda, tur güzergahları oluşturulmalıdır (Yaşar, 2002).

Akçakoca ilçesinde sportif bisikletçiliğe uygun birçok alan mevcuttur. Ancak doğal güzellikleri birbirine bağlayan ana ve tali yollara sahip olma özelliği de göz önüne alındığında, sportif bisikletçilik için en uygun mekanlar; Aktaş, Kurugöl, Fakıllı, Doğancılar, Melenagzı, Karaburun, Paşalar, Çayağzı, Balatlı, Arabacı, Akkaya köyleridir (Çizelge 15) (Şekil 22).

3.6.9. Deniz Turizmi ve Su Sporları Etkinlikleri

Akçakoca'nın ilçe sınırları boyunca uzanan 29 km uzunluğundaki kıyıları, genellikle dik kumsal ve kayalıktır. Karayolu ile deniz arasında bulunan plajların başlıcaları Kumpınar, Değirmenağzı, Edilli, Darıdere ve Karaburun'dur. İlçe yerleşim alanı, Akçakoca Kumsalı'nın gerisinde yer almaktadır. Yerleşme, Değirmenağzı plajına kadar devam etmektedir. Değirmenağzı'ndan Edilli Plajı'na kadar olan kıyılar çok dik olduğundan bu kesime ulaşım çok güçtür. Kumsala karayolundan ayrılan küçük patika yollarla ulaşılabilir. Edilli kumsalı batıya doğru Kavlandibi plajı ile devam etmektedir. Kavlandibi kumsalı ile Darıdere Kumsalı arasında kıyı çok dik ve kayalıktır. Ayrıca Büyük Melen , Küçük Melen, Ceneviz Kalesi Plajı, Çayağzı ve Akaya Köyü Plajı, Martı Plajı, Tersana Plajı, Bulak Plajları ve Paşalar Plajları da Akçakoca kıyılarında çevre illerin rekreasyona yönelik istemlerinin karşılanmasında öncelikli olarak yer alabilmektedir (Anonim, 2004).

Ekonomik açıdan büyük önem taşıyan kıyılarımızın, tamamen koruma amacıyla kullanımı sınırlandırılacak kaynaklardan olmadığı açıkça ortadadır. Bunun içinde kıyısal alanlar, farklı fonksiyonel amaçlar için kullanılırken korunma-kullanma dengesi iyi kurulmalıdır. Başta Akçakoca ilçe merkezi olmak üzere kıyı kenarlarında yerleşik ve giderek sayısı artan tesislerde, arıtma tesisi gibi önlemler yeterli düzeyde alınmaz ve “Kıyı Kanuna” aykırı yapılaşmalar ve planlı/plansız turizm gelişmeleri devam ederse, doğal ve kültürel çevre tahribatı yaşanacak kıyı

turizmi cazibesini yitirecektir. Sürdürülebilir bir turizm için kıyı kaynaklarının korunması ve kullanım yönetim modellerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Bölgede henüz su sporları etkinlikleri çok gelişmiş olmamakla birlikte, akarsu varlığı bakımından akarsuların debilerinin düşük oluşu turizm amaçlı kullanımlarda (Rafting ve nehir kayağı gibi) değerlendirilemeyeceği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ancak kıyı kesiminde, serbest dalış, deniz kanosu, olta balıkçılığı, amatör balıkçılık yapmak mümkündür (Çizelge 15) (Şekil 22).

3.6.10. Karavan Turizmi ve Çadırılı Kamp

Karavan ve çadırılı kamp turizmi, diğer turizm şekillerine oranla insana daha fazla doğayla baş başa kalma olanağı sağlayabilmektedir. Özellikle doğal güzelliklerden yararlanmak isteyen turistler için geliştirilmiş bir turizm türüdür. Bu turizm türü, 1980’li yıllarda ekonomik anlamda gidilen ülkeye fazla getirisi olmadığı için teşvik edilmemiş, 1990’lı yıllarda, doğal güzelliklerin korunması ve ekoturizmin gündeme gelmesi ile önem kazanmaya başlamıştır. Çadırılı kamp alanı olarak Paşalar köyü, Kalkın Köyü,ve Çayağzı Kum Pınar mevkii, Melenağzı, Karaburun, Balatlı, Aktaş, Edilli ve Ceneviz Kalesi kıyı kesimi potansiyel olabilecek alanlardır.

3.6.11. Piknik Alanları, Orman İçi Dinlenme Yerleri ve Tabiatı Koruma Alanları

Orman içi dinlenme yerleri; toplumun çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere olanak vermek maksadıyla oluşturulan sahalardır. Bunlar, A, B ve C tipi olmak üzere üçe ayrılmaktadır. A tipi sahalara; yüksek kaynak değerleri ve ziyaretçi potansiyeline sahip, çadır, karavan ve bungalov gibi geceleme merkezlerinin yakın çevresinde, yüksek ziyaretçi potansiyeline sahip ve günübirlik kullanım olanağı sağlayabilen sahalardır. B tipi sahalara; kent merkezlerinin yakın çevresinde, yüksek ziyaretçi potansiyeline sahip ve günübirlik kullanım olanağı olan

sahalardır. C tipi sahalar; kaynak değeri ve ziyaretçi potansiyeli çok sınırlı, genelde mahalli ihtiyaçları karşılamak için oluşturulan ve gününbirlik piknik olanağı veren sahalardır (Anonim, 2004b).

Akçakoca-Düzce karayolu üzerinde 2 ha'lık bir kullanım alanına sahip Şifalı Su Orman İçi Dinlenme yeri bulunmaktadır. Ayrıca Aktaş köyü sınırları içinde Akdere üzerinde *Aktaş şelalesi* , Sarıayla köyü sınırları içinde Sarma deresi üzerinde de *Sarıayla şelalesi* doğal değerleri ile önemli piknik alanları olarak da kullanıma açılmaya başlanmıştır.

Tabiatı Koruma Alanları bilim ve eğitim açısından önem taşıyan, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri içeren ve mutlak korunması gerekli olup, sadece ilim ve eğitim amaçlarıyla kullanmak üzere ayrılmış tabiat parçalarını tanımlamaktadır. Tabiatı Koruma Alanları, milli parklar gibi fakat daha küçük alanlarda yer almaktadır (Ürgenç, 2000). Akçakoca'da bulunan. Demirciönü Tabiatı Koruma Alanı, gerekli önlemler alınarak eğitim amaçlı ekoturizme açılabilir (Çizelge 15) (Şekil 22).

3.6.12. Çalışma Alanına Uygun Önerilebilecek Diğer Ekoturizm Faaliyetleri

- **Yön bulma sporu (Orienting)**

Yön bulma sporu, yön bulucuların detaylı harita ve pusula kullanarak arazide belli noktaya ulaşmayı hedefledikleri bir spor türüdür. Bu spor, ağaçlık bir alanda rekabet ortamı içerisinde yürüme veya dağ bisikleti ile yapılabilir. Standart bir yön bulma alanı; başlama noktası, halkalarla çevrilmiş olan işaretli kontrol noktaları, numaralandırılmış ve yollarla birbirine bağlı bulunması gereken alanlar ve bitiş noktasından oluşabilmektedir. Kişiye yön bulma halkalarını bulabilmesi için

ipuçları verilmektedir. Bu noktaları işaretlemek için alana kontrol bayrakları dikilmektedir.

Bu sporun yapılabilmesi için alanda patika, yürüyüş ya da araç yolu olması gerekmektedir. Kontrol noktaları güvenlik açısından patika yollar kullanılarak yapılmalıdır.

- **Dağ bisikleti ile yön bulma sporu**

Uluslararası Orientring Federasyonu (IOF) tarafından uygulanmaya başlanmış en yeni spor disiplini­dir. 1980' li yıllarda dağ bisikleti sporunun yaygın olduğu ülkelerde başlamış ve 1997 yılında 12 ayrı ülkede yarışları düzenlenir hale gelmiştir (Küçükosmanoğlu ve Arslangündoğdu, 2003).

Düzce ili içerisinde, Akçakoca ilçesinin köylere ulaşımı sağlayan yollarının asfalt veya stabilize olması dolayısıyla, dağ bisikleti ve yön bulma sporu için potansiyel arz eden birçok alanı içersinde bulundurmaktadır. Doğal çevre ve manzara güzelliğide göz önünde bulundurulduğunda, Sarıayla, Aktaş, Fakıllı köylerinin bu spor için en uygun yerler olduğu tespit edilmiştir.

3.7. Anket Sonuçları

3.7.1. Frekans ve Yüzde Dağılımları

Bu bölümde frekans ve yüzde analiz yöntemi kullanılmış ve yapılan analiz sonucunda frekans ve yüzdeler gerekli bölümlerde Çizelgelerle sunulmuştur.

3.7.1.1.Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Demografik Özellikleri

Yöre halkı ve yerli turistlerin demografik özellikleri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 16' da verilmiştir. Buna göre, ankete katılan yöre halkı ve yerli turistlerin % 49,7'si bay, % 49,7'si ise, bayandır. Diğer taraftan, ankete katılan yöre halkı ve yerli turistlerin, % 8,7'si 19 ve altı, % 50,8'i 20-29, %18,2'si 30-39, % 11,5'i 40-49, % 7,6'sı 50-59, % 2,8' inin ise 60 ve üstü yaş gruplarına sahipken; % 6,6'sının ilköğretim, % 31,7'sinin lise, % 14,3'ünün ön lisans, % 38,9'unun lisans, %7,6'sının ise lisansüstü eğitim seviyesine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 16' ya göre, ankete katılan yöre halkı ve yerli turistlerin % 40,9'unun evli, % 58,4'ünün bekar olup; % 27,4'ünün 500 YTL'den az, % 31,3'ünün 500-1000 YTL arası, % 15,9'unun 1001-1500 YTL arası, % 7,8'inin 1501-2000 YTL arası, % 7,4'ünün ise 2001 ve üstü bir aylık gelire sahip olduğu tespit edilmiştir.

Deneklerin; % 14,3'ü memur, % 9'u işçi, % 1,1'i çiftçi, % 32,4'ü öğrenci, % 10,1'i ev hanımı, % 10,3 serbest meslek, % 15,2 diğer seçeneğini işaretleyerek; sözleşmeli öğretmen, özel sektörde; avukat, mimar-mühendis, teknik eleman olduklarını belirtmişlerdir.

Ayrıca deneklerin % 43,9'u Akçakoca'da ikamet ederken, % 55,6' sının ise, Akçakoca' da ikamet etmediği bildirmiştir.

Çizelge 16.Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		F	%	Demografik Özellikler		F	%
Cinsiyet	Bay	216	49,7	Meslek	Memur	62	14,3
	Bayan	216	49,7		İşçi	39	9,0
	Boş	3	0,7		Çiftçi	5	1,1
Yaş Grubu	19 ve altı	38	8,7		Öğrenci	141	32,4
	20 -29	221	50,8		Emekli	32	7,4
	30-39	79	18,2		Ev hanımı	44	10,1
	40-49	50	11,5		Serbest Meslek	45	10,3
	50-59	33	7,6		Diğer	66	15,2
	60 ve üzeri	12	2,8		Boş	1	0,2
	Boş	2	0,5	Aylık Gelir	500den az	119	27,4
Eğitim Durumu	İlköğretim	29	6,6		500-1000	136	31,3
	Lise	138	31,7		1001-1500	69	15,9
	Ön lisans	62	14,3		1501-2000	34	7,8
	Lisans	169	38,9		2001 ve üstü	32	7,4
	Yüksek lisans	33	7,6		Boş	45	10,3
	Boş	4	0,9	İkametgah Durumu	Akçakoca'da yaşıyorum	191	43,9
Medeni Durum	Evli	178	40,9		Akçakoca'da yaşamıyorum	242	55,6
	Bekar	254	58,4		Boş	2	0,5
	Boş	3	0,3		Toplam	435	100,0

3.7.1.2. Yerli Turistlerin Seyahat Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Yerli turistlerin seyahat özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 17' de verilmiştir. Ankete yanıt veren turistlerin; % 23,6'sı konaklamıyorum seçeneğini işaretlerken, % 28,1'i konaklama yeri olarak yazlıkları, % 3,7'si pansiyonları, % 4'ü kampingleri, % 7,4'ü otelleri tercih ettiklerini, % 31'i diğer seçeneğini işaretleyerek; aile, akraba, arkadaş, köy ve öğrenci evleri ile akraba veya arkadaşlarının yazlıklarında, konaklamayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Turistlerin Akçakoca'yı ziyaret etme sayılarına ilişkin verdikleri yanıtlar incelendiğinde; % 7,4'ünün ilk kez, % 3,3'ünün ikinci kez, % 3,3'ünün de üçüncü kez, % 80,2'sinin ise 4 ve daha fazla sayıda yöreyi ziyaret ettikleri anlaşılmaktadır.

Bu yanıtlara göre; Akçakoca’da deneyim elde eden turistlerin genel olarak yöreye defalarca tekrar gelmeyi tercih ettikleri sonucuna varılabilmektedir

Çizelge 17. Turistlerin Seyahat Özellikleri

Yöreye geliş sıklığı		F	%	Yörede Konaklama Süresi		F	%
	Haftada bir	19	7,9		Günübirlik	73	30,2
	15 günde bir	28	11,6		1 – 3 gün	41	16,9
	Ayda bir	22	9,1		4 - 6 gün	11	4,5
	Üç ayda bir	32	13,2		1 hafta	22	9,1
	Yılda bir	26	10,7		15 gün	17	7,0
	Diğer	55	22,7		1 ay ve daha fazla	68	28,1
	Boş	13	5,4		Boş	10	4,1
Konaklama Yapılan Yer	Konaklamıyorum	57	23,6	Yöreye Birlikte Geline KİŞİ	Yalnız	34	14,0
	Yazlık	68	28,1		Aile	130	53,7
	Pansiyon	9	3,7		Akraba	16	6,6
	Kamping	1	0,4		Arkadaş	80	33,1
	Otel	18	7,4		Tur vb.	5	2,1
	Diğer	75	31,0		Diğer	1	0,4
	Boş	14	5,8				
Yöreyi Ziyaret Etme sayısı	İlk	18	7,4	Yöreyi Ziyaret Etmeyi Tercih Ettikleri Mevsim	İlkbahar	31	12,8
	2. kez	8	3,3		Yaz	224	92,6
	3. kez	8	3,3		Sonbahar	25	10,3
	4.kez ve üzeri	194	80,2		Kış	34	24,0
	Boş	14	5,8				
Ziyaretçilerin Yöreye Geldikleri İl	İL	F	%	Ziyaretçilerin Yöreye Geldikleri İl	İL	F	%
	Adana	1	0,4		Izmir	3	1,2
	Almanya	3	1,2		Izmit	4	1,7
	Amasya	1	0,4		Kastamonu	1	0,4
	Ankara	22	9,1		Kayseri	4	1,7
	Antalya	2	0,8		Konya	1	0,4
	Antep	1	0,4		Mugla	1	0,4
	Bolu	19	7,9		Sakarya	4	1,7
	Bursa	4	1,7		Sivas	1	0,4
	Düzce	65	26,9		Urfa	1	0,4
	Ereğli	1	0,4		Yozgat	2	0,8
	Giresun	11	4,5		Zonguldak	3	1,2
	Hatay	2	0,8		Boş	12	5,0
	Istanbul	1	0,4		Toplam	242	100,0

Yerli Turistlerin Akçakoca’ya geliş sıklıklarına ilişkin verdikleri yanıtlar incelendiğinde; % 7,9’unun haftada bir, % 11,6’sının 15 günde bir, % 9,1’inin ayda bir, % 13,2’sinin üç ayda bir; % 10,7’sinin yılda bir, % 22,7’sinin ise diğer seçeneğini işaretleyerek; genellikle yaz sezonunda sürekli ya da 5-6 kez, tatillerde ve okul dönemi boyunca hafta içi, Akçakoca’ya geldiklerini ifade etmişlerdir.

Çizelge 17'e göre yerli turistlerin yöreye geldikleri illere ilişkin verdikleri yanıtlar incelendiğinde; ankete katılanların büyük bir çoğunluğunun % 26,9 ile Düzce merkez ve ilçelerinden, % 9,1 ile Ankara'dan, % 7,9 ile Bolu'dan geldikleri belirlenmiştir. Ayrıca Ereğli (% 4), Zonguldak (% 1,2), Sakarya (% 1,7), İzmit (% 1,7), İstanbul (% 0,4) gibi yakın illerin yanı sıra Adana (% 0,4), Amasya (% 0,4), Antalya (% 0,8), Gaziantep (% 0,4), Bursa (% 1,7), Giresun (% 4,5), Hatay (% 0,8), İzmir (% 1,2), Kastamonu (% 0,4), Kayseri (% 1,7), Konya (% 0,4), Muğla (% 0,4), Sivas (% 0,4), Urfa (% 0,4), ve Yozgat (% 0,8), illerinden de yerli turistlerin yöreye geldikleri tespit edilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda Akçakoca'ya gelen yerli turistlerin bir kısmının akraba ziyareti diğer bir kısmının ise eğitim ve turizm amaçlı yöreye geldikleri kanısına varılmıştır.

Turistlerin, % 30,2'i günübirlik Akçakoca' ya gelmeyi tercih ettiği tespit edilirken, % 16,9'u 1-3 gün, % 4,5'i 4-6 gün, % 9,1'i bir hafta, % 7'si 15gün, % 28,1'i 1 ay ve daha fazla zaman dilimlerinde Akçakoca'da kaldıklarını bildirmişlerdir. Akçakoca'ya gelen turistlerin büyük bir çoğunluğu uzun süreli kalmayı tercih ettiğini bildirirken, günübirlik ziyaretçi sayısında çok olması dikkat çekmektedir. Günübirlik ziyaret edilmesinde; konaklama olanaklarının kısıtlı olması ve turistlerin daha çok yakın illerden yöreye gelmeyi tercih etmelerinin etken olduğu düşünülmektedir.

Turistler % 53,7'lik bir oranla ailem seçeneğini işaretlemişlerdir. Yine, turistlerin % 14'ü yalnız, % 33,1'si arkadaş(lar), % 6,6'sının akraba, %2,1'i de tur vb. organizasyonlarla, % 4'ünün ise diğer seçeneğini işaretleyerek görüş bildirdikleri görülmektedir. Yerli turistlerin yöreyi ziyaret etmeyi tercih ettikleri mevsim bölümüne verdikleri yanıtlar incelendiğinde % 2,6'lık bir oranla yaz mevsimi seçeneğinin en yoğun grubu oluşturduğu tespit edilirken, % 24'lük oranla kış,

% 2,8'lik oranla ilkbahar ve % 10,3'lük oranla sonbahar mevsimlerinin de tercih edildiği anlaşılmaktadır. Kış aylarındaki talep artışında yöreye eğitim amaçlı gelen öğrencilerin etkisinin olduğu düşünülmektedir.

Turistlerin daha çok bireysel turizm yaptıkları tespit edilirken konaklama yeri olarak en çok yazlıkları tercih ettiği, otel, pansiyon ve kampinglerin ise daha az tercih edildiği görülmektedir. Otel, pansiyon ve kampinglerin uluslararası standartlarda olmaması ve buna rağmen konaklama ücretlerinin pahalı olmasından tercih edilmediği düşünülmektedir.

3.7.1.3.Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Turizm Faaliyetleri

Yöre halkı ve yerli turistlerin Akçakoca'nın en beğendikleri özelliklerini, Akçakoca'da yapılmasını uygun buldukları turizm türlerini, Akçakoca'da turizm etkinliklerini gerçekleştirmek için tercih ettikleri alanları, bu alanlardaki rekreasyonel aktivite taleplerini, faydalanma sıklığı, alanlara ulaşım şeklini, ve bu alanlara gidememe nedenleri Çizelge 18' de verilmiştir.

Turizm faaliyetlerine ilişkin Akçakoca'nın en beğendiğiniz özellikleri sorusuna verilen yanıtlar arasında, % 65,5'lik bir oranla doğal özellikler birinci, % 50,6'lık bir oranla da plajları ikinci, % 42,3'lük bir oranla ulaşım kolaylığı üçüncü sırada yer almıştır. Yine soruya cevap verenlerin % 18,9'unun Şenlik ve Festivaller seçeneğini, % 16,3'nün güvenlik seçeneğini, % 4,4'ünde diğer seçeneğini işaretlemişlerdir. Diğer seçeneğini işaretleyerek görüş bildirenler ise, beğenilerini folklorik yapının arttırdığını ifade etmişlerdir. Yapılan analiz sonucu deneklerin en çok Akçakoca'nın doğal yapısı ve plajlarını beğendikleri tespit edilirken, bunlara ek olarak yakın illerde ikamet eden turistlerin Akçakoca'yı tercih etmelerinin bir diğer nedenininde Akçakoca'yı kolay ulaşılabilir bulmalarından kaynakladığı kanısına varılmıştır.

Çizelge 18. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Turizm Faaliyetleri

		F	%			F	%
Akçakoca İlçesinin Beğenilen Özellikleri	Doğal özellikleri	285	65,5	Ekoturizm Açısından Önemli Olan Doğal ve Tarihi Alanlara Talep	Deniz ve plajlar	340	78,2
	Plajları	220	50,6		Şelaleler ve mağaralar	180	41,4
	Tarihi ve kültürel özellikleri	110	25,3		Orman içi dinlenme ve mesire yerleri	197	45,3
	Ulaşım kolaylığı	184	42,3		Kamp alanları	126	29,0
	Spor olanakları	48	11,0		Ceneviz Kalesi	283	65,1
	Güvenlik	71	16,3		Cami, mezarlık ve türbeler	158	36,3
	Şenlik ve festivalle	82	18,9		Tarihi evler	131	30,1
	Diğer	19	4,4		Liman	200	46,0
					Güneşin batışı	217	49,9
					Hiçbiri	5	1,1
Tercih Edilen Plajlar	Melenağzı	53	12,2	Alanlardan Faydalanma Sıklığı	Diğer	3	0,7
	Karaburun	54	12,4		Hiçbir zaman	29	6,7
	Edilli Ağzı	94	21,6		Nadiren	93	21,4
	Kale plajı	199	45,7		Ara sıra	103	23,7
	Kadınlar plajı	53	12,2		Genellikle	108	24,8
	Çuhallı plajı	85	19,5		Her zaman	72	16,6
	Diğer	138	31,7		Boş	30	6,9
Alanlara Giderken Kullanılan Ulaşım Aracı	Yaya	135	31,0	Alanlara Gitmememe/ Gidememe Nedenleri	Toplam	435	100,0
	Bisiklet	5	1,1		Arabam yok	60	13,8
	Motosiklet	8	1,8		Uzak	61	14,0
	Özel araç	265	60,9		Toplu ulaşım yok	45	10,3
	Taksi	44	10,1		Ulaşım pahalı	17	3,9
	Toplu taşıma aracı	80	18,4		Güvenli değil	26	6,0
	Diğer	8	1,8		Yol bozuk	55	12,6
Tercih Edilen Spor Aktiviteleri				Akçakoca İlçesi İçin Uygun Buldukları Turizm Türleri	Alanları bilmiyorum	32	7,4
	Yürüyüş	231	53,1		Diğer	90	20,7
	Koşu	53	12,2		Doğa turizmi	317	72,9
	Yüzme	274	63,0		Kültür turizmi	116	26,7
	Su sporları	27	6,2		Av turizmi	59	13,6
	Balıkçılık	61	14,0		Inanç turizmi	14	3,2
	Bisiklet	32	7,4		Macera turizmi	43	9,9
	Dağcılık	6	1,4		Tarım turizmi	45	10,3
	Avcılık	31	7,1		Bilim turizmi	6	1,4
	Güreş	6	1,4		Foto turizm	91	20,9
	Diğer	28	6,4		Diğer	18	4,1

Deneklerin ekoturizm etkinliklerine konu olan alanlara gitmelerine ilişkin verdikleri yanıtlar incelendiğinde % 78,2’lik oranla deniz ve plajlar, % 65,1’lik oranla Ceneviz Kalesi, % 49,9’luk oranla güneşin batışı, % 46’lık oranla liman, % 45,3’lük oranla orman içi dinlenme ve mesire yerleri , % 41,4’lük oranla şelaleler ve mağaralar, % 36,3’lük oranla cami, mezarlık ve türbeler, % 30,1’lik oranla tarihi

evler, % 29'lük oranla kamp alanları, % 1,1'lik oranla da hiçbir seçeneği işaretlenmiştir.

Deneklerin gitmeyi tercih ettikleri plajlara ilişkin verdikleri yanıtlar incelendiğinde; % 12,2'sinin Melenazgı, % 12,4'ünün Karaburun, % 21,6'sının Edilliağzı, % 45,7'sinin Kale plajı, % 12,2'sinin Kadınlar plajı, % 19,5'inin Çuhallı plajlarına gitmeyi tercih ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca % 31,7'si diğer seçeneğini işaretleyerek Paşalar köyü, Kalkın köyü, Değirmenazgı, Köroğlu, Armut Çayağzı plajları ile Alaplı yolu üzeri Akkaya köyü mevki ile kent merkezinde bulunan diğer plajlara gittiklerini belirtmişlerdir.

Ekoturizme konu olan alanlardan faydalanma sıklıkları sorulduğunda yanıtlayanların % 6,7'sinin hiçbir zaman, % 21,4'ünün nadiren, % 23,7'sinin ara sıra, % 24,8'inin genellikle, % 16,6'sının ise her zaman seçeneklerini işaretlemişlerdir. Genel olarak Akçakoca' da ekoturizm için potansiyel arz eden alanlara mevcut bir talebin olduğu açıkça görülmektedir.

Deneklerin alanlara % 60,9 ile özel araç ile gitmeyi tercih ettikleri görülürken % 31'inin yaya, % 18,4'ünün toplu taşıma aracı, % 10,1'inin taksi, % 1,8'inin motosiklet, % 1,1'inin bisiklet ile alanlara ulaşmayı tercih ettikleri görülmektedir.

Deneklerin söz konusu olan bu alanlara gitmeme veya gidememe nedenlerine verdikleri yanıtlar incelendiğinde % 14'ünün uzak, % 13,8'inin arabam yok, % 10,3'ünün toplu taşıma aracı yok, % 6'sının güvenli değil, % 3,9'unun ulaşım pahalı, % 7,4'ünün alanları bilmiyorum seçeneklerini işaretledikleri ayrıca % 20,7'sinin diğer seçeneğini işaretleyerek gidememe nedenlerini; çalıştığım için vakit bulamıyorum, rekreasyonel açıdan çekici bulmuyorum, sürekli gidince sıkılıyorum, sadece denize girmek için geliyorum, kirli, kalabalık, yöre halkının konuk sever olduğunu düşünmüyorum olarak belirttikleri görülmüştür.

Tercih edilen spor aktivitelerinin % 63'lük bir oranla yüzme seçeneği en yoğun grubu oluşturmaktadır. Sırasıyla tercih edilen diğer aktivitelerin ise % 53,1'lük oranla yürüyüş, % 14'lük oranla balıkçılık, % 12,2'lik koşu, % 7,4'lük bisiklet, % 7,1'lik oranla avcılık, % 1,4'lük oranla güreş seçeneklerinin işaretlendiği görülmektedir. Yine verilen yanıtlar arasında % 6,4'lük oranla diğer seçeneğini işaretleyenler basketbol, futbol, tenis sporlarını yaptıklarını belirtirken, hiçbirini yapmadıklarını belirterek görüş bildirenlerinde olduğu görülmektedir.

Akçakoca ilçesi için uygun gördükleri turizm faaliyetleri sorulduğunda ise verilen yanıtlar içerisinde % 72,9'luk bir oranla doğa turizmi seçeneğinin en yoğun grubu oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca sırasıyla % 26,7'lik oranla kültür turizmi, % 20,9'luk oranla foto turizmi, % 13,6'lık oranla av turizmi, % 10,3'lük oranla tarım turizmi, % 9,9'luk oranla macera turizmi, % 3,2'lik oranla inanç turizmi seçeneklerinin işaretlenirken, % 4,1'lik oranla ise diğer seçeneğinin işaretleyerek yaz turizmi olarak görüş bildirdikleri görülmektedir.

3.7.1.4. Yöre Halkının ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyi

Deneklerin Akçakoca'daki turizm alanları açısından memnuniyet düzeylerini belirlemek amacıyla verilen olumlu ve olumsuz yargıların frekans, yüzde dağılımları ve aritmetik ortalamaları Çizelge 19 ve Çizelge 20'de verilmiştir.

• Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Arttıran Etmenler

Yöre halkı ve yerli turistlerin memnuniyet düzeylerini arttıran yargılara deneklerin verdikleri yanıtların frekans, yüzde dağılımları ve aritmetik ortalamaları aşağıda sunulmuştur (Çizelge 19).

“Doğal çevre ve manzara güzelliği” yargısına % 3,9'u hiç etkili değil, % 9,2'si “etkili değil”, % 32,4'ü “kararsız”, % 23'ü “etkili”, % 28,5'i “Çok etkili” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ise 3,6493

olarak bulunmuştur. Buna göre; bu yargının, yöre halkı ve yerli turistlerin Akçakoca'daki turizm alanları açısından memnuniyet düzeylerinde etkili olduğu görüş birliği ortaya çıkmaktadır

Çizelge 19. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Arttıran Etmenlerin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Etmenler (Yargılar)	N	Ort. $\bar{X}$	S.S	Hiç Etkili Değil		Etkili Değil		Kararsız		Etkili		Çok Etkili	
				F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Doğal çevre ve manzara güzelliği	422	3,6493	1,11787	17	3,9	40	9,2	141	32,4	100	23,0	124	28,5
Doğal alana kolay ulaşabilme olanağı	416	3,0793	1,14111	31	7,1	105	24,1	137	31,5	86	19,8	57	13,1
Doğal alanlarda egzersiz olanağı sağlaması	401	2,2519	1,08577	117	26,9	132	30,3	101	23,2	36	8,3	15	3,4
Doğal bir çevrede boş zaman değerlendirmek	402	3,0796	1,17481	45	10,3	75	17,2	137	31,5	93	21,4	52	12,0
Doğal alanlar hakkında bilgi edinmek	401	2,3042	1,15421	116	26,7	133	30,6	88	20,2	42	9,7	22	5,1
Sessizlik ve huzur	414	3,4928	1,22670	29	6,7	63	14,5	106	24,4	107	24,6	109	25,1
Macera ve keşif duygusu	405	2,5407	1,34107	120	27,6	95	21,8	85	19,5	61	14,0	44	10,1
Kent stresinden ve günlük yoğunluklardan kurtulmak	408	3,5147	1,24011	32	7,4	52	12,0	112	25,7	98	22,5	114	26,2
Çevre temizliği	411	2,5815	1,36687	120	27,6	89	20,5	101	23,2	45	10,3	56	12,9
Yeni insanlarla tanışmak	403	2,3672	1,24154	126	29,0	106	24,4	102	23,4	35	8,0	34	7,8
Büyük gruplarla eğlenceli bir ortamda bulunma fırsatı	405	2,5654	1,34929	115	26,4	100	23,0	85	19,5	56	12,9	49	11,3
Sadece ailem ve dostlarımla baş başa olma fırsatı	409	3,3863	1,32006	48	11,0	51	11,7	117	26,9	81	18,6	112	25,7
Çocukların iyi zaman geçireceği mekânlar bulunması	403	2,4491	1,34729	133	30,6	96	22,1	76	17,5	56	12,9	42	9,7
Değişik spor aktivitelerinin yapılabilmesi	400	2,0525	1,13929	159	36,6	129	29,7	66	15,2	24	5,5	22	5,1
Sportif balıkçılık yapabilme	400	2,1875	1,31212	173	39,8	82	18,9	79	18,2	29	6,7	37	8,5
Su sporları yapabilme	405	2,1852	1,24590	165	37,9	91	20,9	85	19,5	37	8,5	27	6,2
Mevcut plajlar ve olanakları	408	3,0662	1,16376	36	8,3	98	22,5	134	30,8	83	19,1	57	13,1
Tarihi alanlar hakkında bilgi edinmek	406	2,2635	1,46801	123	28,3	139	32,0	93	21,4	33	7,6	17	3,9
Yöresel ve folklorik özellikleri tanıma fırsatı	405	2,2815	1,16457	121	27,8	137	31,5	83	19,1	40	9,2	24	5,5
Şenlik ve festivallerin düzenlenmesi	403	2,7916	1,31248	86	19,8	89	20,5	101	23,2	77	17,7	50	11,5
Gün batımını izleme olanağı	411	3,7518	1,26171	30	6,9	39	9,0	93	21,4	90	20,7	159	36,6
Tatil ve eğlence maliyetlerinin düşük olması	408	2,8407	1,40256	90	20,7	95	21,8	86	19,8	64	14,7	73	16,8

“Doğal alana kolay ulaşabilme olanağı” yargısına deneklerin % 31,5’i “kararsız” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ise 3,0733 olarak bulunmuştur.

“Doğal alanlarda egzersiz olanağı sağlaması” yargısına en çok % 30,3 ile “etkili değil” yanıtı verilmiştir. Verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,2519 olarak bulunmuştur. Buna göre; bu yargının deneklerin Akçakoca’daki turizm alanları açısından memnuniyet düzeylerinde etkili olmadığı belirlenmektedir.

“Doğal bir çevrede boş zaman değerlendirmek” yargısına deneklerin % 31,5’i “kararsız” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ise 3,0796 olarak bulunmuştur. Buna göre; bu yargının deneklerin memnuniyet düzeylerinde kısmen etkili, kısmen etkisiz olduğu tespit edilmektedir.

“ Doğal alanlar hakkında bilgi edinmek” yargısına en çok % 30,6 ile “etkili değil” yanıtını verilmiştir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ise 2,3042 olarak bulunmuştur. Buna göre; bu yargı deneklerin memnuniyet düzeylerinde etkili değildir.

“Sessizlik ve huzur” yargısına en çok % 25,1 ile “çok etkili” yanıtı verilmiştir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ise 3,4928 olarak bulunmuştur. Buna göre; bu yargının deneklerin Akçakoca’daki turizm alanları açısından memnuniyet düzeylerinde etkili olduğu görüş birliği ortaya çıkmaktadır.

“Macera ve keşif duygusu” yargısına % 27,6’sı “hiç etkili değil” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ise 2,5407 olarak bulunmuştur.

“Kent stresinden ve günlük yoğunluklardan kurtulmak” yargısına % 26,2’i “çok etkili” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik

ortalaması ise 3,5147 olarak hesaplanmıştır. Buna göre; bu yargının, deneklerin memnuniyet düzeylerinde etkili olduğu görülmektedir.

“Çevre temizliği” yargısına en çok % 27,6’sı, “Yeni insanlarla tanışmak” yargısına en çok % 29’u, “Büyük gruplarla eğlenceli bir ortamda bulunma fırsatı” yargısına % 26,4’ü “hiç etkili değil” yanıtları verilmiştir. Deneklerin verdikleri yanıtlar incelediğinde bu yargıların memnuniyetlerinde etkili olmadığı ortaya çıkmaktadır.

“Sadece ailemle ve dostlarımla baş başa olma fırsatı” yargısına en çok % 25,7 ile “çok etkili” yanıtı verilmiştir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ise 3,3863 olarak bulunmuştur. Buna göre; bu yargının deneklerin Akçakoca’daki turizm alanları açısından memnuniyet düzeylerinde etkili olduğu görüş birliği ortaya çıkmaktadır.

“Su sporları yapabilme” yargısına en çok %37,9’u, “Çocukların iyi zaman geçireceği mekanlar bulması” yargısına en çok % 30,6’sı, “Sportif balıkçılık yapabilme” yargısına en çok % 39,8’i, “ Değişik spor aktivitelerinin yapılabilmesi” yargısına % 36,6’sı “hiç etkili değil” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması incelendiğinde ise bu yargıların memnuniyetlerinde etkili olmadığı görülmektedir.

“Mevcut plajlar ve olanakları” yargısına % 30,8’i “kararsız” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,0662 ile kısmen etkili kısmen etkisiz olduğu belirlenmiştir.

“Tarihi alanlar hakkında bilgi edinmek” yargısına en çok % 32’si, “Yöresel ve folklorik özellikleri tanıma fırsatı” yargısına en çok % 31,5’i “etkili değil”, yanıtlarını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması

incelendiğinde ise bu yargıların memnuniyetlerinde etkili olmadığı tespit edilmektedir.

“Şenlik ve Festivallerin düzenlenmesi” yargısına en çok % 23,2’si “kararsız” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,7916 ile “etkili değil” ile “kararsız” seçenekleri arasında bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Gün batımını izleme olanağı” yargısına % 36,6’sı “çok etkili” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,7518 ile “etkili” seçeneğine yakın olarak belirlenmiştir.

“Tatil ve eğlence maliyetlerinin düşük olması” yargısına % 21,8’i “etkili değil” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,8407 ile kararsız bir görüşün hakim olduğunu göstermektedir.

- **Yöre Halkının ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Azaltan Etmenler**

Çizelge 20’de yöre halkı ve yerli turistlerin memnuniyet düzeylerini azaltan yargılara verdikleri yanıtların frekans, yüzde dağılımları ve aritmetik ortalamaları verilmiştir.

“Yaz aylarında oluşan nüfus artışı” yargısına % 42,1’i “hiç sorun değil” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ise 2,1473 olarak bulunmuştur.

“Plajlarda çok fazla kullanım yoğunluğu” yargısına % 25,3’ü, “ Kamplarda ve piknik alanlarında kullanım yoğunluğu” yargısına % 29,9’u “sorun değil”, yanıtlarını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması incelendiğinde bu yargılar için olan görüşleri “sorun değil” ve “kararsız” seçenekleri arasında bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çizelge 20 Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Azaltan Etmenlerin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Etmenler (Yargılar)	N	Ort $\bar{X}$	s.s	Hiç sorun değil		Sorun değil		Kararsız		Sorun		Çok Sorun	
				F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Yaz aylarında oluşan nüfus artışı	414	2,1473	1,30376	183	42,1	92	21,1	71	16,3	31	7,1	37	8,5
Plajlarda çok fazla kullanım yoğunluğu	414	2,5628	1,29243	106	24,4	110	25,3	104	23,9	47	10,8	47	10,8
Kamplarda ve piknik alanlarında kullanım yoğunluğu	412	2,4248	1,20690	108	24,8	130	29,9	97	22,3	45	10,3	32	7,4
Yönlendirme ve uyarı levhaları eksikliği	406	2,9778	1,37598	79	18,2	71	16,3	116	26,7	60	13,8	80	18,4
Yollar, sahil, piknik ve kamp alanlarındaki çöpler	414	3,9106	1,17448	16	3,7	36	8,3	101	23,2	77	17,7	184	42,3
Plajlarda tuvalet, soyunma kabini ve duş yetersizliği	412	4,1942	1,04923	9	2,1	21	4,8	77	17,7	79	18,2	226	52,0
Doğal ve tarihi güzellikler hakkında tanıtım ve reklâm eksikliği	416	3,6058	1,25664	28	6,4	55	12,6	109	25,1	85	19,5	139	32,0
Doğal ve tarihi güzellikleri tanıtan tur ve organizasyonların olmaması	413	3,5884	1,34744	38	8,7	60	13,8	86	19,8	79	18,2	150	34,5
Doğal alanlara ulaşım zorluğu, toplu taşıma araçlarının olmaması/yetersizliği	410	3,2049	1,41662	65	14,9	75	17,2	88	20,2	75	17,2	107	24,6
Araç sayısının fazlalığı ve trafik sorunları	413	2,7409	1,37353	89	20,5	117	26,9	91	20,9	44	10,1	72	16,6
Yaz aylarında gürültüde artış olması	409	2,6601	1,37534	98	22,5	121	27,8	76	17,5	50	11,5	64	14,7
Doğal alanlarda kitle iletişim araçlarının insanları rahatsız etmesi	407	2,5553	1,31166	105	24,1	114	26,2	96	22,1	41	9,4	51	11,7
Yolların bakımsızlığı	410	3,4390	1,34417	39	9,0	66	15,2	117	26,9	52	12,0	136	31,3
Otopark eksikliği ve yollara araçların park etmesi	407	3,6806	1,30032	33	7,6	46	10,6	93	21,4	81	18,6	154	35,4
Yapı yoğunluğu ve plansız yapılaşma	413	3,4964	1,34132	41	9,4	62	14,3	95	21,8	81	18,6	134	30,8
Konaklama imkânının kısıtlı olması	410	2,9780	1,47746	97	22,3	66	15,2	90	20,7	63	14,5	94	21,6
Yeterli ve kaliteli tesis eksikliği	409	3,4621	1,38237	47	10,8	60	13,8	97	22,3	67	15,4	138	31,7
Spor, eğlence dinlenme tesisleri gibi yerlerin yeterli olmaması	414	3,5097	1,36496	43	9,9	59	13,6	101	23,2	66	15,2	145	33,3
Yeterli alt yapının olmaması (Kanalizasyon, içme suyu vd.)	413	3,8426	1,26833	27	6,2	43	9,9	78	17,9	85	19,5	180	41,4
Düzenlenmiş kırsal ve kentsel alanlarda bakım çalışmalarının yapılmaması veya yetersiz kalması	406	3,6404	1,22474	21	4,8	55	12,6	112	25,7	79	18,2	139	32,0
Kanalizasyonların arıtmasız olarak akarsu ve denize bırakılmaları	409	4,1565	1,20455	19	4,4	30	6,9	65	14,9	49	11,3	246	56,6
Çöp vd. katı atıklarla denizin kirletilmesi	411	4,3625	1,04413	9	2,1	22	5,1	56	12,9	48	11,0	276	63,4
Can ve mal güvenliği eksikliği	406	2,9163	1,50649	96	22,1	88	20,2	78	17,9	42	9,7	102	23,4
İklimsel faktörlerden dolayı deniz mevsiminin kısa olması	412	3,3422	1,39755	53	12,2	69	15,9	101	23,2	62	14,3	127	29,2

“Yönlendirme ve uyarı levhaları eksikliği” yargısına % 26,7’si “kararsız” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ise 2,9778 olarak bulunmuştur. Buna göre; bu yargının, deneklerin Akçakoca’daki turizm alanları açısından memnuniyet düzeyleri açısından “kararsız” seçeneğine yakın olduğu ortaya çıkmaktadır.

“Yollar, sahil, piknik ve kamp alanlarındaki çöpler” yargısına % 42,3’ü, “Plajlarda tuvalet, soyunma kabini ve duş yetersizliği” yargısına % 52’si, “Doğal ve tarihi güzellikler hakkında tanıtım ve reklam eksikliği” yargısına % 32’si “Doğal ve tarihi güzellikleri tanıtan tur ve organizasyonların olmaması” yargısına % 34,5’i, “Doğal alanlara ulaşım zorluğu, toplu taşıma araçlarının olmaması/yetersizliği” yargısına % 24,6’sı “çok sorun” yanıtlarını vermişlerdir. Deneklerin bu yargılar için verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması incelendiğinde görüş birliği ile bu yargıları sorun olarak nitelendirdikleri görülmektedir.

“Araç sayısının fazlalığı ve trafik sorunları” yargısına % 26,9’u, “Yaz aylarında gürültüde artış olması” yargısına % 27,8’i, “Doğal alanlarda kitle iletişim araçlarının insanları rahatsız etmesi” yargısına % 26,2’si “sorun değil”, yanıtlarını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, aritmetik ortalamaların “sorun değil” ile “kararsız” seçenekleri arasında bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Yolların bakımsızlığı” yargısına deneklerin % 31,3’ü, “Otopark eksikliği ve yollara araçların park etmesi” yargısına % 35,4’ü, “Yapı yoğunluğu ve plansız yapılaşma” yargısına % 30,8’i “çok sorun” yanıtlarını vermişlerdir. Deneklerin bu yargılara verdiği cevapların aritmetik ortalaması incelendiğinde Akçakoca’daki turizm alanlarındaki memnuniyet düzeyleri açısından bu yargıların, sorun olarak algılandığı görülmektedir.

“Konaklama olanaklarının kısıtlı olması” yargısına % 22,3’ü “hiç sorun değil” % 21,6’sı “çok sorun” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,9780 olarak hesaplanmıştır.

“Yeterli ve kaliteli tesis eksikliği” yargısına % 31,7’si, “Spor eğlence dinlenme tesisi gibi yerlerin yeterli olmaması” % 33,3’ü, “Yeterli alt yapının olmaması” yargısına % 41,4’ü, “Düzenlenmiş kırsal ve kentsel alanlarda bakım çalışmalarının yapılmaması ya da yetersiz kalması” yargısına % 32’si “çok sorun” yanıtlarını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması incelendiğinde ise yöre halkı ve yerli turistlerin bu yargıları sorun olarak gördükleri ortaya çıkmıştır.

“Kanalizasyonların arıtmasız olarak akarsu ve denize bırakılmaları” yargısına % 56,6’sı, “Çöp ve diğer katı atıklarla denizin kirletilmesi” yargısına % 63,4’ü “çok sorun” yanıtlarını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması incelendiğinde deneklerin Akçakoca’da kanalizasyonların arıtmasız olarak akarsu ve denizlere bırakıldıklarını düşündükleri ve çöp vd. katı atıklarla denizin kirletilmesini de çok sorun olarak nitelendirdikleri görülmektedir.

“Can ve mal güvenliği eksikliği” yargısına % 22,1’i “hiç sorun değil” % 23,4’ü “çok sorun” yanıtını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,9163 ile bu yargı hakkındaki genel görüşün kararsız bir eğilim gösterdiği ortaya çıkmaktadır.

“İklimsel faktörlerden dolayı deniz mevsiminin kısa olması” yargısına % 29,2’i, “Zararlı böcekler ve başı boş hayvanlar” yargısına % 27,1’i “çok sorun” yanıtlarını vermişlerdir. Deneklerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması incelendiğinde ise verdikleri yanıtlar “kararsız” ve “sorun” seçenekleri arasında bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.7.2. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Belirleyen Etmenlerin Sınıflandırılması

Ankete katılan yöre halkı ve yerli turistlerin memnuniyet düzeylerini belirlemek için, ankette verilen yargılara ilişkin yanıtlar ile değişkenler arasındaki korelasyon hesaplanarak, birbirleri ile ilişkili olan ve aynı boyutu ölçen değişkenlerin gruplandırılması amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Ayrıca aynı faktör grubu içinde yer alan yargılara verilen yanıtlara ilişkin veriler güvenilirlik analizi ile test edilmiştir. Elde edilen istatistiki veriler Çizelge 21 ve Çizelge 22’de yer almaktadır (Ural ve Kılıç, 2005).

Deneklerin memnuniyet düzeylerini arttıran 22 yargıya verdikleri yanıtlara ilişkin veriler faktör analizi ile gruplandırılmış ve üç adet faktör tespit edilmiştir. Tespit edilen faktörlere ilişkin faktör yükleri ve güvenilirlik analizi sonuçları Çizelge 19’da verilmiştir. Çizelge 21’e göre; 22 yargıya ilişkin ölçeğin 3 faktörlü olduğu ve toplam varyansın % 41,883’ünü açıkladığı görülmektedir. Birinci faktör toplam varyansın % 16,534’ünü, ikinci faktör % 15,832’sini ve üçüncü faktör ise toplam varyansın % 9,517’sini açıklamaktadır. Bu üç faktöre ilişkin Cronbach’s alpha’sı değerleri birinci faktör için 0,8018, ikinci faktör için 0,7898, üçüncü faktör için 0,7098 ‘dir. Hesaplanan alfa değerlerine bakıldığında her üç faktöründe çok güvenilir olduğu belirlenmiştir. Memnuniyet düzeyini arttıran kriterleri belirlemek amacıyla verilen 22 adet yargıdan 10 adeti birinci faktöre, 10 adeti ikinci faktöre, 2 adeti ise üçüncü faktöre dahil olmuştur. Faktör 1’ de yer alan kriterlerin hepsinin bir katılım istediği düşünülerek “doğal alanlardan aktif olarak faydalanma”, faktör 2’de yer alan kriterlerin çoğunun ortak özelliğinin “doğal alanlardan pasif olarak faydalanmak”, faktör 3’ de yer alan kriterlerin hepsinin ortak özelliğinin de”sosyal aktivite odaklı fayda sağlama isteği” olduğu görülmektedir.

Çizelge 21. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Arttıran Etmenlerin Sınıflandırılması

Etmenler (Yargılar)	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
Doğal alanlarda egzersiz olanağı sağlaması	16,534		
Doğal alanlar hakkında bilgi edinmek,	0,457		
Macera ve keşif duygusu,	0,493		
Çocukların iyi zaman geçireceği mekânlar bulunması,	0,605		
Değişik spor aktivitelerinin yapılabilmesi,	0,678		
Sportif balıkçılık yapabilme,	0,691		
Su sporları yapabilme,	0,580		
Tarihi alanlar hakkında bilgi edinmek,	0,473		
Yöresel ve folklorik özellikleri tanıma fırsatı,	0,560		
Şenlik ve festivallerin düzenlenmesi	0,502		
Doğal çevre ve manzara güzelliği,		0,728	
Doğal alana kolay ulaşabilme olanağı,		0,679	
Doğal bir çevrede boş zaman değerlendirmek		0,606	
Kent stresinden ve günlük yoğunluklardan kurtulmak,		0,534	
Sessizlik ve huzur,		0,594	
Sadece ailem ve dostlarımla baş başa olma fırsatı,		0,537	
Çevre temizliği,		0,466	
Mevcut plajlar ve olanakları		0,503	
Gün batımı izleme olanağı		0,367	
Tatil ve eğlence maliyetlerinin düşük olması,		0,459	
Yeni insanlarla tanışmak,			0,732
Büyük gruplarla eğlenceli bir ortamda bulunma fırsatı,			0,794
Genel Ortalama	2,3181	3,2620	2,9315
Alfa	0,8018	0,7898	0,7098
Varyans (%)	16,534	15,832	9,517

F1: Doğal Alanlardan Aktif Olarak Faydalanma İsteği; F2: Doğal Alanlardan Pasif Olarak Faydalanma İsteği; F3: Sosyal Aktivite Odaklı Fayda Sağlama İsteği

Deneklerin memnuniyet düzeylerini azaltan 25 yargıya verdikleri yanıtlara ilişkin veriler faktör analizi ile gruplandırılmış ve dört adet faktör tespit edilmiştir. Tespit edilen faktörlere ilişkin faktör yükleri ve güvenilirlik analizi sonuçları Çizelge 22’de yer almaktadır.

Çizelge 22. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyini Azaltan Etmenlerin Sınıflandırılması

Etmenler (Yargılar)	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
Yönlendirme ve uyarı levhaları eksikliği	0,512			
Plajlarda tuvalet, soyunma kabini ve duş yetersizliği,	0,510			
Doğal ve tarihi güzellikler hakkında tanıtım ve reklâm eksikliği,	0,671			
Doğal ve tarihi güzellikleri tanıtan tur ve organizasyonların olmaması,	0,682			
Doğal alanlara ulaşım zorluğu, toplu taşıma araçlarının olmaması / yetersizliği,	0,700			
Yolların bakımsızlığı	0,408			
Yapı yoğunluğu ve plansız yapılaşma	0,466			
Konaklama imkânının kısıtlı olması,	0,769			
Yeterli ve kaliteli tesis eksikliği,	0,773			
Spor, eğlence dinlenme tesisleri gibi yerlerin yeterli olmaması,	0,756			
Yollar, sahil, piknik ve kamp alanlarındaki çöpler, yapılmaması veya yetersiz kalması,		0,576		
Yeterli alt yapının olmaması (Kanalizasyon, içme suyu vd.),		0,638		
Düzenlenmiş kırsal ve kentsel alanlarda bakım çalışmalarının,		0,556		
Kanalizasyonların arıtmasız olarak akarsu ve denize bırakılmaları,		0,717		
Çöp vd. katı atıklarla denizin kirletilmesi,		0,808		
Can ve mal güvenliği eksikliği		0,414		
İklimsel faktörlerden dolayı deniz mevsiminin kısa olması		0,440		
Zararlı böcekler ve başıboş hayvanlar		0,460		
Yaz aylarında oluşan nüfus artışı,			0,751	
Plajlarda çok fazla kullanım yoğunluğu,			0,825	
Kamplarda ve piknik alanlarında kullanım yoğunluğu,			0,778	
Araç sayısının fazlalığı ve trafik sorunları,				0,360
Yaz aylarında gürültüde artış olması,				0,601
Doğal alanlarda kitle iletişim araçlarının insanları rahatsız etmesi				0,565
Otopark eksikliği ve yollara araçların park etmesi,				0,606
Genel Ortalama	3,4659	3,6963	2,3751	2,8962
Alfa	0,8871	0,8062	0,8379	0,7686
Varyans (%)	19,494	15,229	11,475	10,259

F1:Donatı ve konaklama eksikliği; F2:Alt yapı, bakım ve onarım eksikliği; F3: Taşıma kapasitesinin aşılması;n aşılması; F 4: Gürültü ve görüntü kirliliği

Çizelge 22'ye göre; 25 yargıya ilişkin ölçeğin dört faktörlü olduğu ve toplam varyansın % 56,456'sını açıkladığı görülmektedir. Birinci faktör toplam varyansın % 19,494'ünü, ikinci faktör % 15,229'unu, üçüncü faktör % 11,475'ini ve dördüncü faktör ise toplam varyansın % 10,259'unu açıklamaktadır. Bu dört faktöre ilişkin Cronbach's alfa'sı değerleri birinci faktör için 0,8871, ikinci faktör için 0,8062, üçüncü faktör için 0,8379, dördüncü faktör 0,7686 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan alfa değerlerine bakıldığında her üç faktöründe yüksek derecede güvenilir olduğu belirlenmiştir. Memnuniyet düzeyini azaltan kriterleri belirlemek amacıyla verilen 25 adet yargıdan 10 adeti birinci faktöre, 8 adeti ikinci faktöre, 3 adeti üçüncü faktöre, 4 adeti dördüncü faktöre dahil olmuştur. Faktör 1'de yer alan kriterlerin hepsinin “donatı ve konaklama eksikliği”, faktör 2'de yer alan kriterlerin hepsinin ortak özelliğinin “alt yapı bakım ve onarım eksikliği”, faktör 3' de yer alan kriterlerin hepsinin ortak özelliğinin “taşıma kapasitesinin aşılması” ve son olarak faktör 4'de yer alan kriterlerin hepsinin ortak özelliğinin de “görüntü ve gürültü kirliliği” olduğu görülmektedir.

3.7.3. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Demografik Özellikleri ile Memnuniyetlerini Belirleyen Etmenlerin Karşılaştırılması

Yöre halkı ve yerli turistlerin demografik özellikleri ile Akçakoca'daki ekoturizm alanları açısından memnuniyetlerini belirleyen etmenlerin gruplandırılması sonucunda elde edilen “doğal alanlardan aktif olarak faydalanma isteği”, “doğal alanlardan pasif olarak faydalanma isteği” ve “ sosyal aktivite odaklı fayda sağlama isteği” faktörleri arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin, Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) ve Bağımsız Örneklemeler İçin T Testi (Independent- Samples T Test)

analizleri yapılmıştır. Ayrıca anlamlı bir farklılık söz konusu ise, bu farklılığın ne yönde olduğu da araştırma kapsamında yorumlanmıştır.

3.7.3.1. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Demografik özellikleri ile Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin Karşılaştırılması

Çizelge 23’de deneklerin eğitim düzeyi ile Akçakoca’ da yer alan turizm alanları açısından memnuniyetlerini arttıran 22 yargının gruplandırılması sonucu elde edilen “doğal alanlardan aktif olarak faydalanma isteği”, “doğal alanlardan pasif olarak faydalanma isteği” ve “ sosyal aktivite odaklı fayda sağlama isteği” faktörleri arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin, Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır.

Çizelge 23. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin Eğitim Düzeyi ile Karşılaştırılması

Faktörler	Eğitim Düzeyi	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Doğal Alanlardan Aktif Olarak Faydalanma İsteği	İlköğretim	26	2,1707	0,69578	0,389	0,856
	Lise	130	2,3135	0,82173		
	Ön Lisans	59	2,3013	0,73020		
	Lisans	164	2,2553	0,75514		
	Yüksek Lisans	32	2,4201	0,84277		
Doğal Alanlardan Pasif Olarak Faydalanma İsteği	İlköğretim	28	3,0893	0,67309	1,216	0,301
	Lise	131	3,1621	0,73714		
	Ön Lisans	62	3,0611	0,72425		
	Lisans	167	3,2637	0,82507		
	Yüksek Lisans	32	3,3800	0,77472		
Sosyal Aktivite Odaklı Fayda Sağlama İsteği	İlköğretim	25	2,4375	1,05617	1,428	0,213
	Lise	127	2,5157	1,06334		
	Ön Lisans	60	2,4167	1,22877		
	Lisans	163	2,5031	1,14732		
	Yüksek Lisans	31	1,9839	0,97881		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Ankete katılan deneklerin eğitim düzeyleri ile faktör gruplarına verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak; deneklerin farklı eğitim düzeylerinde olmalarının faktör gruplarına verdikleri yanıtlar

üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı ve bu faktörlere verdikleri yanıtlara ilişkin ortalamaların ise birbirlerine yakın değerler içerdiği görülebilmektedir.

Çizelge 24’de deneklerin yaş dağılımı ile Akçakoca’daki turizm alanları açısından memnuniyet düzeylerini arttıran yargıların gruplandırılması sonucunda elde edilen faktörler ile deneklerin yaş dağılımı arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin, Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır.

Deneklerin faktör gruplarına verdikleri yanıtlara ilişkin istatistiki veriler incelendiğinde; aralarında anlamlı bir farklılık bulunmadığı ve farklı yaş gruplarında olmalarının, faktörlere ilişkin belirttikleri görüşler üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı görülmektedir.

Çizelge 24. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin Yaş Dağılımı ile Karşılaştırılması

Faktörler	Yaş Dağılımı	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Doğal Alanlardan Aktif Olarak Faydalanma İsteği	19 ve altı	37	2,4139	0,75172	1,434	0,211
	20-29	215	2,1995	0,72187		
	30-39	78	2,3692	0,85006		
	40-49	46	2,4382	0,80212		
	50-59	29	2,3319	0,76640		
	60 ve üzeri	9	2,1173	0,55725		
Doğal Alanlardan Pasif Olarak Faydalanma İsteği	19 ve altı	37	3,1781	0,61514	1,018	0,406
	20-29	217	3,1609	0,78433		
	30-39	78	3,1558	0,86044		
	40-49	49	3,3510	0,68186		
	50-59	31	3,4015	0,65378		
	60 ve üzeri	11	3,1044	0,72613		
Sosyal Aktivite Odaklı Fayda Sağlama İsteği	19 ve altı	37	2,7838	1,13981	1,222	0,298
	20-29	213	2,4930	1,21166		
	30-39	77	2,3117	0,91421		
	40-49	46	2,4891	1,10297		
	50-59	29	2,2069	0,97758		
	60 ve üzeri	8	2,4375	0,94255		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Çizelge 25’de deneklerin gelir dağılımı ile Akçakoca’daki turizm alanları açısından memnuniyet düzeylerini arttıran faktörler arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin bağımsız örnekler için yapılan tek faktörlü Anova testi kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır.

Çizelge 25. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin Gelir Dağılımı ile Karşılaştırılması

Faktörler	Gelir Dağılımı	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Doğal Alanlardan Aktif Olarak Faydalanma İsteği	500den az	113	2,2375	0,76410	1,962	0,100
	500-1000	130	2,2162	0,68544		
	1001-1500	66	2,4124	0,83339		
	1501-2000	33	2,3144	0,88075		
	2001 ve üstü	30	2,5907	0,92853		
Doğal Alanlardan Pasif Olarak Faydalanma İsteği	500den az	114	3,1170	0,73854	1,041	0,386
	500-1000	135	3,2202	0,78608		
	1001-1500	67	3,2400	0,78866		
	1501-2000	33	3,3101	0,67487		
	2001 ve üstü	32	3,3919	0,81077		
Sosyal Aktivite Odaklı Fayda Sağlama İsteği	500den az	113	2,5796	1,24923	2,493	0,043*
	500-1000	128	2,3945	1,10056		
	1001-1500	66	2,3182	0,92252		
	1501-2000	33	2,1667	1,20977		
	2001 ve üstü	29	2,9310	1,12380		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Yapılan varyans analizi sonucunda elde edilen istatistiki verilere göre deneklerin farklı gelir gruplarında olmalarının “doğal alanlardan aktif olarak faydalanma isteği” ve “doğal alanlardan pasif olarak faydalanma isteği” faktörlerine verdikleri yanıtlar üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Ancak farklı gelir gruplarında deneklerin “sosyal aktivite odaklı fayda sağlama isteği” faktörüne ilişkin yargılara verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülebilmektedir. “Sosyal aktivite odaklı fayda sağlama isteği” faktörüne verilen yanıtlara ilişkin ortalamalar incelendiğinde; en memnun kullanıcıların 2001 YTL ve

üstü gelir düzeyine sahipken, 1501-2000 YTL arası gelir düzeyine sahip olanların nispeten daha az memnun oldukları belirlenmiştir.

Çizelge 26’da deneklerin Akçakoca’da ikamet durumu ile memnuniyetlerini arttıran yargıların gruplandırılması sonucunda elde edilen üç faktör arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin, Bağımsız Örneklemeler İçin T Testi (Independent- Samples T Test) analizi kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır

Çizelge 26. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin İkametgah Durumu ile Karşılaştırılması

Faktörler	İkamet Durumu	N	A.O. $\bar{X}$	s.s	s.d	t	p
Doğal Alanlardan Aktif Olarak Faydalanma İsteği	Akçakoca’ da yaşıyorum	183	2,2593	0,76392	411	0,792	0,429
	Akçakoca’ da yaşamıyorum	230	2,3200	0,78068			
Doğal Alanlardan Pasif Olarak Faydalanma İsteği	Akçakoca’ da yaşıyorum	186	3,0875	0,82659	420	2,801	**0,005
	Akçakoca’ da yaşamıyorum	236	3,2969	0,70803			
Sosyal Aktivite Odaklı Fayda Sağlama İsteği	Akçakoca’ da yaşıyorum	180	2,2667	1,05094	406	3,151	**0,002
	Akçakoca’ da yaşamıyorum	228	2,6140	1,14679			

*p<0,05,**p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Deneklerin Akçakoca’da ikamet edip etmeme durumları ile faktör gruplarına verdikleri yanıtlara ilişkin istatistiki veriler incelendiğinde; ikamet durumu ile “doğal alanlardan pasif olarak faydalanma isteği” ve “sosyal aktivite odaklı fayda sağlama isteği” faktörlerinde arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülebilmektedir. Buna göre; Akçakoca’ya gelen yerli turistlerin bu iki faktör grubuna ilişkin görüşlerinin yöre halkının görüşlerine göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

3.7.3.2.Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Demografik özellikleri ile Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin Karşılaştırılması

Çizelge 27’de deneklerin eğitim düzeyleri ile Akçakoca’da yer alan turizm alanları açısından memnuniyetlerini azaltan 25 yargının gruplandırılması sonucunda elde edilen “donatı, konaklama ve tanıtım eksikliği”, “altyapı, bakım ve onarım eksikliği”, “taşıma kapasitesinin aşılması” ve “gürültü ve görüntü kirliliği” faktörleri arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin, Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır.

Çizelge 27. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin Eğitim Düzeyi ile Karşılaştırılması

Faktörler	Eğitim düzeyi	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Donatı ,Konaklama ve Tanıtım Eksikliği	İlköğretim	28	2,8869	0,97985	2,213	0,052
	Lise	131	3,4067	0,98107		
	Ön lisans	62	3,5891	0,95247		
	Lisans	164	3,4843	0,99319		
	Yüksek lisans	32	3,5740	0,98973		
Alt Yapı, Bakım ve Onarım Eksikliği	İlköğretim	28	3,8204	0,92156	0,996	0,420
	Lise	131	3,9031	0,93123		
	Ön lisans	61	3,9049	0,97748		
	Lisans	163	4,0579	0,85889		
	Yüksek lisans	32	4,0745	0,91198		
Taşıma Kapasitesinin Aşılması	İlköğretim	28	2,1481	1,10296	1,599	0,159
	Lise	129	2,2623	1,13781		
	Ön lisans	61	2,3060	1,11313		
	Lisans	163	2,4714	1,07257		
	Yüksek lisans	32	2,7500	1,07096		
Gürültü ve Görüntü Kirliliği	İlköğretim	28	2,8519	,84711	2,116	0,063
	Lise	130	3,0872	1,07662		
	Ön lisans	61	2,9221	1,11616		
	Lisans	162	2,7809	,97793		
	Yüksek lisans	32	2,9661	1,09819		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Ankete katılan deneklerin bu dört faktöre verdikleri yanıtlar incelendiğinde eğitim düzeyleri ile faktör gruplarına verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.

Çizelge 28’de deneklerin yaş dağılımı ile Akçakoca’daki turizm alanları açısından memnuniyet düzeylerini azaltan dört faktör arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin, Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır. Ankete katılan deneklerin yaş grupları ile “taşıma kapasitesinin aşılması” faktörüne verdikleri yanıtlara ilişkin istatistiki veriler incelendiğinde; aralarında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilirken, “donatı, konaklama ve tanıtım eksikliği” “altyapı, bakım ve onarım eksikliği” ve “gürültü ve görüntü kirliliği” faktörlerine verilen yanıtlara ilişkin veriler incelendiğinde ise aralarında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir.

Çizelge 28. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin Yaş Dağılımı ile Karşılaştırılması

Faktörler	Yaş Dağılımı	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Donatı ,Konaklama ve Tanıtım Eksikliği	19 ve altı	37	3,0855	0,94690	4,582	***0,000
	20-29	215	3,5777	0,99051		
	30-39	78	3,5852	0,93005		
	40-49	48	3,1146	0,93276		
	50-59	31	3,0173	0,95421		
	60 ve üzeri	11	3,2500	0,94818		
Alt Yapı, Bakım ve Onarım Eksikliği	19 ve altı	37	3,5568	0,91547	2,246	*0,049
	20-29	214	4,0357	0,89085		
	30-39	78	4,0844	0,92058		
	40-49	48	3,9021	0,86719		
	50-59	30	3,8867	0,80290		
	60 ve üzeri	11	3,7818	1,21393		
Taşıma Kapasitesinin Aşılması	19 ve altı	37	2,3243	1,15600	1,038	0,395
	20-29	214	2,3528	1,10943		
	30-39	77	2,4892	1,04655		
	40-49	47	2,5390	1,14747		
	50-59	30	2,2556	1,11308		
	60 ve üzeri	11	1,8182	0,89893		
Gürültü ve Görüntü Kirliliği	19 ve altı	37	2,6036	0,93797	3,188	**0,008
	20-29	214	2,7882	1,06549		
	30-39	78	3,2318	0,99064		
	40-49	47	3,0904	0,97506		
	50-59	29	3,0144	0,92020		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Elde edilen bu verilere ilişkin ortalamalar incelendiğinde; Akçakoca’da yer alan turizm alanlarında donatı, konaklama ve tanıtım eksikliğinin 30-39 yaş arasındaki deneklerin memnuniyetsizliğini daha fazla arttırırken, 50-59 yaş aralığında olan deneklerin memnuniyetsizliğini nispeten daha az arttırdığı yargısına varılmaktadır. Yine Akçakoca’da yer alan ekoturizm alanlarındaki altyapı, bakım ve onarım eksikliğinin 30-39 yaş arasındaki yöre halkı ve yerli turistlerin memnuniyetsizliğini çok fazla arttırırken, 19 ve altı yaş grubunda bulunan yöre halkı ve yerli turistlerin memnuniyetsizliğinin nispeten daha az olduğu belirlenmiştir. Son olarak; ankete katılan yöre halkı ve yerli turistlerden 40-49 yaş arasında bulunanlar gürültü ve görüntü kirliliğinden daha fazla rahatsızlık duyarken, 19 ve altı yaş grubundaki deneklerin daha az rahatsızlık duydukları görülmektedir.

Çizelge 29’da deneklerin gelir dağılımı ile Akçakoca’daki turizm alanları açısından memnuniyet düzeylerini azaltan bu dört faktör arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin bağımsız örnekler için yapılan tek faktörlü Anova testi kullanılarak elde edilen analiz sonuçları gösterilmektedir.

Deneklerin faktör gruplarına ilişkin yanıtları incelendiğinde; “donatı, konaklama ve tanıtım eksikliği”, “altyapı, bakım ve onarım eksikliği” faktörleri ile gelir dağılımı arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı, “taşıma kapasitesinin aşılması”, “gürültü ve görüntü kirliliği”, faktörleri ile gelir dağılımları arasında ise anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 29. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin Gelir Dağılımı ile Karşılaştırılması

Faktörler	Gelir Dağılımı	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Donatı ,Konaklama ve Tanıtım Eksikliği	500den az	114	3,4348	1,02961	0,065	0,992
	500-1000	134	3,4339	0,97292		
	1001-1500	67	3,4980	0,98500		
	1501-2000	32	3,4124	1,02351		
	2001 ve üstü	32	3,4263	1,01477		
Alt Yapı, Bakım ve Onarım Eksikliği	500den az	114	3,9522	0,89526	0,302	0,876
	500-1000	133	4,0113	0,89285		
	1001-1500	67	3,9251	0,97642		
	1501-2000	32	4,0750	0,92806		
	2001 ve üstü	31	4,0806	0,80433		
Taşıma Kapasitesinin Aşılması	500den az	114	2,6053	1,15454	3,611	*0,007
	500-1000	132	2,1263	0,99939		
	1001-1500	66	2,5783	1,10137		
	1501-2000	32	2,4062	1,13824		
	2001 ve üstü	32	2,3229	1,06251		
Gürültü ve Görüntü Kirliliği	500den az	114	2,8041	1,01658	2,641	*0,034
	500-1000	132	2,8819	1,05515		
	1001-1500	67	3,2836	1,06235		
	1501-2000	32	2,7734	0,94476		
	2001 ve üstü	31	2,8763	1,04768		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Sonuç olarak; farklı gelir gruplarında yer alan deneklerin “taşıma kapasitesinin aşılması” ve “gürültü ve görüntü kirliliği” faktörlerine verilen yanıtlara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülebilmektedir. Taşıma kapasitesinin aşılması 500 YTL’den az gelire sahip yöre halkı ve yerli turistlerin memnuniyet düzeyini en fazla olumsuz etkilerken, 500-1000 YTL arası gelir düzeyine sahip olan yöre halkı ve yerli turistlerin memnuniyet düzeylerinin diğer gelir gruplarına göre nispeten daha az olumsuz etkilendiği görülmektedir. “Gürültü ve görüntü kirliliği” faktörlerine verilen yanıtlara ilişkin ortalamalar incelendiğinde ise 1001-1500 YTL gelir düzeyine sahip olan deneklerin memnuniyet düzeyinin diğer gelir düzeylerine göre çok olumsuz bir eğilim içinde olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 30’da deneklerin Akçakoca’da ikamet durumu ile Akçakoca’da yer alan turizm alanları açısından memnuniyetlerini azaltan yargıların gruplandırılması sonucunda elde edilen dört faktör arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin, Bağımsız Örneklemeler İçin T Testi (Independdent- Samples T Test) analizi kullanılarak elde edilen analiz sonuçları verilmektedir

Çizelge 30. Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin İkametgah ile Karşılaştırılması

Faktörler	İkametgah durumu	N	A.O. $\bar{X}$	s.s	s.d	t	p
Donatı, Konaklama ve Tanıtım Eksikliği	Akçakoca’ da yaşıyorum	186	3,5638	1,00679	417	2,376	*0,018
	Akçakoca’ da yaşamıyorum	233	3,3351	0,95589			
Alt Yapı, Bakım ve Onarım Eksikliği	Akçakoca’ da yaşıyorum	185	4,0661	0,86198	415	1,892	0,059
	Akçakoca’ da yaşamıyorum	232	3,8978	0,93356			
Taşıma Kapasitesinin Aşılması	Akçakoca’ da yaşıyorum	185	2,5162	1,15889	413	2,399	*0,017
	Akçakoca’ da yaşamıyorum	230	2,2572	1,03675			
Gürültü ve Görüntü Kirliliği	Akçakoca’ da yaşıyorum	185	3,1117	1,02279	413	3,557	***0,000
	Akçakoca’ da yaşamıyorum	230	2,7536	1,01662			

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Ankete katılan deneklerin Akçakoca’da ikamet edip etmeme durumları ile faktör gruplarına verilen yanıtlara ilişkin istatistiki veriler incelendiğinde; “donatı, konaklama ve tanıtım eksikliği”, “taşıma kapasitesinin aşılması”, “gürültü ve görüntü kirliliği” olarak gruplandırılan faktörlerin yöre halkının memnuniyetlerine dair görüşlerini yerli turistlere göre daha olumsuz etkilerken, “altyapı bakım ve onarım eksikliği” faktörüne ilişkin belirttikleri görüşler üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

3.7.4. Yerli Turistlerin Seyahat Özellikleri ile Memnuniyetlerini Belirleyen Etmenlerin Karşılaştırılması

Yerli turistlerin seyahat özellikleri ile Akçakoca’da yer alan turizm alanları açısından memnuniyetlerini belirleyen etmenler arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin, Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. Ayrıca anlamlı bir farklılık söz konusu ise, bu farklılığın ne yönde olduğu da araştırma kapsamında yorumlanmaktadır.

3.7.4.1.Yerli Turistlerin Seyahat Özellikleri ile Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin Karşılaştırılması

Çizelge 31’de yerli turistlerin yöreye ziyaret sayısı ile Akçakoca’daki turizm alanları açısından memnuniyetlerini arttıran üç faktör arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin bağımsız örnekler için yapılan tek faktörlü Anova (F testi) testi kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır.

Çizelge 31. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin Ziyaret Sayısı ile Karşılaştırılması

Faktörler	Ziyaret Sayısı	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Doğal Alanlardan Aktif Olarak Faydalanma İsteği	İlk kez	15	2,6648	0,79644	2,084	0,103
	İkinci kez	8	2,6667	0,92391		
	Üçüncü kez	8	2,3924	0,70686		
	Dört ve fazla	185	2,2504	0,75029		
Doğal Alanlardan Pasif Olarak Faydalanma İsteği	İlk kez	18	3,5043	0,62772	0,618	0,604
	İkinci kez	8	3,4063	0,47127		
	Üçüncü kez	8	3,3281	0,94240		
	Dört ve fazla	188	3,2871	0,67821		
Sosyal Aktivite Odaklı Fayda Sağlama İsteği	İlk kez	16	3,0938	1,26779	1,122	0,341
	İkinci kez	8	2,7500	1,51186		
	Üçüncü kez	8	2,4375	1,01550		
	Dört ve fazla	183	2,5792	1,10469		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Yapılan varyans analizi sonucunda elde edilen istatistiki verilere göre; yöreye geliş sıklığının faktörler ile anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Çizelge 32’de yerli turistlerin yöreye geliş sıklığı ile Akçakoca’da yer alan turizm alanları açısından memnuniyetlerini arttıran yargıları belirlemek amacıyla gruplandırılan dört faktör arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin, Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılarak elde edilen analiz sonuçları verilmektedir.

Çizelge 32. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin Geliş Sıklığı ile Karşılaştırılması

Faktörler	Geliş Sıklığı	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Doğal Alanlardan Aktif Olarak Faydalanma İsteği	Haftada bir	18	2,2963	0,63999	0,342	0,914
	15 günde bir	27	2,3263	0,77041		
	Ayda bir	20	2,2757	0,65375		
	Üç ayda bir	32	2,2014	0,74905		
	Altı ayda bir	25	2,4239	0,84118		
	Yılda bir	52	2,3082	0,87376		
	Diğer	44	2,4309	0,83809		
Doğal Alanlardan Pasif Olarak Faydalanma İsteği	Haftada bir	18	3,0704	0,68754	01,943	0,075
	15 günde bir	27	3,1299	0,71676		
	Ayda bir	22	3,0625	0,72143		
	Üç ayda bir	32	3,4637	0,75596		
	Altı ayda bir	26	3,5124	0,67085		
	Yılda bir	52	3,4083	0,68475		
	Diğer	47	3,3264	0,63816		
Sosyal Aktivite Odaklı Fayda Sağlama İsteği	Haftada bir	18	2,5278	1,16912	0,429	0,859
	15 günde bir	27	2,5556	0,99357		
	Ayda bir	20	2,3750	1,17960		
	Üç ayda bir	32	2,5938	1,05063		
	Altı ayda bir	23	2,7174	1,16605		
	Yılda bir	51	2,7941	1,29297		
	Diğer	45	2,5778	1,03877		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Yapılan varyans analizi sonucunda elde edilen istatistiki verilere göre; yerli turistlerin yöreye geliş sıklıklarındaki farklılıkların faktörlere ilişkin belirttikleri görüşleri üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı görülmektedir.

Çizelge 33’de yerli turistlerin konaklama süresi ile Akçakoca’da yer alan ekoturizm alanları açısından memnuniyetlerini arttıran yargıların gruplandırılması sonucunda elde edilen üç faktör arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin, Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılarak elde edilen analiz sonuçları verilmektedir.

Çizelge 33. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Arttıran Etmenlerin Konaklama Süresi ile Karşılaştırılması

Faktörler	Konaklama süresi	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Doğal Alanlardan Aktif Olarak Faydalanma İsteği	Günübirlik	69	2,4689	0,74488	1,135	0,343
	1-3gün	38	2,2950	0,78824		
	4-6 gün	11	2,3030	0,54227		
	Bir hafta	21	2,5026	0,96586		
	15 gün	17	2,0993	0,98548		
	Bir ay ve fazla	65	2,2342	0,73749		
Doğal Alanlardan Pasif Olarak Faydalanma İsteği	Günübirlik	71	3,2797	0,68753	3,145	0,009
	1-3gün	41	3,4817	0,66579		
	4-6 gün	11	3,7354	0,68180		
	Bir hafta	21	3,5238	0,65146		
	15 gün	17	2,9086	0,58698		
	Bir ay ve fazla	65	3,2188	0,74392		
Sosyal Aktivite Odaklı Fayda Sağlama İsteği	Günübirlik	69	2,4783	1,16769	3,404	0,006
	1-3gün	39	2,6667	0,90564		
	4-6 gün	11	3,7273	1,21169		
	Bir hafta	20	3,0500	1,08700		
	15 gün	16	2,3125	1,26326		
	Bir ay ve fazla	64	2,5234	1,08901		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Yerli turistlerin gruplandırılan bu üç faktördeki yargılara ilişkin sundukları görüşler incelendiğinde; yörede konaklama süresinin, “doğal alanlardan aktif olarak faydalanma isteği” faktörü ile anlamlı bir farklılık göstermezken, “doğal alanlardan pasif olarak faydalanma isteği” ve “sosyal aktivite odaklı fayda sağlama isteği” faktörleri ile anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmektedir. Sonuç olarak; yerli turistlerin “doğal alanlardan faydalanma isteği” faktörüne verdikleri yanıtlara ilişkin ortalamalar incelendiğinde; konaklama süresi “4-6 gün arası” olan yerli turistlerin

memnuniyetlerine dair görüşlerinin daha fazla olumlu olduğu görülürken, konaklama süresi “15 gün” olan yerli turistlerin memnuniyetlerine dair görüşlerinin nispeten daha az olumlu olduğu tespit edilmiştir. Yine “sosyal odaklı faydalanma isteği” faktörüne verdikleri yanıtlara ilişkin ortalamalar incelendiğinde; konaklama süresi “4-6 gün arası” olan yerli turistlerin memnuniyetlerine dair görüşlerinin daha fazla olumlu olduğu tespit edilirken, konaklama süresi “15 gün” olan yerli turistlerin memnuniyetlerine dair görüşlerinin nispeten daha az olumlu oldukları görülmektedir.

3.7.4.2.Yerli Turistlerin Seyahat Özellikleri ile Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin Karşılaştırılması

Çizelge 34’de yerli turistlerin yöreye ziyaret sayısı ile Akçakoca’daki turizm alanları açısından memnuniyetlerini azaltan 25 yargının gruplandırılması sonucunda elde edilen dört faktör arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin bağımsız örnekler için yapılan tek faktörlü Anova testi kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır.

Ankete katılan turistlerin ziyaret sayısı ile dört faktöre ilişkin cevapları arasındaki ilişki incelendiğinde sadece “donatı, konaklama ve tanıtım eksikliği” faktörü ile ziyaret sayıları arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir., Sonuç olarak Yerli turistlerin “donatı, konaklama ve tanıtım eksikliği” faktörüne ilişkin görüşleri incelendiğinde ise; yöreyi ilk kez ziyaret eden turistlerin donatı, konaklama ve tanıtım eksikliğini memnuniyetleri açısından çok fazla sorun olarak belirtirken, ikinci kez gelenlerin nispeten daha az sorun olarak belirttiği görülmektedir.

Çizelge 34. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin Ziyaret Sayısı ile Karşılaştırılması

Faktörler	Ziyaret sayısı	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Donatı, Konaklama ve Tanıtım Eksikliği	İlk kez	18	3,9276	0,97476	3,047	*0,030
	İkinci kez	8	3,2031	1,11391		
	Üçüncü kez	8	3,2701	1,25522		
	Dört ve fazla	185	3,2403	0,89748		
Alt Yapı, Bakım ve Onarım Eksikliği	İlk kez	17	4,1765	0,98459	1,521	0,210
	İkinci kez	8	3,3500	1,16496		
	Üçüncü kez	8	3,9937	1,02206		
	Dört ve fazla	185	3,8743	0,89755		
Taşıma Kapasitesinin Aşılması	İlk kez	17	2,7451	1,49782	2,310	0,077
	İkinci kez	8	2,3750	0,86258		
	Üçüncü kez	8	2,6250	1,25277		
	Dört ve fazla	183	2,1557	0,93771		
Gürültü ve Görüntü Kirliliği	İlk kez	16	2,9427	1,18896	1,143	0,333
	İkinci kez	8	2,1563	0,65380		
	Üçüncü kez	8	2,6563	1,03552		
	Dört ve fazla	184	2,7310	0,98587		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Çizelge 35’de yerli turistlerin yöreye geliş sıklığı ile Akçakoca’da yer alan turizm alanları açısından memnuniyetlerini azaltan 25 yargının gruplandırılması sonucunda elde edilen dört faktör arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığına ilişkin Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır.

Ankete katılan yerli turistlerin “donatı, konaklama ve tanıtım eksikliği”, “altyapı, bakım ve onarım eksikliği”, “taşıma kapasitesinin aşılması” ve “gürültü ve görüntü kirliliği” faktörlerine verdikleri yanıtlar incelendiğinde; sadece “taşıma kapasitesinin aşılması” faktörü ile geliş sıklığı arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Bu faktöre verdikleri yanıtlara ilişkin ortalamalara bakıldığında diğer (yaz sezonunda sürekli ya da 5-6 kez, tatillerde ve okul dönemi boyunca hafta içi) seçeneğini işaretleyerek görüş bildiren turistlerin taşıma

kapasitesinin aşılması olarak gruplandırılan yargılara ilişkin görüşlerinin daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Çizelge 35. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin Geliş Sıklığı ile Karşılaştırılması

Faktörler	Geliş sıklığı	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Donatı ,Konaklama ve Tamtım Eksikliği	Haftada bir	17	3,1765	0,80654	2,120	0,052
	15 günde bir	27	3,0430	1,10832		
	Ayda bir	22	2,9164	0,80751		
	Üç ayda bir	32	3,2610	0,88917		
	Altı ayda bir	25	3,2450	0,99659		
	Yılda bir	52	3,4122	0,87596		
	Diğer	46	3,6269	0,95581		
Alt Yapı, Bakım ve Onarım Eksikliği	Haftada bir	17	3,8588	0,94806	1,692	0,124
	15 günde bir	27	3,4648	0,99342		
	Ayda bir	22	3,6227	0,96408		
	Üç ayda bir	32	3,9250	1,01314		
	Altı ayda bir	25	4,0180	0,87499		
	Yılda bir	52	3,9192	0,95158		
	Diğer	45	4,0844	0,75014		
Taşıma Kapasitesinin Aşılması	Haftada bir	17	2,0588	0,80997	2,163	*0,048
	15 günde bir	27	1,9877	0,65686		
	Ayda bir	22	1,9091	0,92113		
	Üç ayda bir	32	2,5313	1,21183		
	Altı ayda bir	24	2,2153	1,09067		
	Yılda bir	51	2,1895	0,96438		
	Diğer	45	2,6000	1,13396		
Gürültü ve Görüntü Kirliliği	Haftada bir	17	2,9608	1,14569	0,928	*0,475
	15 günde bir	27	2,4321	1,12352		
	Ayda bir	22	2,5947	0,78860		
	Üç ayda bir	32	2,7318	0,86673		
	Altı ayda bir	24	2,7083	0,81982		
	Yılda bir	52	2,7596	1,10143		
	Diğer	44	2,9508	1,11895		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Çizelge 36’da yerli turistlerin yörede konaklama süresi ile Akçakoca’da yer alan turizm alanları açısından memnuniyetlerini azaltan yargıların gruplandırılması sonucunda elde edilen dört faktör arasında anlamlı bir farklılık bulunup

bulunmadığına ilişkin Bağımsız Örneklemeler İçin Tek-Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır.

Ankete katılan yerli turistlerin faktörlere ilişkin verdiği yanıtlar incelendiğinde; “alt yapı bakım ve onarım eksikliği” faktörü ile konaklama süresi arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 36. Yerli Turistlerin Memnuniyetlerini Azaltan Etmenlerin Konaklama Süresi ile Karşılaştırılması

Faktörler	Konaklama Süresi	N	A.O. $\bar{X}$	s.s.	F	P
Donatı, Konaklama ve Tanıtım Eksikliği	Günübirlik	69	3,2918	0,98287	1,484	0,196
	1-3gün	40	3,0929	0,98408		
	4-6 gün	11	3,0714	0,94224		
	Bir hafta	21	3,2619	1,07595		
	15 gün	17	3,7724	0,55928		
	Bir ay ve fazla	65	3,3758	0,87750		
Alt Yapı, Bakım ve Onarım Eksikliği	Günübirlik	69	3,6935	,98069	2,616	*0,025
	1-3gün	39	3,5692	1,00267		
	4-6 gün	11	4,0364	1,09112		
	Bir hafta	21	4,0857	0,84041		
	15 gün	17	4,0618	0,94199		
	Bir ay ve fazla	65	4,1015	0,77952		
Taşıma Kapasitesinin Aşılması	Günübirlik	69	2,1401	,98254	1,202	0,309
	1-3gün	39	2,4017	1,07110		
	4-6 gün	11	2,2424	0,88306		
	Bir hafta	21	2,4921	1,12358		
	15 gün	16	1,8125	0,62026		
	Bir ay ve fazla	64	2,2995	1,06953		
Gürültü ve Görüntü Kirliliği	Günübirlik	69	2,6594	0,96261	1,577	0,168
	1-3gün	38	2,6667	,88107		
	4-6 gün	11	2,2045	1,08293		
	Bir hafta	21	2,7024	1,20057		
	15 gün	17	2,7059	0,94470		
	Bir ay ve fazla	64	2,9922	1,04313		

*p<0,05, **p<0,005, ***p<0,001, A.O: Aritmetik Ortalama

Çizelge 36'daki veriler incelendiğinde yerli turistlerin “donatı, konaklama ve tanıtım eksikliği”, “taşıma kapasitesinin aşılması”, ve “gürültü ve görüntü kirliliği” faktörlerine verdikleri yanıtlara ilişkin ortalamaların birbirlerine yakın değerler içerdiği görülebilmektedir. Yerli turistlerin “alt yapı, bakım ve onarım eksikliği” faktör grubuna verdikleri yanıtlara ilişkin ortalamalara bakıldığında ise, konaklama süresi uzadıkça Akçakoca'da konaklayan turistlerin “alt yapı bakım ve onarım eksikliği” faktöründe yer alan yargılara ilişkin memnuniyetlerinin daha olumsuz etkilendiği ve alt yapı bakım ve onarım eksikliklerini sorun olarak gördükleri tespit edilmiştir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Endüstri devrimiyle birlikte gelişen teknoloji ve izlenen yanlış politikalarla doğal kaynakların hızla tükenmesi gündeme gelmiş, küresel ısınmayla birlikte ortaya çıkan iklim değişikliklerine bağlı çevre sorunlarının da her geçen gün büyümesi, günümüz insanının çevreye daha duyarlı olmasını sağlamıştır. Yoğun çalışma saatleri, kent ortamının stresi, çarpık kentleşme ve değişen dünya ile birlikte turizm anlayışları da hızlı bir değişime uğramıştır. Bu nedenlerle, günümüz turistlerinin, turistik ürün satın alma davranışları da değişerek gittikçe daha seçici olmaya başlamışlardır. Çevrenin hızla bozulması ve turist profilindeki bu değişim, turizm sektörünün alternatif turizm arayışı içine girmesini sağlamıştır. Gelecek kuşaklara doğal bir çevre bırakmak isteyen plancılar ve sürdürülebilir bir turizm isteyen turizm sektörü, doğaya zarar vermeyen turizm türlerini ve faaliyetlerini gündeme getirerek geliştirmeye çalışmışlardır. Turizmin çevreye verdiği zararı azaltmak ve turizmin sürdürülebilirliğini sağlamak amacının daha fazla gündeme gelmesiyle ortaya çıkan çevreye duyarlı turizm türlerinden biri de ekoturizm olmuştur. Ekoturizmin doğru uygulandığında, doğal kaynakların nesillerce devam edebilecek nitelikte kullanılabilir, sürdürülebilir hale gelmesini sağlayacağı ortadadır (Ross ve Wall, 1999).

Akçakoca, hem bir kıyı kenti, hem de doğal güzellikleri ile, 1947 yılında daha Ege ve Akdeniz kıyıları henüz turizme açılmamışken, turizm potansiyeli keşfedilmiş bir ilçe olması ile turizm açısından önemli bir konumdadır. Öyle ki daha Türkiye’de turizm ile ilgili bir bakanlık kurulmadan önce Akçakoca’da “Akçakoca Turizm Derneği” adıyla bir dernek kurulmuş ve Akçakoca, 1950-1970’li yıllar arasında gelişen iç ve dış turizme hizmet vermiştir. Fakat daha sonraki yıllar sahipsizlik ve ilgisizlik ilçede turizmi geriletmiş, hatta duraklama noktasına getirmiştir

(Okan, 2001). 1990'lı yıllardan itibaren yerel yönetimlerin öncülüğünde Akçakoca'da turizm sektörü yeniden ilerleme göstermeye başlamıştır. Günümüzde Akçakoca var olan turizm potansiyelinden dolayı Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Türkiye Turizm Stratejisi içerisinde Batı Karadeniz kıyı koridorunun iç turizm gelişim koridoru olarak geliştirilmesi stratejisi kapsamında kültür, kıyı ve doğa turizmi çerçevesinde geliştirilmesi gereken 500 km lik bölge içerisinde yer almaktadır (Anonim, 2007j). Sonuç olarak, geçmişten günümüze tutarlı bir turizm politikası geliştirilemediği için turizmde hak ettiği yeri alamayan Akçakoca'da değişen turizm anlayışına uyum sağlanması, turizmin dört mevsime yayılabilmesi ve sürdürülebilir bir turizm gerçekleştirilebilmesi için alternatif turizm olanaklarının ortaya konulması ve turizm stratejileri belirleyerek planlanması gerekliliği açıkça görülebilmektedir.

Akçakoca'nın doğal ve kültürel kaynakları incelenmiş, peyzaj değerleride göz önünde bulundurularak, Akçakoca için uygun olabilecek alternatif turizm türleri belirlenmiş ve yanlış arazi kullanımları sonucunda doğal kaynakların hızla tükendiği göz önünde bulundurularak, alternatif bir turizm türü olan ekoturizme öncelik verilmiştir.

Araştırmanın yöntemi belirlenirken; Stephan ve Butler (1996), Gulinck ve ark. (2001), Banerjee ve ark. (2003), ekoturizm potansiyelini belirlemeye yönelik yapmış olduğu çalışmalardan yararlanılmıştır. Ancak Akçakoca ilçesine uygun ekoturizm olanaklarının belirlenmesinde veri noksanlığı ve zaman kısıtlılığı kriterlerin geliştirilmesini sınırlandıran nedenler olmuştur. Bu nedenle Bulman (1993)'ın verdiği beş ana kriter baz alınarak turizm ve doğal peyzaj değeri yüksek alanlar haritaların da yardımıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen tüm verilerin ışığında Akçakoca için uygun olabilecek bazı alternatif turizm türleri; dağcılık,

mağaracılık, trekking/doğa yürüyüşü, tarım ve çiftlik turizmi, inanç turizmi, av ve yaban hayatı turizmi, botanik turizmi, yaban hayatı gözlemciliği, foto turizm, bisiklet turizmi, deniz turizmi ve su sporları etkinlikleri, karavan turizmi ve çadırli kamp, piknik gezi alanları ve ormaniçi dinlenme yerleri, Tabiatı Koruma Alanları olarak ortaya konulmuştur. Çizelge 15’ de Akçakoca’ya uygun bazı ekoturizm türleri ve bu türler için potansiyel arz eden alanlar önerilmiştir (Çizelge 15 ve Şekil 22).

Bölgede turizm aktif halde olup daha fazla gelişme için potansiyel arz etmektedir. Turizmde kaliteyi arttırmak ve müşterinin beklentilerini tespit etmek amacıyla müşteri memnuniyetine yönelik araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmalar daha çok temizlik, yer, fiyat, güvenlik, hizmet kalitesi, turizmle ilgili hizmet personelinin sahip olduğu hizmet bilgisi ve yardımseverliği, fiziksel çekicilikler, kalite ve ulaşılabilirlik konuları üzerinde yoğunlaşmaktadır (LeBlance, 1992). Turizm sektörünün doğal ve kültürel çekiciliklerinin değerlendirildiği düşünülürse, günümüz koşullarında müşteri memnuniyeti kadar, doğal alanların korunması üzerinde de ciddiyetle düşünülmesi gerekmektedir. Bu ihtiyaçtan doğan bir sonuç olarak doğal alanlardaki koruma ve kullanma dengesini sağlamak için de müşteri memnuniyetine yönelik yöntemlerden yarar sağlanmaktadır (Burns ve ark., 1997). Bu araştırmada, yöre halkı ve yerli turistlerin turizm alanlarındaki memnuniyetlerini sosyo-ekonomik yapılarını ve turizm amaçlı faaliyetlerdeki genel eğilimlerini alışkanlıklarını, turistlerin seyahat özelliklerini belirleyebilmek ve turizmde yanlış kaynak kullanımı ve plansız gelişmeden doğan çeşitli sorunları yerinde tespit etmek amacıyla anket çalışmasından yararlanılmıştır. Kıyı turizminin hem kırsal, hem de kentsel alanlarda yapılabilir olması memnuniyeti belirleyen kriterin kırsal ve kentsel içeriği bir arada taşımasına neden olmuştur.

Akçakoca’da turist profilini ve memnuniyetlerini belirlemeye yönelik yapılan diğer çalışmaların Kılıç ve Temeloğlu (2004)’nın turistlerin seyahat ve demografik özellikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik yapmış olduğu çalışma ile Kılıç (2002)’ın Belediye faaliyetlerinin bölge turizmindeki etkinliğini belirlemek amacıyla yaptığı yüksek lisans tez çalışması olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada yapılan anket çalışmasında ise, içerik olarak diğer çalışmalar ile bazı benzer özellikler taşımasına karşın planlı gözüyle yöre halkı ve yerli turistlerin, Akçakoca’da alternatif turizm için potansiyel arz eden alanlara olan eğilimleri ve rekreasyonel aktivite sonrası memnuniyetlerini belirleyerek planlama açısından sorunları ortaya koyma amacını da içermesi ile diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

Roovers ve ark. (2002)’na göre rekreasyon aktivitelerinin açıklanması için kullanıcıların özellikleri çok önemli bir değişkendir. Bu çalışmada kullanıcıların özelliklerinin rekreasyon sonucu kullanıcı memnuniyeti üzerine etki ettiği saptanmıştır.

Burns ve ark. (1998)’nın yaptıkları çalışma, ziyaretçilerin yaşadıkları değişimin, alanın kalitesini belirleyen alt yapı ve hizmet beklentilerinde de etkili olduğunu belirtmektedir. Akçakoca’daki turizm alanlarında da kullanıcıların en çok altyapı ve hizmet beklentilerinin olduğu görülmektedir. Turizm alanlarında daha çok yönetim, alt yapı eksikliği, taşıma kapasitesinin aşılması, donatı, konaklama ve tanıtım eksikliği gibi etmenlerin memnuniyeti olumsuz etkilediği görülmektedir. Araştırma alanının doğal ve kültürel kaynakları ile turizm olanaklarını tanıtan çalışmaların yapılması ve bunların tur ve organizasyonlarla desteklenmesi araştırma alanını daha bilinçli turistlerin ziyaret etmesini ve beklentilerinin karşılanarak daha memnun ayrılmasını sağlayacaktır.

Kozak ve Rimmington (2000)'a göre, sosyal sınıf, davranış ve tutumlardaki kültürel farklılıklar da müşteri beklenti ve algılamalarını etkileyebilmektedir. Araştırma alanında da sosyal sınıf ve kültürel farklılıkların beklentileri farklı etkilediği görülmüştür. Akçakoca' da ikamet eden yerli halkın taşıma kapasitesinin aşılması, gürültü ve görüntü kirliliği ile donatı, konaklama ve tanıtım eksikliğini turistlere göre daha fazla sorun olarak gördükleri tespit edilirken, yine yerli halkın doğal alanlardan pasif olarak faydalanma isteği ve sosyal aktivite odaklı faydalanma isteği olarak sınıflandırılan faktör gruplarındaki yargıların memnuniyetlerini turistlere göre daha az olumlu etkilendiği görülmektedir (Çizelge 26, Çizelge 30).

Gülbüz (2003)'ün, yerli turistlerin sosyo-ekonomik ve demografik özelliklerinin, tatmin düzeyi ve şikayetleri üzerinde etkili olup olmadığına yönelik Safranbolu yöresinde gerçekleştirdiği araştırma, turistlerin bazı özellikleri ile memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı ilişkilerin olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmada da yöre halkı ve yerli turistlerin sosyo-ekonomik ve demografik özelliklerinin bazıları ile turizm amaçlı kullanılan alanlardaki memnuniyetlerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Çizelge 25, Çizelge 28).

Müderrişoğlu ve ark. (2005)'nin yaptıkları çalışmada, gelir durumu arttıkça alt yapı ve yönetimden kaynaklanan memnuniyetsizliğin azaldığı tespit edilirken, araştırma alanında gelir dağılımına göre bir fark olmadığı da belirlenmiştir.

Bowes ve Dawson (1998)'nin yaptıkları çalışmada, alana geliş sıklığının kullanıcıların alandaki sorunlara ve kalabalığa olan toleranslarını azalttığını belirtmişlerdir. Bu çalışmada ise, alana geliş sıklığı azaldıkça donatı, konaklama ve tanıtım eksikliği ve taşıma kapasitesinin aşılmasına karşı olan toleranslarının azaldığı ve beklentilerinin karşılanamadığı görülmektedir (Çizelge 35).

Kılıç (2002)'ın yaptığı çalışmada, Akçakoca'da çevreye ilişkin yapılan faaliyetlerden; yol yapım ve onarım çalışmalarına gereken önemi verme, park, bahçe ve yeşil alan konusunda sorumluluğunu yerine getirme, liman, sahil, cadde ve kaldırım gibi yerlerin çevre düzenlemesini yapma ve kanalizasyon, atık su ve çöp konularında gerekli hassasiyeti gösterip denizi kirlilikten koruma konularında gerek yöre halkı, gerekse turizm işletmesi yöneticilerin çok büyük bir çoğunluğu olumlu görüş bildirerek belediye çalışmalarını başarılı bulduklarını belirtmişlerdir.. Fakat bu çalışmada, yöre halkı ve yerli turistlerin bu faaliyetleri yetersiz olarak nitelendirdikleri ve sorun olarak görüş birdirdikleri görülmektedir .

Anket sonuçlarına göre turizm alanlarında tespit edilen genel sorunlar ;

- Plansız yapılaşma,
- Altyapı ve üst yapı eksikliği (Arıtma ve İçme suyu yetersizliği),
- Rekreasyon amaçlı açık ve yeşil alanların yetersiz kalması var olanların da bakım ve onarım çalışmalarının yetersizliği,
- Kamuya açık alanlarda donatı ve uyarı levhaları eksikliği,
- Çöp ve katı atıkların düzensiz depolanması,
- Konaklama tesislerinin eksik ve yetersiz olması,
- Tanıtım ve reklam eksikliği,
- Tur ve organizasyon eksikliği olarak özetlenebilmektedir (Çizelge 20).

Bunlara ek olarak anket sonuçlarına göre yöre halkı ve yerli turistlerin doğa tabanlı turizm aktiviteleri ile kültürel yapıyı tanımaya yönelik deniz-güneş-kum üçlüsüne alternatif olacak turizm türlerine eğilim gösterdikleri, fakat turizm faaliyetlerinin beklentilerinin çok daha altında kaldığı açıkça görülmektedir. Deneklerin Akçakoca'da yer alan alternatif turizm için uygun olabilecek alanları yoğunlukla tercih ettikleri görülmektedir. Yine turizm için potansiyel arz eden bu

alanlara gitmelerini kısıtlayıcı nedenlerin genel olarak yönetim ve alt yapıdan kaynaklanan eksiklikler olduğu belirlenmiştir (Çizelge 18).

Sonuç olarak; idari ve yerel yönetimler ile sivil toplum kuruluşlarının yanlış politikalar izlemesi ya da yetersiz kalması sonucu, yöre halkı ve yerli turistlerin beklentilerinin özellikle turizm faaliyetleri açısından tam olarak karşılanamadığı açıkça belirlenebilmektedir. Doğal ve kültürel kaynakların zenginliği dolayısıyla turist potansiyeline sahip olan ilçe, sezonluk planlamalarla alınan yanlış kararlar sonucunda turizm potansiyelini olumsuz etkileyen bir sürecin içine girmiştir. Özellikle çarpık kentleşmenin kaynakların kirlenmesine neden olduğu ve koruma-kullanma dengesi oluşturulmadan yapılan her türlü faaliyetin Akçakoca ilçesinin turizm potansiyeline zarar verdiği görülmektedir.

Günümüzde küresel ısınmayla birlikte birçok çevre sorununun yaşanmaya başladığı dünyamızda, Akçakoca gibi uzun yıllardır turizm amaçlı kullanılan ve turizm potansiyeli yüksek olan tüm yörelerin doğal ve kültürel kaynaklarının, sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla alternatif turizm olanaklarının araştırılması ve doğal kaynakların sürdürülebilmesi için ekoturizm planlama yöntemlerinin benimsenmesi gerekliliği açıkça görülebilmektedir.

Öneriler

Akçakoca’da alternatif turizm olanaklarının doğru planlanabilmesi için geliştirilmesi gereken stratejiler on üç madde de özetlenebilir.

- *Doğal ve kültürel kaynaklar tespit edilerek veri tabanı oluşturulmalıdır.*

Araştırma sırasında doğal ve kültürel kaynakların işlendiği haritaların tam olarak günümüz gerçeğini yansıtmadığı görülmüştür. Bunun için ilçe genelinde doğal ve kültürel değerlerin daha detaylı bir envanteri yapılarak değerli ekosistemler tespit

edilmeli, mevcut haritalar güncelleştirilmeli ve daha detaylı bir veri tabanı oluşturulmalıdır.

- *Arazi kullanım planlaması yapılmalıdır.*

İlçenin su, toprak potansiyeli ve heyelan riski göz önüne alınarak daha fazla yanlış arazi kullanımını engellemek için arazi kullanım planlaması çalışması yapılmalıdır. Özellikle fındık üretim alanlarının daraltılmasına yönelik önlemler alınmalıdır.

- *Bu çalışmada alternatif turizm için belirlenen her bir alanın taşıma kapasitesi ve sınırları belirlenmelidir.*

Koruma alanları ve hassas bölgelerde planlama alanının taşıma kapasitesini tespit etmek gerekmektedir. Bu nedenle, araştırma alanında ekoturizm için potansiyel arz eden her bir alanda yapılacak ekoturizm planlamasında, öncelikli hedef turist popülasyonunun taşıma kapasitesine göre belirlenmesi olmalıdır. Taşıma kapasitesi belirlenmeden uygulanacak ekoturizm faaliyetleri ekoturizm ilkelerine ters düşecek ve zamanla kitle turizmine hizmet etmeye başlayan faaliyetler halini alacaktır.

- *Potansiyel olarak belirlenen alanların birbiri ile bağlantılı ziyaret güzergahları ve ziyaret sürelerini de kapsayan programlar hazırlanmalıdır.*

Bu yüksek lisans tez çalışması temel alınarak belirlenen her bir ekoturizm aktivitesinin kriterleri net olarak ortaya konulmalı ve bu kriterler doğrultusunda ekoturizm planlaması yapılarak ziyaret güzergahları ve hassas ekosistemlerde alanları ziyaret süreleri belirlenerek programlar hazırlanmalıdır.

- *Tarımsal faaliyetler ile turizmin entegrasyonunu sağlayıcı turistik amaçlı çiftlikler oluşturulmalıdır.*

Akçakoca'da gün geçtikçe tarımsal üretimin, mutlak tarım alanı dışına taşmaya zorlandığı belirlenebilmektedir. Tarım dışı alanların tarıma açılması, hızla

orman alanlarının azalmasına ve bunun sonucunda iklim ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerin giderek artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, ilçede tarımsal faaliyetler ile turizmin entegrasyonunu sağlayıcı turistik amaçlı çiftlikler oluşturularak tarımsal alanlar kontrol altına alınmalıdır.

- *Kıyılarda koruma kullanma-dengesi sağlanmalıdır.*

Ekonomik açıdan büyük önem taşıyan kıyıların, tamamen korunması mümkün değildir. Bunun için de kıyısal alanlar, farklı fonksiyonel amaçlar için kullanılırken koruma-kullanma dengesini iyi kurmak gerekmektedir. Bu nedenle araştırma alanında, doğal çevre tahribatı yaşanan kıyı kesimlerinde onarım ve bakım amaçlı çalışmalar yapılmalı, nispeten doğal varlığını koruyan kıyı kenarlarında ise, gerekli önlemler alınarak turizmin olumsuz etkileri engellenmelidir. Bu amaçla zonlama çalışması yapılması önerilmektedir.

- *Kentsel tasarıma önem verilmelidir.*

Ekoturizmin ele alındığı bir turizm planlaması anlayışında, pekçok alanda olduğu gibi “kentsel tasarım” önemli bir araç olarak belirmektedir. Bunun için Akçakoca’da yapılacak bir ekoturizm planlamasında kentsel yerleşim alanlarında açık ve yeşil alanlar sisteminin oluşturulmasına önem verilmelidir. Böylece ekoturizm için potansiyel arz eden alanlarda taşıma kapasitesinin üstüne çıkılması engellenecek ve insanların rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayabilecek alternatif mekanlar oluşturulacaktır. Kısaca kentsel tasarım çerçevesinde ekoturizm gelişim projeleri, içinde yer aldıkları yerleşme bütünü ile strüktür ile ilişkili olarak kentsel gelişmenin ekosistem ile dengeli devamlılığını sağlayan eylem projesi niteliğini taşımalıdır.

- *Mevcut alt yapı ve üst yapı iyileştirilmelidir.*

Özellikle evsel atıklar için önlemler alınarak doğal kaynakların daha fazla kirlenmesi engellenmeli ve planlı bir kentleşme sağlanarak turizmin kalitesi arttırılmalıdır.

- *Ekoturizm ve ekoturist bilincini kazandırmak için eğitime öncelik tanınmalıdır.*

Akçakoca'nın ekoturizme açılması için yapılan çalışmalarla eş zamanlı olarak sürdürülebilir turizm gelişiminin ekonomik önemi hakkında halka bilgi vermek gereklidir. Ekoturizmin; turistleri, yerli halkı, yatırımcıları ve yöneticileri içeren birçok faktörün bütünleşmesinden oluştuğu düşünüldüğünde, bütünü oluşturan her bir parçanın eğitim ile bilinçlendirilmesi gerektiği açıkça görülmektedir. Bu amaçla broşürler, tur listeleri, rehberler ve diğer açıklayıcı gösterimler hazırlanarak, gelişimlere açık dinamik bir şekilde açıklayıcı bir sistem kurmak gerekmektedir. Yöre halkını, yerel yönetimleri ve turistleri bilinçlendirme çalışmaları olmadan yapılan bir ekoturizm, zaman içerisinde doğa tabanlı kitlesel turizme hizmet veren bir turizm türü olmaktan öteye gidemeyecektir.

- *Ekoturizm birimleri oluşturularak tur ve organizasyonlar ile uygulamaya geçilen alanlar kontrol edilmelidir.*

Tur ve organizasyonları ile ekoturizm alanlarını denetleyebilmek, gerektiğinde yeni çözümler üretebilmek amacıyla hem sivil toplum örgütleri, hemde idari birimler tarafından kontrol mekanizması oluşturulmalıdır.

- *Ekoturizme konu olan alanlarda yöre halkının ekoturizme bakış açısını ve yatırımcı olarak ekoturizm sektörüne katılım isteklerini tespit etmek amaçlı daha detaylı anket çalışmaları yapılmalıdır.*

Özellikle yöre halkının yöresel mimari özellikleri taşıyan konutlar ve köy evlerinin konaklama amacıyla değerlendirilmesi konusundaki eğilimleri tespit edilmelidir. Bu çalışma ekoturizmin uygulanması aşamasında yöre halkının ekoturizme bakış açısını ve yatırımcı olarak ekoturizm sektörüne katılım isteklerini tam olarak yansıtamamaktadır. Fakat yapılacak diğer çalışmalar için örnek teşkil etmektedir.

- *Turizm dört mevsime yayılmalıdır.*

Akçakoca’da deniz mevsiminin kısa olması, turizm sektörü açısından bir dezavantaj gibi gözüktüğü de alternatif turizm olanakları ile ziyaretçilerin yöreyi farklı mevsimlerde tercih etmeleri sağlanacak ve daha uzun kalmaya ikna olacaklardır.

- *Akçakoca’ya uygun olabilecek bazı (ekoturizm alanlarının tasarlanmasında ekolojik planlama ilkelerine dikkat edilmelidir.*

Kontrolsüz bir planlama sürecinde ortaya çıkan yapılaşma ve yoğun turist faaliyetleri, her ne şekilde olursa olsun, mutlaka çevre üzerinde değişiklik oluşturmaktadır. Ekoturistlerin barınma, dinlenme, yeme-içme gibi ihtiyaçlarını giderebilmeleri için öncelikli olarak mevcut olanaklar göz önünde bulundurulmalı, bu amaçla geleneksel konutlar ekoturizm açısından değerlendirilmelidir. Mevcut olanaklar yeterli gelmediğinde ise, yapılacak tesislerde alanın ekolojik koşulları dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Bu planların pratikliğini gösterebilmesi açısından bir plot proje uygulanmalıdır.

Sonuç olarak 1947 yılından itibaren turizme hizmet eden ve giderek değerlerini yitiren Batı Karadeniz için önemli bir ilçe Akçakoca'da gelecekte turizmin daha planlı yapılması ve alternatif alanlar belirlenirken alanın taşıma kapasitesi ve ekoturizm çeşitlerine dair planlama kriterleri ortaya konulup, planlamada ve uygulamada dikkate alınmalıdır.

KAYNAKLAR

ALTINAY, M., 1996. “Alternatif Turizm”, Türsab Dergi, Sayı 151, ss.59-60.

İstanbul.

ANONİM, 1990. İkinci Ulusal Denizcilik Kongresi. Deniz Ticaret Odası Yayınları. Yayın No: 20. İstanbul.

ANONİM, 2001. 1/25 000 Ölçekli Üretim ve Koruma Ormanları Haritası. Akçakoca Orman İşletme Müdürlüğü. Düzce.

ANONİM, 2002. 2000 Genel Nüfus Sayımı. Düzce. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası. Ankara.

ANONİM, 2003. Düzce İli Çevre Durum Raporu (2002). TC. Düzce Valiliği İl Çevre Müdürlüğü. Düzce.

ANONİM, 2004. Düzce İli 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Akçakoca 1/25 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu.UTTA. Planlama Projelendirme Danışmanlık Şirketi. Ankara.

ANONİM, 2004a. 1/25000 Ölçekli Akçakoca Çevre Düzeni Planı Revizyonu (AÇDP) (2020) Araştırma Raporu. Ankara.

ANONİM, 2004b. Mesire Yerleri Teknik İzahnamesi
<http://www.milliparklar.gov.tr/mesire/teknikizahname.htm>

ANONİM, 2005. Akçakoca Orman İşletme Şefliklerine Bağlı Ormanlık Alanlar. Akçakoca Orman İşletme Müdürlüğü. Düzce.

ANONİM, 2005a. Köy Yolları. Düzce Köy Hizmetleri Müdürlüğü. Düzce.

- ANONİM, 2006. World Ecotourism Summit Quebec City, Canada, 19-22 May 2002 Final Report.
<http://www.uneptie.org/pc/tourism/documents/ecotourism/WESoutcomes/Final-Report-WES-Eng.pdf>. 11.11.2006.
- ANONİM, 2006a. Zonguldak/Sakarya/Düzce/Bolu Haritası.
<http://www.turkish-media.com>. 10.10.2006.
- ANONİM, 2006b. Düzce Tarım İl Müdürlüğü Proje ve İstatistik Şubesi çalışması (2006). Düzce Tarım İl Müdürlüğü. Düzce.
- ANONİM 2006c. 2010 Türkiye Nüfusu: 76,5 milyon. <http://arsiv.sabah.com>. 01.09.2007.
- ANONİM, 2006d. 2006-2007 Av Dönemi Merkez Av Komisyonu Kararı.T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü.
- ANONİM, 2007. The History of Tourism. <http://en.wikipedia.org> 10.01. 2007
- ANONİM, 2007a. Turizm. www.kultur.gov.tr. 02.01.2007.
- ANONİM, 2007b. Definitions & Principites. <http://www.ecotourism.org>. 13.09.2007.
- ANONİM, 2007c. Botanik Turizmi. www.kultur.gov.tr. 25.04.2007.
- ANONİM, 2007d. Turizm. <http://www.akcakoca.gov.tr> . 10.02.2007
- ANONİM, 2007 e. Akçakoca. <http://www.duzcetanim.com>
- ANONİM, 2007f. Turizm.. <http://www.akcakoca.worldwidewebdevelopment.com> 10.01.2007
- ANONİM, 2007g. Akçakoca Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü İklim Verileri Düzce.

- ANONİM,2007h . Taksonların Coğrafi Dağılımı. İllerde Bulunan Taksonlar.
<http://www.eski.tubitak.gov.tr>.
- ANONİM, 2007ı. Altyapı Hizmetleri. <http://www.akcakoca.bel.tr>.
20.06.2007.
- ANONİM, 2007j. Türkiye Turizm Stratejisi (2023). Kültür ve Turizm
Bakanlığı. Ankara
- ANONİM,2007k. Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik.
<http://www.ankara-bel.gov.tr/mahalli/56.htm>. 21.06.2007.
- ARSLAN, İ., YAVUZ, R., İNCEDERE, C., 2002. Düzce Tarım Master Planı.
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Düzce Tarım İl Müdürlüğü.
İl Tarım Kırsal Kalkınma Master Planlarının
Hazırlanmasına Destek Projesi. Ankara.
- BANERJEE, U.K., KUMARİ. S., PAUL, S.K., SUDHAKAR S.,
2003.Remote Sensing and GIS based ecotourism planning:
A case study for western Midnapore, West Bengal, India.
[http://www.gisdevelopment.net/application/miscellaneous/
misc028e.htm](http://www.gisdevelopment.net/application/miscellaneous/misc028e.htm). 09.09.2007.
- BAŞTANLAR, D., 2001. Ekoturizmin Göksü Deltası Örneğinde İrdelenmesi.
Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj
Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
Ankara.
- BAYER, M.Z., 1992. Turizme Giriş. İşletme Fakültesi Yayın No: 253. syf:
23-30 İstanbul.
- BOLTON, M., 1997. Loving them: Wildlife and Ecotourism. Conservation
and the Use of Wildlife Resource. 231-249.
<http://www.doa.gov.tr>. 10.07.2006.

- BOWES, S., C.P., DAWSON, 1998. Watercraft User Motivations, Perceptions of Problems, and Preferences for Management Action: Comparisons Between Three Levels of Past Experience. . Proceeding of The 1998 Northeastern Recreation Research
- BURNS, R.C., GRAEFE, A. R., TITRE J. P., 1997. Customer Satisfaction at US Army Corps of Engineers- Administered Lakes: A Compilation of Two Years of Performance Data. Proceedings of The 1997 Northeastern Recreation Research Symposium. USDA Forest Service. GTR. NE-241, 12-13
- BURNS, R.C., GRAEFE, A. R., Absher j. D., TITRE J. P., 1998. Water-Based Recreationists Attitudes Regarding Customer Satisfaction: Differences Between Selected Market Segments. Proceeding of The 1998 Northeastern Recreation Research Symposium. Northeastern Experiment Station. Gtr/Ne-255. pp:166-171.
- CEBALLOS-LASCURAIN, H., 1996. Tourism, Ecotourism and protected areas. Gland. Switzerland.
- ÇEPEL, N., 1988. Orman Ekolojisi, İ. Ü. Orman Fakültesi Yayınları, İ. Ü. Yayın No: 3 518, O. F. Yayın No: 399, İstanbul.
- ÇALIŞ, Ö., 1999. Çakıt Havzasında Eko-Turistik Kullanımlar Yönünden Önemli Kaynakların Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana.

- DAWSON, C.P., NEWMAN, P., WATSON, A., 1997. Cognitive Dimensions of Recreational User Experiences in Wilderness: An Exploratory Study in Adirondack Wilderness Areas. Proceedings of The 1997 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-241. pp:257-259.
- DEMİR, C., ÇEVİRGEN, A., 2006. Ekoturizm Yönetimi. Nobel yayın dağıtım. 222 syf. Ankara.
- DİNÇER, İ.,1993. Turizm ve Turist Tanımlarındaki Gelişmeler. Turizm Yıllığı' 93. Türkiye Kalkınma Bankası Yayını. 103-116. Ankara.
- DOWLING, R.,K., 1997., Global Ecotourism; a Report on “ World Ecotour'97”, The First World Congress and Exhibition on Ecotourism Rio de Janeiro, Brazil, 15-18 December 1997. School of Marketing and Tourism Edith Cowan University. Joondalup WA 6027. Australia.
- DOWLING, R., K., AND FENNELL D. A., 2003. The Context of Ecotourism Policy and Planning, Cabi Publishing- Online Bookshop.
- DÖNMEZ, M.Ş., 2000. Akçakoca 2000. Zafer Ofset. 229syf. Akçakoca..
- EMİROĞLU, M., 1970. Akçakoca'da Nüfus Yerleşme ve Ekonomik Faaliyetler.Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Yayınları No: 192. 217.Syf. Ankara.
- ERDOĞAN, N., 2003, Çevre ve (Eko)turizm. Ankara: Erk, 2003.

- ERDOĞAN, N., 2003a. Kitle Turizmi, Alternatif Turizm ve Ekoturizm Sürdürülebilirlik Üzerine Bir Değerlendirme. Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı.
<http://cmyo.ankara.edu.tr/~iktisad/TURKONF/program.htm>. 10.10.2006.
- ESENGİL, A., 2003. Ekoturizm İlkeleri ve Köprülü Kanyonda Uygulanması. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- GOOGLE EARTH, 2007. Akçakoca İlçesinin Uydu Görüntüsü.
- GÖKDENİZ, A., ÇEKEN, H., ERDEM, B., 2003. Turistlerin Değişen Seyahat Eğilimleri ve Sürdürülebilir Turizm Politikaları Çerçevesinde Eko Turizmin Pazarlama Olanakları. Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı. <http://cmyo.ankara.edu.tr>. 10.10.2006.
- GULINCK, H., VYVERMAN, N., BOUCHOUT, K., GOBIN, A., 2001. Landscape As Framework For Integrating Local Subsistence And Ecotourism: A Case Study In Zimbabwe, Landscape and Urban Planning 53(2001) 173.
- GÜRBÜZ, A. (2003). Safranbolu'ya Gelen Yerli Turistlerin Tatmin Olma Düzeyini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, 6 (1): 1-21.
- KAÇMAZ, K., ALPAN, M., 2000. Her Köşesi Cennet Akçakoca. Yeni Çınarcık Matbaası. Düzce

- KAUR, C., R., 2006. 'National Ecotourism Plan' Assessing Implementation of The Guidelines For Marine Parks. Researcher, Centre for Coastal & Marine Environment Maritime Institute of Malaysia.
- KERRY, B.G., 1992. "Tourism alternatives" potentials and soruns in the development of tourism", Journal of Travel Research, Univerisity of Pennsylvania. 52: 34.
- KESİM, G.A., S. MANSUROĞLU, UZUN, O., 1999. Batı Karadeniz Bölgesindeki Bazı Tarihi Yerleşimlerin Çevresel Sorunları. Türkiye'de Çevre Kirlenmesi Öncelikleri Sempozyumu III, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Cilt I, 460-471. Gebze/Kocaeli
- KILIÇ, G., 2002. Belediyelerin Bölge Turizmine Olan Etkileri (Akçakoca Yöresinde Bir Uygulama Örneği).Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adapazarı
- KILIÇ N., 2003. Ekoturizm Planlmasına İlişkin Araştırmalarda Kullanılan Bazı Yöntemler. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.
- KILIÇ İ., TEMELOĞLU, E., 2004. Yerli Turistlerin Memnuniyet Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt:15, Sayı:2, ss. 113-124.
- KOCA, A., 2003. Akçakoca (Düzce) İlçesinin Florası ve Etnobotanik Özellikleri. Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- KOZAK, M. VE RİMMİNGTON, M. (2000). Tourist Satisfaction With Mallorca, Spain, As An off—Season Holiday Destination, Journal of Travel Research, 38 (3): 260-269.

- KOZAK N., AKOĞLAN M., KOZAK M., 1996. Genel Turizm İlkeler Kavramlar. Anotolia Yayıncılık. Syf: 8-30. Ankara.
- KOZAK, R., 2007. Türkiyede Turizm Çeşitlendirmesi. (Tarım Turizmi). <http://www.anamur.gen.tr/sura2/turizm.doc>. 29.01.2007
- KUNTAY, O., 2004. Sürdürülebilir Turizm Planlaması. Alp yayın evi. Ankara.
- KUVAN, Y., 1992. Korunan Alanlarla Uyumlu Turizm Etkinliklerinin Temel nitelikleri. İstanbul Üniversitesi. Orman Fakültesi Dergisi. Seri: B. Cilt: 42. sayı: 1-2.(133-137). Ankara.
- KÜÇÜKOSMANOĞLU, A., ARSLANGÜNDOĞDU, Z., 2003. Ölüdeniz ve Ekoturizm. Tüdev Eğitim Serisi No: 3. Türk Deniz Araştırmaları Vakfı. Ofis Matbaa. İstanbul.
- LEBLANC, G. (1992). Factors Effecting Customer Evaluation of Service Quality of Travel Agencies: An Invastigation of Customer Perceptions, Journal of Travel Research, 30 (4): 10-16.
- MACKAY, K., CRAMPTON J.,L.,1990. Measuring The Quality of Recreation Services, Journal of Park and Recreation Administration, 8(3), 47-56
- MÜDERRİSOĞLU, H., YERLİ, Ö., TURAN ALTANLAR, A, DURU, N., 2005. ROS (Rekreasyonel Fırsat Dağılımı) Yönetimi İle Abant Tabiat Parkı'nda Kullanıcı Memnuniyetinin Belirlenmesi. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi. Cilt:11 Sayı:4. syf 397-405.
- NEWMAN, P., DAWSON, C.P., 1998. The Human Dimensions of The Wilderness Experience in The High Peaks Wilderness Area. Proceedings of The 1998 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-255 pp:122-128.

- OKAN, K., 2002. Akçakoca Folkloru. 234. Dünya Yayıncılık. Düzce.
- ORUÇ, O., 2004., Bir Alternatif Turizm Türü Olan Doğa-Atlı Spor Turizminin Kastamonu Örneği Üzerinde İrdelenmesi. Yıldız Teknik Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- ÖZARSLAN, M., ERŞAHİN, G., AKKAHVE, D., SABUNCU, A., 2001. Düzce İli Raporu. Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü. Devlet Planlama Teşkilatı. Yayın No: 2578
- ÖZYUVACI, N., 1999. Meteoroloji ve Klimatoloji, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, Yayın No : 4196, Fakülte Yayın No: 460, İstanbul.
- PARASURMAN, A., ZEİTHAMİ, V. A., BERRY, L., 1988. SERVQUAL: A Multiple- item Scale for Measuring Consumer Perceptions of Quality, Journal of retailing, 64, 12-40.
- ROSS, S., WALL, G.,1999. Ecotourism: towards congruence between theory and practice. Tourism Management. 123-132. Canada.
- ROOVERS, P., HERMY, M., GULINCK 2002. Visitor Profile Perceptions and Expection in Forests From A Gradient of Increasing Urbanisation in Central Belgium. Landscape and Urban Planing. 59. Pp; 129-145.
- SOLEY, S., 1991. Turizm Potansiyelimizin Değerlendirilmesi. Kent Matbaası. Syf:74. Ankara.
- ŞAN, F., BEKLER, A., VANLI, M., ÇOBAN, Ö., ÖZTÜRK, G., ŞİMŞEK, M., YAGAN, G., DOĞRU, A., TÜRE, H., ORHAN, K.,ÖZCAN, R., 2002. Düzce İli Çevre Durum Raporu. T.C.Düzce Valiliği İl Çevre Müdürlüğü. Düzce.

- TATAR, Y.,2003. Çevre ve Mekansal Gelişme Sektörü Raporu. Düzce İl Gelişme Planı.Düzce.
- TEKELİ, H., 2001. Turizm Pazarlaması ve Planlaması. Detay Yayıncılık. 2-10. Ankara.
- TUNÇ A., SAÇ, F., 1998. Genel Turizm. Detay Yayıncılık. Ankara.
- TURİZM İL MÜDÜRLÜĞÜ, 2007.,Akçakoca'ya İlişkin Fotoğraflar. Düzce.
- URAL, A., KILIÇ, İ., 2005. Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle veri Analizi. Detay Yayıncılık, 274 syf, Ankara.
- USTA, Ö., LAPACI, Y., 2003. Çankırı'nın Alternatif Turizm Potansiyeli. Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı. <http://cmYo.ankara.edu.tr/~iktisad/TURKONF/program.htm>. 10.10.2006.
- ULUSOY, M., 2002. Düzce Nüfus ve Sosyal Yapı Sektör Raporu.Düzce.
- ÜRGENÇ, S., 2000. Kırsal Peyzaj (Koruma-Onarım-Düzenleme) Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayın Merkezi. İSTANBUL.
- YAŞAR, G. 2002. Kahramanmaraş İlinde Ekoturizm Olanaklarının İncelenmesi ve Potansiyel Alanların Tespiti Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. KSÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı. Kahramanmaraş.
- YAĞCI, Ö., 2003. Turizmde Çeşitlendirme, Sürdürülebilirlik ve Kırsal Turizm.Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı. <http://cmYo.ankara.edu.tr>. 10.10.2006.

EKLER

EK 1. Yöre Halkı ve Yerli Turistlere Uygulanan Anket Formu

Akçakoca ilçesinde mi yaşıyorsunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

1) Cinsiyetiniz?

- a) Bay
- b) Bayan

2) Kaç yaşındasınız?

- a) 19 ve altı
- b) 20 - 29
- c) 30 – 39
- d) 40 – 49
- e) 50 - 59
- f) 60 ve üzeri

3) Medeni durumunuz?

- a) Evli
- b) Bekâr

4) Eğitim durumunuz?

- a) İlköğretim
- b) Lise
- c) Ön Lisans
- d) Lisans
- e) Lisansüstü

5) Mesleğiniz?

- a) Memur
- b) İşçi
- c) Çiftçi
- d) Öğrenci
- e) Emekli
- f) Ev hanımı
- g) Serbest meslek (lütfen belirtiniz)
- h) Diğer (lütfen belirtiniz)

6) Aylık ortalama geliriniz?

- a) 500 YTLden az
- b) 500–1000 YTL
- c) 1001–1500 YTL
- d) 1501–2000 YTL
- e) 2001 YTL üstü

7) Akçakoca ilçesine kaçınıcı gelişiniz?

- a) İlk kez
- b) İkinci kez
- c) Üçüncü kez
- e) Dört ve daha fazla

8) Nereden geldiniz?

İl ve ilçe

9) Akçakoca ilçesine geliş sıklığınız nedir?

- a) Haftada bir
- b) 15 günde bir
- c) Ayda bir
- d) Üç ayda bir
- e) Altı ayda bir
- f) Yılda bir
- g) Diğer (Lütfen belirtiniz)

10) Akçakoca ilçesine geldiğinizde nerede kalıyorsunuz?

- a) Konaklamıyorum
- b) Yazlık
- c) Pansiyon
- d) Kamping
- e) Otel
- f) Diğer (lütfen belirtiniz)

11) Akçakoca ilçesinde konaklama süreniz nedir?

- a) Günübirlik
- b) 1-3 gün
- c) 4-6 gün
- d) 1 hafta
- e) 15 gün
- f) 1 ay ve daha fazla

12) Akçakoca ilçesine en çok hangi ay / aylarda gelmeyi tercih ediyorsunuz?

- a) İlkbahar
- b) Yaz
- c) Sonbahar
- d) Kış

13) Akçakoca ilçesine kim / kimlerle gelmektedir?

- a) Yalnız
- b) Aile
- c) Akraba
- d) Arkadaş
- e) Tur vb.
- f) Diğer (lütfen belirtiniz)

14) Akçakoca ilçesinin en beğendiğiniz özellikleri nelerdir?

- a) Doğal özellikler
- b) Plajları
- c) Tarihi ve kültürel özellikleri
- d) Ulaşım kolaylığı
- e) Spor olanakları
- f) Güvenlik
- g) Şenlik ve festivaller
- h) Diğer

15) Akçakoca’da spor dallarından hangilerini yapabiliyorsunuz?

- a) Yürüyüş
- b) Koşu
- c) Yüzme
- d) Su sporları
- e) Balıkçılık
- f) Bisiklet
- g) Dağcılık
- h) Avcılık
- i) Güreş
- j) Diğer

16) Aşağıdaki turizm türlerinden hangilerini Akçakoca ilçesi için uygun görüyorsunuz?

- a) Doğa turizmi
- b) Kültür turizmi
- c) Av turizmi
- d) İnanç turizmi
- e) Macera turizmi
- f) Tarım turizmi
- g) Bilim turizmi
- h) Foto Turizm
- i) Diğer (lütfen belirtiniz)

17) Akçakoca ilçesindeki turizm açısından önemi olan doğal ve tarihi alanların hangilerinden faydalandınız ?

- a) Deniz ve Plajlar
- b) Şelaleler ve mağaralar (Aktaş şelalesi, Sarıyayla şelalesi, Fakıllı mağarası)
- c) Orman içi dinlenme (Şifalısu vd.) ve Mesire yerleri (Cumayeri, vd.)
- e) Ceneviz kalesi
- f) Cami, Mezarlık ve Türbeler
- g) Tarihi evler
- i) Güneşin batışı
- j) Hiçbiri
- k) Diğer (Lütfen yazınız)

18) Akçakoca ilçesinde hangi plajlara gidersiniz?

- a) Melenağzı
- b) Karaburun plajı
- c) Edilli Ağzı plajı
- d) Kale plajı
- e) Kadınlar plajı
- f) Çuhallı
- g) Diğer (lütfen belirtiniz)

19) 17 ve 18. sorularda işaretlediğiniz alanlara nasıl ulaşıyorsunuz?

- a) Yaya
- b) Bisiklet
- c) Motosiklet
- d) Özel araç
- e) Taksi
- f) Toplu taşıma aracı
- g) Diğer

20) Bu alanlardan hangi sıklıkla yararlanıyorsunuz?

- a) Hiçbir zaman
- b) Nadiren
- c) Ara sıra
- d) Genellikle
- e) Her zaman

21) Bu alanlara gitmeme / gidememe nedenleriniz nelerdir?

- a) Arabam yok
- b) Uzak
- c) Toplu ulaşım yok
- d) Ulaşım pahalı
- e) Güvenli değil
- f) Yol bozuk
- g) Alanları bilmiyorum
- h) Diğer (lütfen belirtiniz)

**22) Akçakoca ilçesinde memnuniyetinizi arttıran etmenleri etki derecelerine göre işaretleyiniz?
(lütfen yargı etmen için de görüş bildiriniz)**

Etmenler (Yargılar)	Hiç Sorun Değil	Sorun Değil	Kararsız	Sorun	Oldukça Sorun
1- Doğal çevre ve manzara güzelliği					
2- Doğal alana kolay ulaşabilme olanağı					
3- Doğal alanlarda egzersiz olanağı sağlama					
4- Doğal bir çevrede boş zaman değerlendirme					
5- Doğal alanlar hakkında bilgi edinmek					
6- Sessizlik ve huzur					
7- Macera ve keşif duygusu					
8- Kent stresinden ve günlük yoğunluklardan kurtulmak					
9- Çevre temizliği					
10- Yeni insanlarla tanışmak					
11- Büyük gruplarla eğlenceli bir ortamda bulunma fırsatı					
12- Sadece ailem ve dostlarımla başbaşa olma fırsatı					
13- Çocukların iyi zaman geçireceği mekânlar bulunması					
14- Değişik spor aktivitelerinin yapılabilmesi					
15- Sportif balıkçılık yapabilmek					
16- Su sporları yapabilmek					
17- Mevcut plajlar ve olanakları					
18- Tarihi alanlar hakkında bilgi edinmek					
19- Yöresel ve folklorik özellikleri tanıma fırsatı					
20- Şenlik ve festivallerin düzenlenmesi					
21- Gün batımını izleme olanağı					
22- Tatil ve eğlence maliyetlerinin düşük olması					

**22) Akçakoca ilçesinde memnuniyetinizi azaltan etmenleri etki derecelerine göre işaretleyiniz?
(lütfen yargı etmen için de görüş bildiriniz)**

Etmenler (Yargılar)	Hiç Etkili Değil	Etkili Değil	Kısmen Etkili Kısmen Etkisiz	Etkili	Oldukça Etkili
Yönlendirme ve uyarı levhaları eksikliği					
Plajlarda tuvalet, soyunma kabini ve duş yetersizliği,					
Doğal ve tarihi güzellikler hakkında tanıtım ve reklâm eksikliği,					
Doğal ve tarihi güzellikleri tanıtan tur ve organizasyonların olmaması,					
Doğal alanlara ulaşım zorluğu, toplu taşıma araçlarının olmaması / yetersizliği,					
Yolların bakımsızlığı					
Yapı yoğunluğu ve plansız yapılaşma					
Konaklama imkânının kısıtlı olması,					
Yeterli ve kaliteli tesis eksikliği,					
Spor, eğlence dinlenme tesisleri gibi yerlerin yeterli olmaması,					
Yollar, sahil, piknik ve kamp alanlarındaki çöpler, yapılmaması veya yetersiz kalması,					
Yeterli alt yapının olmaması (Kanalizasyon, içme suyu vd.),					
Düzenlenmiş kırsal ve kentsel alanlarda bakım çalışmalarının,					
Kanalizasyonların artırmaz olarak akarsu ve denize bırakılmaları,					
Çöp vd. katı atıklarla denizin kirlenmesi,					
Can ve mal güvenliği eksikliği					
İklimsel faktörlerden dolayı deniz mevsiminin kısa olması					
Zararlı böcekler ve başıboş hayvanlar					
Yaz aylarında oluşan nüfus artışı,					
Plajlarda çok fazla kullanım yoğunluğu,					
Kamplarda ve piknik alanlarında kullanım yoğunluğu,					
Araç sayısının fazlalığı ve trafik sorunları,					
Yaz aylarında gürültüde artış olması,					
Doğal alanlarda kitle iletişim araçlarının insanları rahatsız etmesi					

EK 2. Düzce Sınırları İçinde Bulunan Takson Sayıları ile İlgili İstatistiki Bilgiler
(Anonim,2007h) (Devam ediyor)

Familya	Cins	Tür
Adiantaceae	Adiantum .	<i>Adiantum capillus-veneris</i>
Amaryllidaceae	Pancratium .	<i>Pancratium maritimum.</i>
Apiaceae	Crithmum.	<i>Crithmum maritimum.</i>
	Eryngium	<i>Eryngium maritimum .</i>
	Oenanthe	<i>Oenanthe fistulosa</i>
		<i>Oenanthe pimpinelloides .</i>
Aquifoliaceae	Ilex	<i>Ilex colchica</i>
Asclepiadaceae	Periploca.	<i>Periploca graeca</i>
Aspidiaceae	Dryopteris	<i>Dryopteris affinis</i>
		<i>Dryopteris caucasica</i>
		<i>Dryopteris x euxinensis</i>
	Polystichum	<i>Polystichum aculeatum</i>
Aspleniaceae		<i>Polystichum lonchitis</i>
	Phyllitis	<i>Phyllitis scolopendrium</i>
Asteraceae	Bellis	<i>Bellis perennis</i>
	Centaurea	<i>Centaurea kilaea</i>
	Cirsium	<i>Cirsium ligulare</i>
	Helminthotheca	<i>Helminthotheca echioides</i>
	Otanthus	<i>Otanthus maritimus</i>
	Xanthium L	<i>Xanthium strumarium</i> L. subsp. cavanillesii
Athyriaceae	Athyrium	<i>Athyrium filix-foemina</i>
Betulaceae	Alnus	<i>Alnus glutinosa</i> subsp. glutinosa
Boraginaceae	Heliotropium	<i>Heliotropium dolosum</i>
	Lithospermum	<i>Lithospermum officinale</i>
Cistaceae	Cistus	<i>Cistus salviifolius</i>
Convolvulaceae	Calystegia	<i>Calystegia soldanella</i>
Corylaceae	Corylus	<i>Corylus colurna</i>
		<i>Corylus maxima</i>
Crassulaceae	Sedum	<i>Sedum pallidum</i> var. bitynicum
Cyperaceae	Carex	<i>Carex pendula</i>
	Cyperus	<i>Cyperus esculentus</i> L.
		<i>Cyperus glaber</i>
		<i>Cyperus longus</i>
		<i>Cyperus serotinus</i>
	Fimbristylis	<i>Fimbristylis bisumbellata</i>
Dipsacaceae	Schoenoplectus	<i>Schoenoplectus litoralis</i>
	Knautia	<i>Knautia degenii</i>
Ericaceae	Arbutus	<i>Arbutus unedo</i>
	Erica	<i>Erica arborea</i>
	Rhododendron	<i>Rhododendron ponticum</i> subsp. ponticum
Euphorbiaceae	Euphorbia	<i>Euphorbia hirsuta</i>
		<i>Euphorbia paralias</i>
		<i>Euphorbia peplis</i>

EK 3. Düzce Sınırları İçinde Bulunan Takson Sayıları ile İlgili İstatistikî Bilgiler (Anonim,2007h)
(Devamı)

Familya	Cins	Tür
Fabaceae	Chamaecytisus	<i>Chamaecytisus supinus</i>
	Lathyrus	<i>Lathyrus venetus</i>
	Lupinus	<i>Lupinus albus</i> L. subsp. <i>graecus</i>
	Medicago	<i>Medicago arabica</i>
	Sophora	<i>Sophora jaubertii</i>
	Trifolium	<i>Trifolium alexandrinum</i>
		<i>Trifolium hirtum</i>
		<i>Trifolium pallidum</i>
		<i>Trifolium pratense</i> var. <i>pratense</i>
		<i>Trifolium repens</i> var. <i>repens</i>
	Vicia L	<i>Vicia villosa</i> subsp. <i>eriocarpa</i>
		<i>Vicia villosa</i> subsp. <i>dasycarpa</i>
Fagaceae	Castanea	<i>Castanea sativa</i>
	Quercus	<i>Quercus cerris</i> var. <i>austriaca</i>
		<i>Quercus cerris</i> var. <i>cerris</i>
		<i>Quercus frainetto</i>
		<i>Quercus ilex</i>
Juglandaceae	Pterocarya	<i>Pterocarya fraxinifolia</i>
Lemnaceae	Spirodela	<i>Spirodela polyrhiza</i>
Liliaceae	Smilax	<i>Smilax excelsa</i>
Linaceae	Linum	<i>Linum aroanium</i>
		<i>Linum trigynum</i>
Lythraceae	Lythrum	<i>Lythrum hyssopifolia</i>
Oleaceae	Fraxinus	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>oxycarpa</i>
Onagraceae	Circaea	<i>Circaea lutetiana</i>
Orchidaceae	Cephalanthera	<i>Cephalanthera longifolia</i>
	Epipactis	<i>Epipactis persica</i>
		<i>Epipactis pontica</i>
		<i>Serapias vomeracea</i> subsp. <i>laxiflora</i>
	Serapias	
Oxalidaceae	Oxalis	<i>Oxalis corniculata</i>
Papaveraceae	Corydalis	<i>Corydalis bulbosa</i>
Plantaginaceae	Plantago	<i>Plantago major</i> subsp. <i>major</i>
Poaceae	Alopecurus	<i>Alopecurus rendle</i>
	Briza	<i>Briza maxima</i>
	Digitaria	<i>Digitaria sabulosa</i>
	Elymus	<i>Elymus pycnanthus</i>
	Leersia	<i>Leersia oryzoides</i>
	Leymus	<i>Leymus racemosus</i> subsp. <i>sabulosus</i>
	Paspalum	<i>Paspalum paspalodes</i>
	Poa	<i>Poa supina</i>
	Vulpia	<i>Vulpia fasciculata</i>
Primulaceae	Lysimachia	<i>Lysimachia verticillaris</i>
Ranunculaceae	Ranunculus	<i>Ranunculus marginatus</i> . var. <i>trachycarpus</i>
Rhamnaceae	Paliurus	<i>Paliurus spina-christi</i>
Rosaceae	Malosorbus	<i>X malosorbus florentina</i>
	Mespilus	<i>Mespilus germanica</i>
	Rubus	<i>Rubus discolor</i>
		<i>Rubus hirtus</i>
		<i>Rubus tereticaulis</i>
Rubiaceae	Galium	<i>Galium rotundifolium</i>
	Sherardia	<i>Sherardia arvensis</i>
Scrophulariaceae	Verbascum	<i>Verbascum phlomoides</i>
Tiliaceae	Tilia	<i>Tilia argentea</i>
Verbenaceae	Vitex	<i>Vitex agnus-castus</i>

EK 4. Akçakoca' da Yiyecek Amaçlı Kullanılan Etnobotanik Bitkiler (Koca, 2003)

Bitki Adı	Yerel Adı	Kullanılan Kısım	Kullanış Şekilleri
<i>Smilax excelsa</i>	Dikenucu, Melülcan, Kuş mancarı	Sürgünlerinin uç kısmı	Haşlandıktan sonar soğan ve yumurta ile kavrulur
<i>Arbutus sp.</i>	Koca yemiş	Meyve	Taze iken yenir
<i>Oenanthe pimpinelloides</i>	Kaz ayağı, Kışkiş otu, Kalçak mancarı	Yaprak ve gövde	Soğanlı, pirinçli veya pirinçsiz yemeği yapılır
		yaprak	Salatası yapılır
<i>Trachystemon</i>	Galdirik	Yaprak, yaprak sapı ve gövde	Yumurta ve soğan ile kavrulur
		Yaprak sapı	Haşlanıp turşusu kurulur
		Yaprak	Etlı dolması yapılır
<i>Nasturtium officinale</i>	Çorçola	Yumru ve yaprak	Pirinçli yemeği yapılır
		Yaprak	Salatası yapılır
<i>Laurocerasus officinalis</i>	Taflan	meyve	Taze iken yenir
<i>Cornus mas</i>	Kızılçık	Meyve	Taze iken yenir. Tarhanası yapılır
<i>Mespilus germanica</i>	Töngel, muşmula	Meyve	Taze iken yenir
<i>Brassica olearace</i>	Karalahana	Yaprak ve yaprak sapı	Haşlanır, ezilip mısır unlu veya sade soğan ile yemeği yapılır
<i>Chenopodium album</i>	Sirken otu, sirkence	Yaprak ve gövde	Pirinçli veya pirinçsiz yemeği yapılır
<i>Amaranthus lividus</i>	Hoşguran, Kızılca mancar	Yaprak ve gövde	Pirinçli veya pirinçsiz yemeği yapılır
<i>Rumex conglomeratus</i>	Efelek, Üfelek, Labada	Yaprak	Soğanlı ve pirinçli yemeği yapılır. Etlı dolması sarılır.
<i>Zea mays</i>	Mısır	Meyve	Haşlanarak kış için çorbalık ve ekmeklik olarak saklanır
<i>Ribes alpinum</i>	Çalı çileği	Meyve	Taze iken yenir
<i>Lycopersicon esculentum</i>	Domates	Yaprak	Tüm sebze yemeklerine özellikle de mancar yemeklerine katılır
<i>Urtica dioica</i>	Isırgan, Cibirgen	Yaprak ve sapı	Haşlanıp ezilerek mısır unlu veya sade yemeği yada çorbası yapılır
<i>Corylus avellana ve C. maxima</i>	Fındık	Yaprak	Taze iken bulgurlu veya pirinçli dolması sarılır
<i>Phaseolus vulgaris</i>		Yaprak	Dolması sarılır
<i>Cucurbita moschata</i>	Kabak	Çiçeği	Zeytinyağlı dolması yapılır
<i>Sorbus domestica</i>	Avaz	Meyve	Taze iken yenir
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Leşli turp	Yaprak ve gövde	Haşlanıp soğan ile yemeği yapılır, salatası yapılır
<i>Satureja hortensis</i>	Cibris	Yaprak ve gövde	Kurutulup ufalanır ve kış için baharat olarak saklanır. Tarhanaya, acıkaya, salçaya katılır
<i>Origanum vulgaris</i>	Kekik	Yaprak ve gövde	Baharat olarak yemeklere katılır
<i>Brassica rapa var. rapa</i>	Kırmızı çükündür	Kök	Haşlanır ve suyu içilir. Turşusu kurulur
		Yaprak	Soğanlı yumurtalı kavrulur. Dolması yapılır
<i>Brassica vulgaris var. cicia</i>	Pazı, Pezük	Yaprak	Yemeği yapılır. Bulgurlu dolması sarılır
<i>Petasites hybridus</i>	Kabalak	Yaprak sapı	Soyulur ve haşlanarak yemeği yapılır
<i>Saccharum officinarum</i>	Şeker kamışı	Gövde	Mengenede ezilip suyu çıkarılır. Kaynatılıp yoğunlaştırılır. Pekmezi yapılır
<i>Stellaria media</i>	Circımık	Toprak organları üstü	Soğan ile kavrulup pidesi yapılır

EK 5. Akçakoca’ da Tedavi amaçlı Kullanılan Etnobotanik Bitkiler (Koca, 2003)

Bitki Adı	Yerel Adı	Yöresel Kullanılışı	Kullanılan Kısım	Kullanış Şekilleri
<i>Smilax excelsa</i>	Dikenucu, melülcan, kuş mancarı	Şeker hastalığı	Taze sürgünleri	Kaynatılıp suyu içilir
<i>Arbutus sp.</i>	Koca yemiş	Öksürük	Meyve	Taze iken yenir
<i>Oenanthe pimpinelloides</i>	Kaz ayağı, Kışkış otu, Kalçak mancarı	Kanser	Yaparak ve gövde	Yemeği yenir
<i>Sambucus ebulus</i>	Şahmelik	Romatizma	Yaprak	Ağrıyan bölgeye tülbent yardımı ile sarılır.
		Kulak ağrısı	Kök	Kaynatılıp içilir
		Kabızlık	Meyve	Taze iken yenir
<i>Laurocerasus officinale</i>	Taflan	Baş ağrısı	Yaprak	Kuru yapraklar tülbent yardımı ile başa sarılır.
		Boğaz iltihabı		Ateşte az ısıtılıp tülbent yardımıyla boğaza sarılır.
<i>Cornus mas</i>	Kızılçık	Ishal	Meyve	Haşlanıp şurubu içilir.
<i>Brassica olearace</i>	Kara lahana	Romatizma	Yaprak	Ateşte ısıtılıp ağrılı bölgeye tülbent yardımı ile sarılır. Açık yara üzerine sarılmaz. Çünkü yarayı azdırır.
<i>Rumex conglomeratus</i>	Efelek, Üfelek, Labada	Ağrı	Yaprak	Ağrılı bölgeye ezilerek sarılır.
<i>Urtica dioica</i>	Cibirgen, Isırgan	Kanser ve tüm i ç hastalıkları	Yaprak ve sapı	Yemeği yenir, çayı içilir.
<i>Malva sylvestris</i>	Ebegümeç	iltihap	Yaprak	Ateşte az kaynatılıp iltihaplı yaraya sürülür. İltihapı kurutur.
		Nefes darlığı ve idrar söktürücü		Aynatılır ve suyu içilir.
<i>Hordeum murinum</i>	Arpa	Bacak ağrısı, tutulması	Toprak üstü organları	Bacsağ ağrısı tutulması
<i>Stellaria media</i>	Cırmıcık	İç hastalıklar, akciğer iltihabı	Toprak üstü organları	Demlenip suyu içilir
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Leşli turp	Kanı temizlemesi	Kök	Kaynatılıp suyu içilir.
<i>Plantago major</i>	Yara otu, sinek otu	Kan çibani dolama ve iltihaplı yaralar	yaprak	Yaprak ateşte az ısıtılıp yaraya sarılır
		Mayasıl		Kaynatılıp suyu içilir.
<i>Mentha longifolia ve M. Spicata</i>	Eşek nanesi, köpek nanesi	Bağsur	Yaprak	Kaynatılıp suyu aç karna içilir
<i>Solanum tuberosum</i>	Patates	Baş ağrısı	Yumru	Kesilip alna sarılır.
<i>Morus alba ve M. nigra</i>	Dut	Şeker	Yaprak	Kaynatılır ve suyu içilir. Şekeri düşürür.
<i>Primula vulgaris</i>	Dağ menekşesi, yabani menekşe	Yara iyileştirici	Yaprak	Yağda kavrulur. Tülbentten geçirilir ve yaraları sürülür.
		öksürük	Çiçek	Kurutulur kullanılacağı zaman kaynatılıp suyu içilir
<i>Cydonia oblonga</i>	Ayva	Bağsur	Yaprak	Kaynatılır ve suyu içilir.
<i>Mespilus germanica</i>	Töngel	Zehirli ishal ve mide ağrısı	Meyve	Şekersiz kaynatılır ve suyu içilir
<i>Juglans regia</i>	Ceviz	Baş ağrısı	Meyvenin yeşil kabuğu	Kaynatılıp suyu içilir
<i>Zea mays</i>	Mısır	Altına kaçırma	püskülü	Kaynatılıp suyu içilir
<i>Cerasus avium</i>	Kiraz	Altına kaçırma	Meyve sapı	Kaynatılıp suyu içilir
<i>Rubus sanctus, R. hirtus, R. tereticaulis, R. discolor</i>	Böğürtlen dikenli	Kanama durdurma ve yara kurutma	Yaprak	Ağızda çiğnenir ve yaraya basılır.
		Mide rahatsızlığı	Kök	Kaynatılır ve suyu içilir.
<i>Petasites hybridus</i>	kabalak	Kabızlık	Yaprak sapı	Yemeği yenir.
<i>Hedera helix</i>	Sarmaşık	Kısırlık	Yaprak	Kaynatılıp suyu içilir.

EK 6. Akçakoca’ da Çeşitli Amaçlarla Kullanılan Etnobotanik Bitkiler (Koca, 2003)

Bitki Adı	Yerel Adı	Yöresel Kullanışı	Kullanılan Kısım	Kullanış Şekilleri
<i>Rhododendron ponticum</i>	Orman gülü, Kuma yaprağı	Ekmek pişirme	Yaprak	Köy fırınlarında mısır veya buğday ekmeği pişirilirken yanmaması için hamurun altına konulur.
		Yakacak	Gövde	Isınmada, fırın yakmada kullanılır.
<i>Ruscus aculeatus</i>	Süpürge çalısı	Süpürge	Dalları	İple bağlanır, bahçe süpürmede kullanılır.
<i>Sambucus ebulus</i>	Şahmelik	Süpürge	Sapları	Köy fırınında közleri süpürmek için bağlanır.
<i>Sambucus nigra</i>	Düdüklük	Düdük	Dal	İçleri yumuşak olduğundan çıkarılır
<i>Staphylea pinnata</i>	Patlak ağacı	Bilezik, tespih	Tohumları	Kurutulur, boyanır, iğne ile delinerek ipe dizilir. Çocuklar oynar.
<i>Pteridium aquilinum</i>	Eğelti	Gölgelik	Gövde	Barınakların ve yeni sulanmış ağaçların etrafına suyun üzerine örtülür.
<i>Dryopteris borveri</i>	Eğelti	Hayvan yemi	Gövde	Taze olarak verilir.
<i>Sorghum bicolor</i>	Süpürge otu	Süpürge	Gövde	Tohumlarından bir bıçak yardımı ile temizlenir ve bağlanarak ev süpürme işinde kullanılır.
<i>Eryngium maritimum</i>	Nazar diken	Nazara karşı	Gövde	Kurutulup kapı girişlerinde duvara asılır. Mavi renginden dolayı nazarın değmeyeceğine inanılır.
<i>Corylus avellana, C. maxima</i>	Fındık	Yakacak	Gövde	Isınma ve fırın yakmada kullanılır.
<i>Muscari neglectum</i>	Yumurta çili	Yumurta boyama	Çiçekler	Yumurta ile birlikte haşlanır ve boyası yumurtanın kabuğunu boyar, çocuklar oyun oynarlar.
<i>Fagus orientalis</i>	Kayın	İnşaat, yakacak	Gövde	Ev yapımında ve ısınmada kullanılır.
<i>Quercus cerris, Q. petraeae, Q. pubescens</i>	Meşe	İnşaat, yakacak	Gövde	Ev yapımında ve ısınmada kullanılır.
<i>Carpinus betulus</i>	Gürgen	İnşaat, yakacak	Gövde	Ev yapımında ve ısınmada kullanılır.
<i>Castanea sativa</i>	Karakabuk	İnşaat, yakacak	Gövde	Ev yapımında ve ısınmada kullanılır.

ÖZGEÇMİŞ

1978 yılında Ankara’da doğdu. 1996 yılında girdiği Abant İzzet Baysal Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü’nü 2001 yılında başarıyla tamamladı. 2004-2005 eğitim-öğretim döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda yüksek lisans eğitimine başlamıştır.